

A.EHIN

INGLISE

KEELE

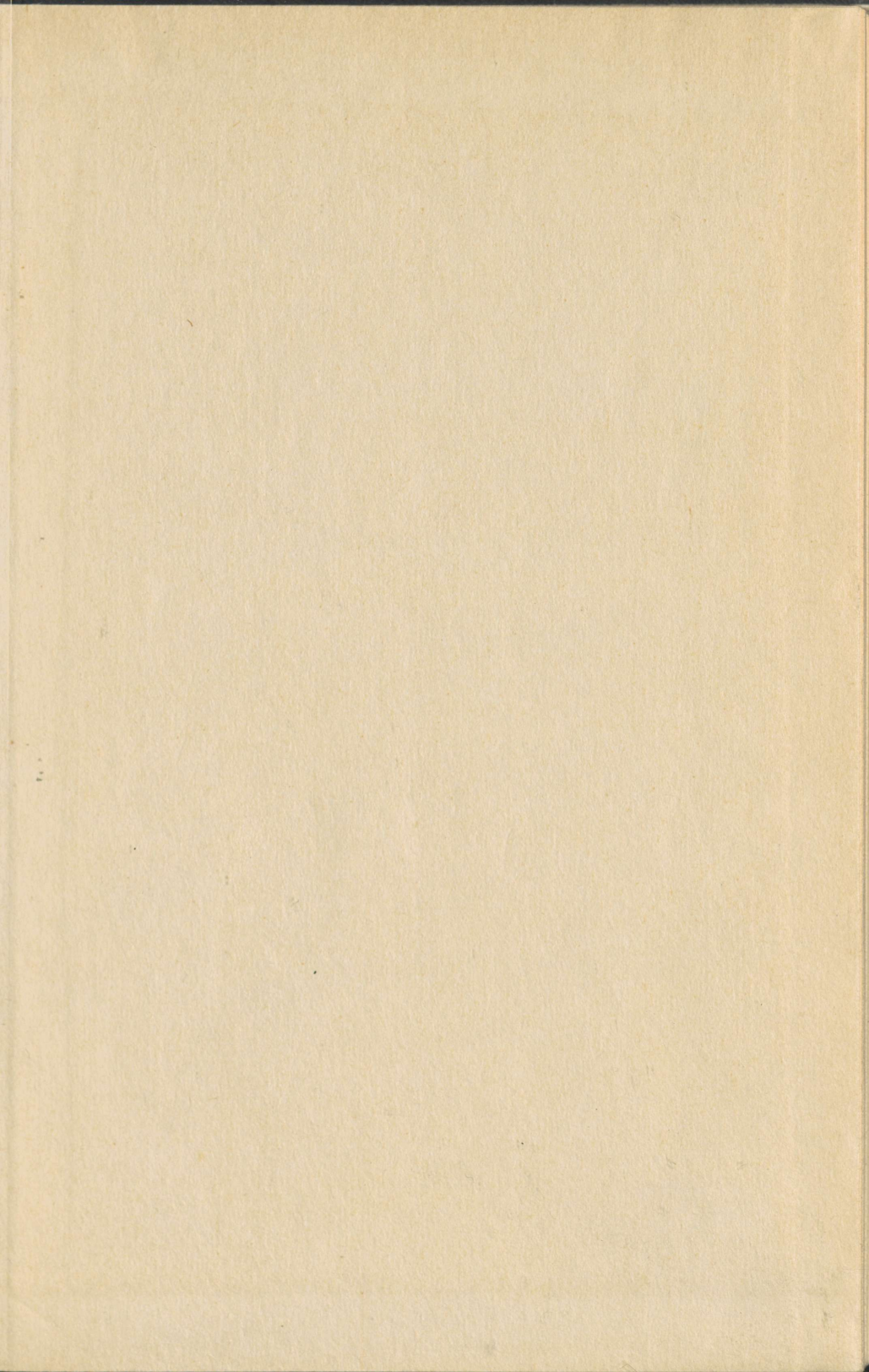
GRAMMATIKA

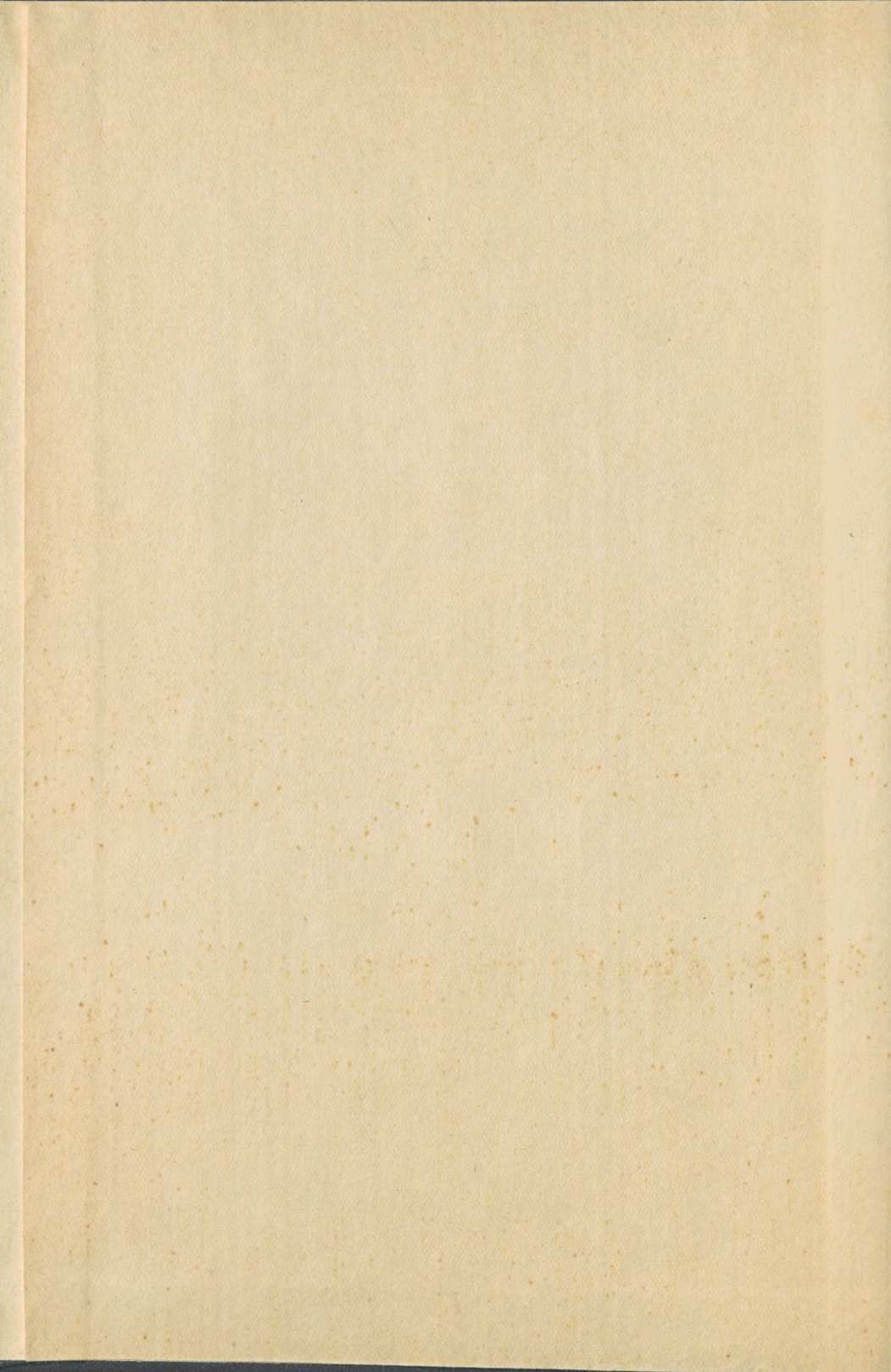
KESKKOOLILE

7

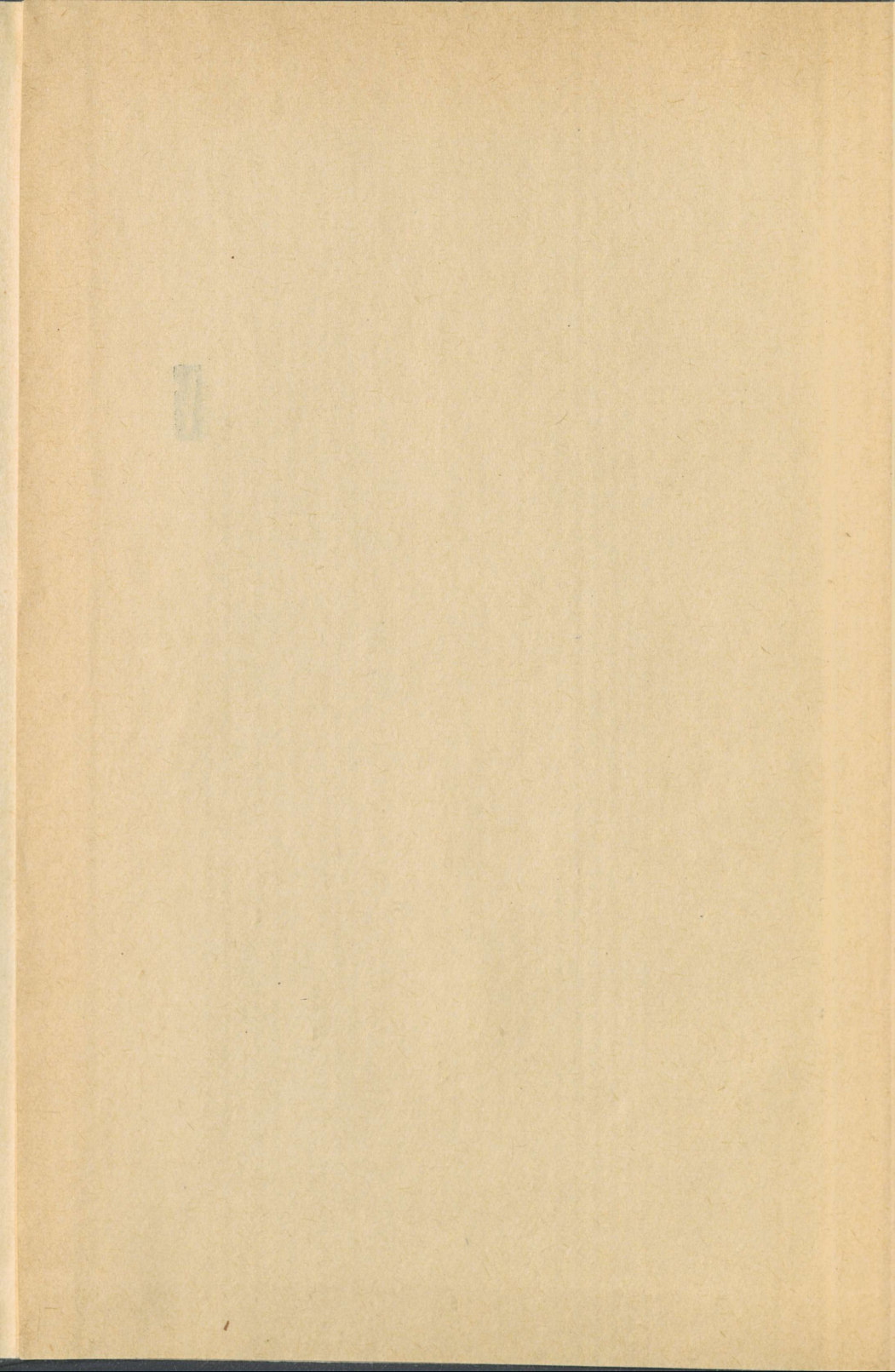
2/77524

ENGLISH REVISION
GRAMMATICAL
REVISION

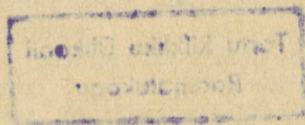

A-30866

A. EHIN

INGLISE KEELE
GRAMMATIKA
KESKKOOLILE

KIRJASTUS „VALGUS“ • TALLINN 1970

4T (Inglise)
E26

Kunstiliselt kujundanud J. Arrak

Kinnitatud Eesti NSV Haridusministeeriumi poolt

2
Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

77524

EESSÕNA

Käesolev inglise keele grammatikaõpik on koostatud üldharydusliku keskkooli IX—XI klassile. Õpiku koostamisel püüdis autor arvestada kõnearenduslikku suunda võõrkeele õpetamisel, mida näeb ette keskkooli uus programm. Õpiku peamiseks eesmärgiks on olla õpilastele abiks võõrkeele praktilisel omandamisel, kusjuures praktilise omandamise all tuleb mõista nii passiivset kui aktiivset võõrkeele oskust.

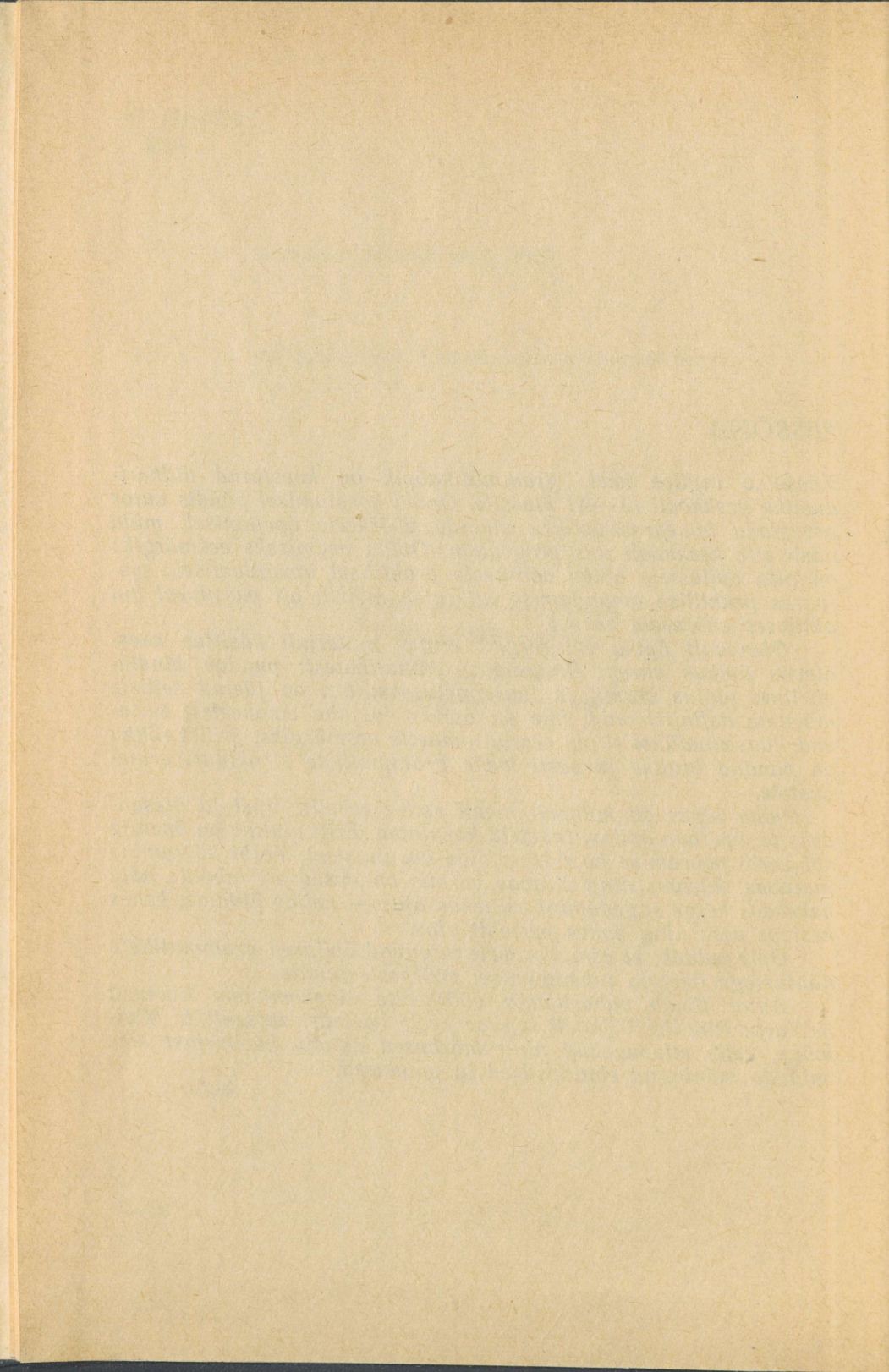
Olenevalt õpiku eesmärgist erineb materjali käsitus käesolevas õpikus varem ilmunud grammatikatest: puudub kindla-piiriline jaotus vormi- ja lauseõpetuseks; ära on jäetud selliste mõistete definitsioonid, mis on õpilastele juba emakeelest tuttavad; lauseanalüüsi ei ole seatud omaette eesmärgiks; erilist rõhku on pandud inglise ja eesti keele grammatilise struktuuri erinevustele.

Õpiku lõpus on kolmkümmend seitse tabelit. Õpetaja ülesandeks on õpetada õpilasi tabeleid kasutama. Eriti oluline on õpetaja abi verbi pööramise koondskeemide kasutamisel. Verbi pööramine jaatavas, küsivas ning eitavas vormis on antud eri tabelite näol kaheksas kõige sagedamini esinevas ajas — neljas üldajas, kahes kestvas ajas ning kahes perfekti ajas.

Õpik eeldab, et esmakordselt tutvuvad õpilased grammatiliste nähtustega õpetaja juhendamisel võõrkeele tunnis.

Autor tänab vabariikliku võõrkeelte ainekomisjoni liikmeid ja Tartu Riikliku Ülikooli inglise keele kateedri dotsenti L. Kivimäge, kelle ettepanekud ning märkused aitasid käsikirjast kõrvaldada mõningad ebatäpsused ja puudused.

Autor

SÕNALIIGID

PARTS OF SPEECH

---

§ 1

Põhiliselt esinevad inglise keeles samad sõnaliigid mis eesti keeleski.

Peamised inglise keele sõnaliigid on järgmised:

nimisõna	noun	[naun]	<i>n. või s.</i>
omadussõna	adjective	[ʼædziktiv]	<i>a. või adj.</i>
asesõna	pronoun	[ʼprounaun]	<i>pron.</i>
arvsõna	numeral	[ʼnju:mərəl]	<i>num.</i>
artikkel	article	[ʼɑ:tkl]	
eessõna	preposition	[prepəʼziʃ(ə)n]	<i>prep.</i>
tegusõna	verb	[və:ɪb]	<i>v.</i>
määrsõna	adverb	[ʼædvə:ɪb]	<i>adv.</i>
sidesõna	conjunction	[kənʼdʒʌŋkʃ(ə)n]	<i>conj.</i>
hüüdsõna	interjection	[intəʼdʒekʃ(ə)n]	<i>interj.</i>

Artikkel on sõnaliik, mida eesti keeles ei esine.

Inglise keel on vaene sõnaliikide väliste tunnuste poolest.

Võrrelge:

Inglise keeles	Eesti keeles	Inglise keeles	Eesti keeles	Inglise keeles	Eesti keeles
work <i>n.</i>	töö	milk <i>n.</i>	piim	water <i>n.</i>	vesi
work <i>v.</i>	töötama	milk <i>v.</i>	lõpsma	water <i>v.</i>	kastma
clean <i>adj.</i>	puhas	open <i>adj.</i>	lahtine	hard <i>adj.</i>	kõva
clean <i>v.</i>	puhastama	open <i>v.</i>	avama	hard <i>adv.</i>	kõvasti

Kui sõnal puudub sõnaliigi väline tunnus, saab sõna liigilist kuuluvust määrata ainult sõna funktsiooni põhjal lauses.

Sew on the button.
Button your coat.

Õmble nõop ette!
Nõobi mantel kinni!

The blackboard is not clean.

Tahvel ei ole puhas.

Please clean the blackboard.

Palun puhasta tahvel!

The work was hard. They work hard.

Töö oli raske. Nad teevad kõvasti tööd.

Bring me a sheet of paper.

Too mulle leht paberit!

Next spring we shall paper this room.

Selle toa me tapeedime järgmisel kevadel.

May and Ella were the cooks then.

Siis olid Mai ja Ella kokad.

Mother cooks the dinner.

Ema keedab lõunat.

Come in.

Tule sisse!

What is in that box?

Mis on tolles karbis?

Inglise keeles jagunevad sõnaliigid täistähenduslikeks sõnadeks ja abisõnadeks.

Täistähenduslikel sõnadel on lauses iseseisev tähendus ja nad esinevad lauseliikmetena. Täistähenduslikud on näiteks: nimi-sõna, omadussõna, asesõna, arvsõna, tegusõna, määr sõna.

Abisõnadel puudub lauses iseseisev tähendus ja nad ei saa esineda lauseliikmetena. Abisõnad on näiteks: artikkel, eessõna ja sidesõna. Abisõnadel on inglise keeles tähtis osa. Näiteks aitavad eessõnad ja artiklid väljendada lauses neid sõnavahelisi suhteid, mida eesti keeles väljendatakse käändelõppudega või mõnel muul viisil:

They drink **milk** every morning.

Nad joovad igal hommikul piima.

The milk from that collective farm is always good.

Piim, mida saadakse sellest kolhoosist, on alati hea.

She likes coffee **with** milk and sugar.

Talle meeldib kohv piima ja suhkruga.

NIMISÕNA

THE NOUN

---

§ 2

Nimisõna esineb inglise keeles kahes käändes — üldkäändes (the Common Case) ja omastavas käändes (the Possessive Case).

ÜLDKÄÄNE

THE COMMON CASE

Üldkäändes oleval nimisõnal võivad lauses olla mitmesugused funktsioonid. Ta võib olla alus, otsesihitis, kaudsihitis, eessõnaline sihitis, täiend või määrus.

Seda, kas üldkäändes olev nimisõna on lauses aluseks, sihitiseks, määruseks või mõneks muuks lauseliikmeks, määratakse

1) sõnajärjestuse abil.

a) Alus eelneb tavaliselt öeldisele:

My friend received my letter yesterday.

Mu sõber sai mu kirja eile.

That book cost two roubles.

See raamat maksis kaks rubla.

b) Otsesihitis järgneb tavaliselt öeldisele:

I invited **my friend** to dinner.

Ma kutsusin sõbra lõunale.

He bought **that book** yesterday.

Ta ostis selle raamatu eile.

c) Kaudsihitis seisab tavaliselt otsesihitise ees. Kaudsihitis vastab küsimusele *kellele?* Seda tarvitatakse ainult mõningate verbidega (vt. § 120) ning alati koos otsesihitisega.

Peter gave **my friend** some books.

Peeter andis mu sõbrale mõned raamatud.

The teacher showed **the pupils** some pictures.

Opetaja näitas õpilastele pilte.

- 2) eessõnabil. Eessõnaga tarvitatud nimisõna võib lauses olla eessõnaliseks sihitiseks, täiendiks või määruseks, väljendades sihitis-, aja-, ruumi-, viisi- ja teisi suhteid (vt. §§ 110—115 ja § 120/3).

Send the book **to my father and mother.**

Saatke see raamat minu isale ja emale.

We got a letter **from our friends** yesterday.

Me saime eile sõpradelt kirja.

We went there **with our teacher.**

Me läksime sinna õpetajaga.

Do you like the colour **of that dress?**

Kas teile meeldib selle kleidi värv?

What have you bought **for your sister?**

Mida te õele ostsite?

The book is **for your teacher.**

Raamat on teie õpetaja jaoks.

We shall go **to the country** tomorrow.

Me sõidame homme maale.

Will you go there **on Saturday?**

Kas te sõidate sinna laupäeval?

Do this work **for Friday.**

Tehke see töö reedeks.

Put those things **in your suitcase.**

Pange need asjad oma kohvrissi!

OMASTAV KÄÄNE THE POSSESSIVE CASE

§ 3

Peale üldkäände võib nimisõna inglise keeles esineda veel täiendina omastavas käändes. Omastava käände tarvitamine on inglise keeles piiratud. Seda tarvitatakse põhiliselt elusolendeid tähistavate nimisõnade puhul. Teiste nimisõnade puhul väljendatakse omastavat käänet harilikult eessõna **of** abil.

the man's face

mehe nägu

the child's hand

lapse käsi

my friend's address

minu sõbra aadress

Mr. Brown's son

mister Browni poeg

Kuid:

the pupils of the boarding-school

internaatkooli õpilased

the number of the house

maja number

the name of the street	tänava nimi
the colour of the dress	kleidi värv
the end of the story	jutu lõpp
the leg of the table	laua jalg

Omastavat käännet tarvitatakse siiski ka mõnede nimisõnades, mis ei tähista elusolendeid. Sellisel juhul väljendatakse omastava käändega kuuluvust, aja- ja ruumisuhteid, väärtust ning kaalu.

the town's squares	linna väljakud
the family's income	perekonna sissetulek
a week's work	nädala töö
Friday's newspapers	reedesed ajalehed
at a mile's distance	miili kaugusel
a rouble's worth	rubla väärtuses

OMASTAVA KÄANDE MOODUSTAMINE

Ainsuse omastava käände moodustamiseks liidetakse nimisõna üldkäände harilikult ülakoma (apostroof) + s.

Kate's sister	Kate'i õde
Jack's brother	Jacki vend
the cat's eyes	kassi silmad
the student's friends	üliõpilase sõbrad

Mitmuse omastava käände moodustamiseks liidetakse s-lõpulisel mitmusele ainult ülakoma:

the students' rooms	(nende) üliõpilaste toad
the boys' coats	(nende) poiste palitud
our pupils' marks	meie õpilaste hinded
the workers' lunch-hour	(nende) tööliste lõunatund

Kui nimisõna mitmusel puudub lõpp -s, moodustatakse selle mitmuse omastav käänne ülakoma + s abil:

our children's toys	meie laste mänguasjad
the women's work	(nende) naiste töö

OMASTAVA KÄÄNDE LÖPU -S LUGEMINE

Omastava käände lõppu -s loetakse kolmel viisil:

[s] helitute kaashäälikute järel:

Kate's [keits] friends
Kate'i sõbrad

Jack's [dʒæks] dog
Jacki koer

[z] täishäälikute ja heliliste kaashäälikute järel:

Eve's [i:vz] sister
Eve õde

the child's [tʃaɪldz] toys
lapse mänguasjad

[ɪz] «sisisevate» kaashäälikute (sibilantide [s, ʃ, z, ʒ, tʃ, dʒ]) järel:

the horse's [ˈhɔ:sɪz] legs
hobuse jalad

the fox's [ˈfɒksɪz] fur
rebasse nahk

NIMISÕNADE MITMUS THE PLURAL OF NOUNS

§ 4

Nimisõna võib inglise keeles esineda kahes arvus — ainsuses ja mitmuses.

1. Tavaliselt liidetakse nimisõnade mitmuse moodustamisel tüvele lõpp -s:

a map
maps

a note
notes

a cake
cakes

a pipe
pipes

a book
books

MITMUSE LÖPU -S LUGEMINE

Mitmuse lõppu -s loetakse kolmel viisil:

[s] helitute lõppkaashäälikute järel:

a roof
roofs [ru:fz]

a lip
lips [lɪps]

a night
nights [naɪts]

a mark
marks [mɑ:ks]

a month
months [mʌnθs]

[z] täishäälikute ja heliliste lõppkaashäälikute järel:

a play plays [pleiz]	a car cars [kɑɪz]	an answer answers [ˈɑnsəz]
a friend friends [frendz]	a pencil pencils [ˈpens(i)lz]	a song songs [sɔŋz]

[iz] «sisisevate» kaashäälikute järel:

an exercise exercises [ˈeksəsaiziz]	a prize prizes [ˈpraiziz]
a bridge bridges [ˈbridʒiz]	a page pages [ˈpeidʒiz]
a voice voices [ˈvoisiz]	a nose noses [ˈnouziz]

P i d a g e m e e l e s : a house [haus] — houses [ˈhauziz].

2. Järgmistele nimisõnadele lisatakse mitmuse moodustamisel lõpp **-es**:

a) nimisõnadele, mis lõpevad tähtedega **-s, -ss, -sh, -ch, -tch, -x** (loetakse [**-iz**]):

a bus buses [ˈbʌsiz]	a glass glasses [ˈglɑsiz]	a bush bushes [ˈbʊʃiz]
a branch branches [ˈbrɑntʃiz]	a fox foxes [ˈfɒksiz]	

b) nimisõnadele, mis ainsuses lõpevad tähega **-y**, millele eelneb kaashäälik; mitmuse moodustamisel muutub täht **y** täheks **i** (lõppu **-es** loetakse [**z**]):

a family families [ˈfæmiliz]	a country countries [ˈkʌntriz]	a factory factories [ˈfæktəriz]
---------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------

K u i d : a day — days; a boy — boys; a way — ways.

c) mõnedele **o**-lõpulistele nimisõnadele; tähele **o** eelneb neis sõnades kaashäälik (lõppu **-es** loetakse [**z**]):

a hero heroes [ˈhiərouz]	a Negro Negroes [ˈniːgrouz]	a potato potatoes [pəˈteitouz]	a tomato tomatoes [təˈmɑtouz]	an echo echoes [ˈekouz]
-----------------------------	--------------------------------	-----------------------------------	----------------------------------	----------------------------

K u i d : a piano — pianos; a photo — photos, samuti mõned teised.

3. Järgmistes **f-** ja **fe-lõpulistes** nimisõnades muutub täht **f** mitmuses täheks **v** ja sellele lisandub lõpp **-(e)s**, mida loetakse [z]:

a life	a knife	a wife	a leaf	a shelf	a thief
lives	knives	wives	leaves	shelves	thieves
[laivz]	[naivz]	[waivz]	[li:vz]	[ʃelvz]	[θi:vz]
a loaf	a wolf	a half	a calf	a sheaf	self
loaves	wolves	halves	calves	sheaves	selves
[louvz]	[wulvz]	[hɑ:vz]	[kɑ:vz]	[ʃi:vz]	[selvz]

K u i d:

a roof	a chief
roofs	chiefs
[ru:fs]	[tʃi:fs]

4. Mõnedel nimisõnadel on ebareeglipärane mitmus:

man [mæn]	— men [men]
woman [ˈwʊmən]	— women [ˈwi:mɪn]
child [tʃaɪld]	— children [ˈtʃɪldr(ə)n]
foot [fʊt]	— feet [fi:t]
tooth [tu:θ]	— teeth [ti:θ]
goose [gu:s]	— geese [gi:s]
mouse [maʊs]	— mice [maɪs]
ox [ɒks]	— oxen [ˈɒks(ə)n]

Mõnedel nimisõnadel puudub erivorm mitmuse jaoks:

sheep [ʃi:p]	lammas, lambad
deer [diə]	hirv; hirved

Vt. tabel 1: Nimisõnade mitmuse moodustamine.

ARTIKKEL

THE ARTICLE

---

§ 5

Artikkel on abisõna, mis kuulub nimisõna juurde ja piiritleb teda. Eesti keeles artikleid ei ole.

Inglise keeles on kaks artiklit: umbmäärane artikkel (the Indefinite Article) ja määrav artikkel (the Definite Article).

Umbmäärane artikkel on **a** [ei], täishäälikuga algava nimisõna ees **an** [æn]. Rõhuta asendis taandub artikli täishäälik:

a play [ə 'plei]

an act [ən 'ækt]

Määrav artikkel on **the** [ði]. Rõhuta asendis taandub määrava artikli täishäälik:

the play [ðə 'plei]

the act [ði 'ækt]

Artiklid on nimisõna piiritlejad. Üldreeglina tarvitatakse inglise keeles nimisõna artikliga. Kuid on ka nimisõna liike, millega artiklit ei tarvitata.

This is **a new house**.

The house we went in was new.

See on uus maja.

Maja, kuhu me sisse läksime, oli uus.

We like **music**.

The music we are listening to is very interesting.

Me armastame muusikat.

Muusika, mida me praegu kuulame, on väga huvitav.

Tallinn is the capital of Soviet Estonia.

We live in **the Soviet Union**.

Fred lives in **England**.

Tallinn on Nõukogude Eesti pealinn.

Me elame Nõukogude Liidus.

Fred elab Inglismaal.

Artiklid ei oma iseseisvat tähendust. Nende puudumine või esinemine kutsub nimisõna juures esile tähenduslikke varjundeid.

Fred is **a boy**.

Fred on poiss (üks poiss teiste seas).

Fred is **the boy** who will help you.

Fred on see poiss, kes teid aitama hakkab.

Umbmäärase artikli puudumisest või esinemisest oleneb sageli nimisõna tähendus.

wood — puit
paper — paber

a wood — mets
a paper — kontrolltöö, ajaleht, dokument

iron — raud
fire — tuli

an iron — triikraud
a fire — lõke

Tähtsamateks nimisõna piiritlejateks peale artiklite on omastavad asesõnad (my, your jt.), näitavad asesõnad (this, these, that, those, such, (the) same), küsivad asesõnad (whose, which, what), nimisõnad omastavas käändes (the boy's, Jane's), arvsõnad (one, two, three, the first, the second, the third jt.) ning umbmäärased asesõnad (some, any, no, much, many, (a) little, (a) few, each, every, both, all either, (an)other, one). Üldreeglina jäetakse artiklid ära, kui nimisõnaga esineb juba mõni teine piiritleja.

Take **my book**.

Võta minu raamat!

Take **Peter's book**.

Võta Peetri raamat!

Take **that book**.

Võta too raamat!

Whose book is this?

Kelle raamat see on?

Which book will you take?

Missuguse raamatu sa võtad?

What books do you read?

Missuguseid raamatuid sa loed?

Kuid:

He gave me **the book**.

Ta andis mulle selle raamatu.

He gave me **a book**.

Ta andis mulle ühe (mingisuguse) raamatu.

What an interesting book!

Milline huvitav raamat!

It is **such a good book!**

See on nii hea raamat!

UMBMAÄRANE ARTIKKEL

THE INDEFINITE ARTICLE

§ 6

Umbmäärane artikkel **a (an)** on tekkinud arvsõnast *one* (üks), seepärast tarvitatakse umbmäärast artiklit ainult ainsuses oleva nimisõnaga.

Umbmäärane artikkel näitab tavaliselt, et tegemist on mingi ühe eseme (või isikuga) samasuguste esemete (või isikute) hulgast. Mitmuses esineb nimisõna piiritlejana sel juhul umbmäärane asesõna *some*, küsivas ja eitavas lauses asesõna *any*:

Ainsus	Mitmus
1. Give the child an apple . Anna lapsele (üks) õun.	Give the children some apples . Anna lastele õunu (mõned õunad).
2. Did you give him an apple ? Kas sa andsid talle õuna?	Did you give them any apples ? Kas sa andsid neile õunu?
3. I didn't give him an apple . Ma ei andnud talle õuna.	I didn't give them any apples . Ma ei andnud neile õunu.

Umbmäärast artiklit kasutatakse ka antud liiki eseme (või isiku) eristamiseks teistes liikidesse kuuluvatest esemetest (või isikutest). Mitmuses niisugusel juhul nimisõnal piiritleja puudub:

Ainsus	Mitmus
1. I use a pen when I write a composition. Ma kasutan sulge (mitte pliiatsit), kui ma kirjutan kirjandit.	We use pens when we write compositions. Me kasutame sulgi (mitte pliiatseid), kui me kirjutame kirjan-deid.
2. This is a pen . See on sulg (mitte pliiats).	These are pens . Need on suled (mitte pliiatsid).
3. She is a teacher . Ta on õpetaja (mitte arst, insener jne.).	They are teachers . Nad on õpetajad (mitte arstid, insenerid jne.).

Pidage meeles umbmäärase artikli tarvitamist elukutse ja rahvuse tähistamisel:

He is a worker .	They are workers .
He is an Estonian .	They are Estonians .
He is an Englishman .	They are Englishmen .
She is an Englishwoman .	They are Englishwomen .

Pange tähele umbmäärase artikli tarvitamist hüüdlausestes (pärast sõnu *what* ja *such*):

What a fine day!
Such an interesting book!

Milline tore päev!
Selline huvitav raamat!

VÄLJENDEID UMBMÄÄRASE ARTIKLIGA.

I have a headache	mul on peavalu
I have a toothache	mul on hambavalu
I have a sore throat	mul valutab kurk
I have a cold	ma olen külmetanud
I have a pain (in my back)	mul on valu (seljas)
I have a temperature	mul on palavik
to have a rest	puhkama
to have a good time	aega lõbusasti veetma
to have a talk	vestlema
to give a talk	vestlusega esinema
to have a smoke	suitsu tegema
to have a look	pilku heitma
to go for a walk	jalutama minema
to take a walk	jalutuskäiku tegema
to take a seat	istet võtma
to take a picture	pildistama
to take a bath	vannis käima
in a loud voice	valju häälega
in a low voice	tasase häälega
half a minute	pool minutit
half an hour	pool tundi
half a month	pool kuud
half a year	pool aastat
I am in a hurry	mul on kiire
What a pity!	Kui kahju!
as a rule	harilikult

MÄÄRAV ARTIKKEL THE DEFINITE ARTICLE

§ 7

Määrav artikkel on tekkinud näitavast asesõnast *that* («see», «too»). Määravat artiklit tarvitatakse niihästi ainsuses kui ka mitmuses oleva nimisõnaga.

Määravat artiklit tarvitatakse nimisõnaga

- 1) kui jutt on mingist kindlast, vestlejaile teadaolevast esemest või olendist:

Ainsus

Take **the knife** to the kitchen.

Vii nuga kööki (see nuga, mis siin on)!

Mitmus

Take **the knives** to the kitchen.

Vii noad kööki (need noad, mis siin on)!

- 2) kui kõne all olevast esemest või olendist on varem juba juttu olnud või seda on varem kirjeldatud:

Ainsus

There is a knife on the table; please wash **the knife**.

Laual on (üks) nuga; palun pese (see) nuga puhtaks.

Mitmus

There are some knives on the table; please wash **the knives**.

Laual on nuge (mõned noad); palun pese (need) noad puhtaks.

- 3) kui nimisõna ees esineb järgarv või omadussõna ülivõrdes:

I am reading **the third chapter** of the story.

Ma loen jutu kolmandat peatükki.

Ainsus

This is **the best book** that I have ever read.

See on parim raamat, mida ma olen kunagi lugenud.

Mitmus

These are **the best books** that I have ever read.

Need on parimad raamatud, mida ma olen kunagi lugenud.

VÄLJENDEID MÄÄRAVA ARTIKLIGA.

in the country

in the field

in the meadow

in the sun

in the open air

in the street

What is the time?

on the right (left)

to take the tram (train)

at the seaside

at the corner

at the skating-rink

to play the piano (the violin)

to go to the pictures

to go to the cinema

to go to the theatre

to go to the doctor

maal

põllul

aasal

päikese käes

vabas õhus

tänaval

Kui palju kell on?

paremal (vasakul)

trammiga (rongiga) sõitma

mere ääres

nurgal

liuväljal

klaverit (viulit) mängima

kinos käima

kinos käima

teatris käima

arsti juurde minema

ARTIKLI JA ARTIKLI ASEDAJATE *SOME, ANY* TARVITAMINE AINENIMEDEGA

§ 8

Kui ainenimesid kasutatakse üldises tähenduses või antud liiki aine eristamiseks teist liiki ainetest, ei tarvitata nendega artiklit ega mingit muud piiritlejat:

Snow is white.

Lumi on valge.

They drink **coffee** every morning.

Nad joovad igal hommikul kohvi (mitte piima, teed).

This is **butter** and that is **cheese**.

See on või ja too on juust.

Ainenimesid, mis on täpsemalt piiritletud, kasutatakse tavaliselt määrava artikliga:

The snow in our garden has melted.

Lumi meie aias on sulanud.

Ainenimedega tarvitatakse sageli umbmääraseid asesõnu **some, any**. Niiviisi tähistatakse aine ebamäärast kogust:

There is **some milk** in the bottle.

Pudelis on piima.

Is there **any milk** in the bottle?

Kas pudelis on piima?

Võrrelge: There is **some milk** in the bottle.

Pudelis on piima.

There is **milk** in the bottle.

Pudelis on piim (mitte vesi).

Kui tegemist on kogu ainega antud olukorras või täpselt piiritletud ainega, tarvitatakse ainenimega määravat artiklit.

1. Bring **the milk** here.

Too (kogu) piim siia!

2. There is some milk in the kitchen, but **the milk** is very cold.

Köögis on piima, kuid (see) piim on väga külm.

The milk from that collective farm is always good.

Selle kolhoosi piim on alati hea.

Võrrelge: **The milk** is in the kitchen.

Piim on köögis.

There is **some milk** in the kitchen.

Köögis on **piima**.

ARTIKLI TARVITAMINE ABSTRAKTSETE NIMISÕNADEGA

§ 9

Abstraktsete nimisõnade ees, kui neid tarvitatakse üldises tähenduses, artiklit ei kasutata:

Geography and **history** are interesting subjects.
Maateadus ja ajalugu on huvitavad ained.

She is very fond of **music**.
Ta armastab väga muusikat.

Technical progress has made space flights possible.
Tehniline progress on teinud kosmoselennud võimalikuks.

Abstraktseid nimisõnu, mis on täpselt piiritletud, tarvitatakse määrava artikliga:

I like **the music** of that opera.
Mulle meeldib selle ooperi muusika.

We study **the geography** of our country.
Me õpime oma maa geograafiat.

ARTIKLI TARVITAMINE PÄRISNIMEDEGA

§ 10

Üldiselt pärisnimedega artiklit ei tarvitata:

Ann Lepp is our best pupil.
Ann Lepp on meie parim õpilane.

Soviet Estonia has a population of about one million two hundred thousand.

Nõukogude Eesti elanikkond on umbes üks miljon kakssada tuhat.

Some people from **Tallinn** and **Tartu** visited **England** last year.
Mõned inimesed Tallinnast ja Tartust külastasid möödunud aastal Inglismaad.

ERIJUHUD, MIL PÄRISNIMEDEGA TARVITATAKSE MÄÄRAVAT ARTIKLIT

§ 11

Määravat artiklit tarvitatakse

- 1) geograafiliste nimedega, mis koosnevad üldnimedest (union, republic, sea, ocean, mountain jne.) ja seda piiritlevast täiendist:

the Soviet Union

the Union of Soviet Socialist Republics

the U. S. S. R.

the Russian Federation

the Estonian Soviet Socialist Republic

the United States (of America)

the U. S. A.

the North Sea

the Baltic (Sea)

the Mediterranean (Sea)

the Atlantic (Ocean)

the Pacific (Ocean)

[pə'sifik]

the Gulf Stream (Golfi hoovus)

the White Sea

the Red Sea

the Black Sea

the Indian Ocean

the Arctic Ocean

the Rocky Mountains (Kaljumäed)

the Antarctic Continent (Antarktika)

the English Channel (Inglise Kanal, La Manche'i väin)

- 2) jõgede nimetustega:

the Thames

the Don

the Narva

the Rhine

the Mississippi

the Volga

the Emajõgi

the Oder

- 3) mäeahelike nimetustega:

the Alps

the Urals

the Pamirs

[ælpz]

[ˈjuərəlz]

[pə'miəz]

the Pyrenees

the Balkans

the Himalayas

[pi'reniəz]

[ˈbɔːlkənz]

[himə'leiz]

- 4) erandlikult mõnede geograafiliste pärisnimedega, nagu:

the Crimea [krai'miə]

the Ukraine [ju'krein]

the Caucasus ['kɔːkəsəs]

the Congo ['kɒŋɡou]

- 5) mitmuses esinevate perekonnanimedega:

the Browns

the Smiths

the Johnsons

ARTIKLI PUUDUMISE ERIJUHUD

§ 12

Artiklit ei tarvitata

- 1) aastaegade nimetustega:

In winter we can skate and ski.
Talvel me saame uisutada ja suusatada.
Summer is the best time for sports.
Suvi on parim aeg sportimiseks.

- 2) nädalapäevade nimetustega:

We do not go to school **on Sunday**.
Me ei käi pühapäeval koolis.
We shall meet **on Wednesday**.
Me kohtume kesknädalal.

- 3) kuude nimetustega:

Spring begins **in March**.
Kevad algab märtsis.
September is the first autumn month.
September on esimene sügiskuu.

- 4) söögiaegade nimetustega:

We **have dinner** at two and **supper** at seven.
Me sööme lõunat kell kaks ja õhtust kell seitse.

- 5) tänavate ja väljakute nimetustega:

They live in **New Street** near **Central Square**.
Nad elavad Uuel tänaval Keskväljaku lähedal.

- 6) keelte nimetustega:

We speak **Estonian, Russian and English**.
Me räägime eesti, vene ja inglise keelt.

- 7) nimisõnadega **father, mother, uncle, aunt** ja teiste perekonnasuhteid väljendavate nimisõnadega, kui neid tarvitavad sama perekonna liikmed:

Ask **Father** to come here.
Palu, et isa siia tuleks.

Aunt Ella came to visit us last week.
Tädi Ella tuli meile möödunud nädalal külla.

Kui aastaegade ja söögiaegade nimetused on täpselt piiritletud, tarvitatakse neid määrava artikliga.

The winter of 1941 was very cold.
1941. a. talv oli väga külm.

The dinner was very good yesterday.
Lõuna oli eile väga hea.

VÄLJENDEID ILMA ARTIKLITA

at school koolis
to school kooli
in town linnas
to town linna
at home kodus
home koju
on foot jalgsi

at night öösel
at midnight keskööl
at noon keskpäeval
on deck pardal
to be at work tööl olema
to go to work tööle minema

to go by tram (train, ship,
plane, air, sea)
to go to bed
to be on duty
to learn by heart
to know by heart
at table
by mistake
by chance
from morning till night
from day to day
from place to place
day after day
hour after hour
last week (month, year,
Monday)
next week (month, year,
Monday)

trammiga (rongiga, laevaga,
lennukiga) sõitma
magama heitma
korrapidaja olema
pähe õppima
peast teadma
söögilauas
eksikombel
juhuslikult
hommikust õhtuni
päevast päeva
ühest kohast teise
päev päeva järel
tund tunni järel
möödunud nädalal (kuul, aastal,
esmaspäeval)
tuleval nädalal (kuul, aastal,
esmaspäeval)

Vt. tabel 2: Artikli tarvitamise põhireeglid.

OMADUSSÕNA

THE ADJECTIVE

---

§ 13

Erinevalt eesti keelest ei muutu omadussõna inglise keeles ei arvus ega käändes.

This house **is new**.
These houses **are new**.

See maja on uus.
Need majad on uued.

this new house
these new houses

see uus maja
need uued majad

a new house
new houses

(üks) uus maja
uued majad

The black dog is young.
The black dog's tail is
short.

Must koer on noor.
Musta koera saba on lühike.

Omadussõna seisab vahetult nimisõna ees.

the **blue pencil**
sinine pliiats

that **long ruler**
too pikk joonlaud

an **interesting book**
huvitav raamat

my **new fountain-pen**
minu uus täitesulepea

OMADUSSÕNA VÕRDLEMINE

THE COMPARISON OF ADJECTIVES

§ 14

Nagu eesti keeleski, on omadussõnal ka inglise keeles kolm võrret: algvõrre (the positive degree), keskvõrre (the comparative degree) ja ülivõrre (the superlative degree).

1. Keskvõrre ja ülivõrre moodustatakse algvõrdest. Keskvõrre moodustatakse liite **-er** või sõna **more** abil. Liide **-er** lisatakse omadussõna algvõrdele. Sõna **more** asetatakse omadussõna algvõrde ette.

warm — **warmer**

soe — soojem

deep — **deeper**

sügav — sügavam

bright — **brighter**

ere — eredam

beautiful — **more beautiful**

ilus — ilusam

important — **more important**

tähtis — tähtsam

useful — **more useful**

kasulik — kasulikum

Mary is **younger** than Kate.

Mary on noorem kui Kate.

The Volga is **longer** than the Don.

Volga on pikem kui Don.

This text is **more difficult** than that text.

See tekst on raskem kui too tekst.

2. Ülivõrre moodustatakse liite **-est** [ist] või sõna **most** abil. Liide **-est** lisatakse omadussõna algvõrdele. Sõna **most** asetatakse omadussõna algvõrde ette. Ülivõrdega tarvitatakse määravat artiklit.

warm — **the warmest**

soe — kõige soojem

deep — **the deepest**

sügav — kõige sügavam

bright — **the brightest**

ere — kõige eredam

beautiful — **the most beautiful**

ilus — kõige ilusam

important — **the most important**

tähtis — kõige tähtsam

useful — **the most useful**

kasulik — kõige kasulikum

July is **the warmest** month in our country.

Juuli on meie maal kõige soojem kuu.

In December the nights are **the longest**.

Detsembris on ööd kõige pikemad.

Discuss **the most important** questions today.

Arutage täna kõige tähtsamad küsimused.

§ 15

Liidete **-er** ja **-est** abil moodustatakse kesk- ja ülivõrre järgmistest omadussõnadest:

- a) ühesilbilistest omadussõnadest:

hard — **harder** — **the hardest**

kõva — kõvem — kõige kõvem

short — **shorter** — **the shortest**
 lühike — lühem — kõige lühem

cold — **colder** — **the coldest**
 külm — külmem — kõige külmem

clear — **clearer** — **the clearest**
 selge — selgem — kõige selgem

b) kahesilbilistest **y-**, **er-**, **ow-** ja **le-lõpulistest** omadussõnadest:

happy — **happier** — **the happiest**
 õnnelik — õnnelikum — kõige õnnelikum

clever — **cleverer** — **the cleverest**
 tark — targem — kõige targem

narrow — **narrower** — **the narrowest**
 kitsas — kitsam — kõige kitsam

simple — **simpler** — **the simplest**
 lihtne — lihtsam — kõige lihtsam.

Algvõrre	Keskvärre	Ülivõrre
1. dark	darker	the darkest
2. easy	easier	the easiest
clever	cleverer	the cleverest
narrow	narrower	the narrowest
noble	nobler	the noblest

Sõnade **more** ja **most** abil moodustatakse kesk- ja ülivõrre järgmistest omadussõnadest:

a) enamikust kahesilbilistest omadussõnadest:

active — **more active** — **the most active**
 aktiivne — aktiivsem — kõige aktiivsem

famous — **more famous** — **the most famous**
 kuulus — kuulsam — kõige kuulsam

b) enamikust kolmesilbilistest ja kõigist enamasilbilistest omadussõnadest:

interesting — **more interesting** — **the most interesting**
 huvitav — huvitavam — kõige huvitavam

important	— more important	— the most important
tähtis	— tähtsam	— kõige tähtsam
difficult	— more difficult	— the most difficult
raskes	— raskem	— kõige raskem

Algvõrre	Keskvõrre	Ülivõrre
1. famous	more famous	the most famous
2. difficult	more difficult	the most difficult

KESK- JA ÜLIVÕRDE ÕIGEKIRJUTUS

- a) Pärast lühikest täishäälikut kahekordistub ühesilbilistes omadussõnades lõppkaashäälik.

fat — fatter — the fattest   big — bigger — the biggest
thin — thinner — the thinnest   hot — hotter — the hottest

- b) **y** muutub kaashääliku järel **i**-ks.

early — earlier — the earliest
happy — happier — the happiest

- c) «Tumma» **e**-ga lõppevates omadussõnades jäetakse kesk- ja ülivõrde liidete ees **-e** ära.

simple — simpler — the simplest
late — later — the latest

§ 16

Järgmistel omadussõnadel on eritüveline kesk- ja ülivõrre:

1. **good** — **better** — **the best**
2. **bad** — **worse** — **the worst**

Eve's paper is **good** (**bad**).
Eve kontrolltöö on hea (halb).

Kate's paper is **better** (**worse**).
Kate'i kontrolltöö on parem (halvem).

Anne's paper is **the best** (**the worst**).
Anne kontrolltöö on kõige parem (kõige halvem).

3. **little** — **less** — **the least**

4. much } — more — the most
many }

Eve had **little (much)** difficulty in translating the text.
Evel oli vähe (palju) raskusi teksti tõlkimisega.

Kate had **less (more)** difficulty in translating the text.
Kate'il oli vähem (rohkem) raskusi teksti tõlkimisega.

Bertha had **the least (most)** difficulty in translating the text.
Berthal oli kõige vähem (rohkem) raskusi teksti tõlkimisega.

Eve has **many** English books; Kate has **more** English books than Eve and Ann has **the most**.

Evel on palju ingliskeelseid raamatuid; Kate'il on rohkem ingliskeelseid raamatuid ja Annel on kõige rohkem.

Algvõrre	Keskvõrre	Ülivõrre
good	better	the best
bad	worse	the worst
little (vähe)	less	the least
little (väike)	smaller	the smallest
much	more	the most
many	more	the most

Pange tähele võrdlusastmete **well — better** ja **ill — worse** eri tähendust järgmistes lausetes:

She was very **ill** yesterday.
Ta oli eile väga haige.

Is she **better** or **worse** today?
Kas ta on täna parem või halvem?

We hope she will soon be **well** again.
Me loodame, et ta on varsti uuesti terve.

Omadussõnal **old** on kaks kesk- ja ülivõrde vormi:

old — older — the oldest
elder — the eldest

Vorme **elder** ja **the eldest** tarvitatakse täiendina nimisõna ees ühe ja sama perekonna õdede-vendade kohta.

his **elder brother**   his **eldest sister**
tema vanem vend   tema vanim õde

Harry is **the eldest** of the three brothers.
Harry on kolmest vennast kõige vanem.

Kuid: Harry is **older than** his brother Tom.

§ 17

Inglise keeles tarvitatakse võrdlemisel järgmisi sidesõnu:

as ... as niisama ... kui:

Kate is **as old as** Tom.

Kate on niisama vana kui Tom.

She is **as tall as** Tom.

Ta on niisama pikk kui Tom.

not so ... as }
not as ... as } mitte nii ... kui:

English is **not so difficult as** German.

English is **not as difficult as** German.

Inglise keel ei ole nii raske kui saksa keel.

April is **not so** (või **as**) **warm** as May.

Aprill ei ole mitte nii soe kui mai.

than. — kui (keskvõrde järel):

Kate is **older than** Eve.

Kate on vanem kui Eve.

The day was **warmer than** the night.

Päev oli soojem kui öö.

The Volga is **longer than** the Don.

Volga on pikem kui Don.

Exercise 5 is **more difficult than** exercise 3.

Harjutus 5 on raskem kui harjutus 3.

Vt. tabel 3: Omadussõnade kesk- ja ülivõrde moodustamine.

ARVSŌNA

THE NUMERAL

PŌHIARVSŌNAD

CARDINAL NUMERALS

§ 18

1—12

- 1 one [wʌn]
- 2 two [tu:]
- 3 three [θri:]
- 4 four [fɔ:]
- 5 five [faiv]
- 6 six [siks]
- 7 seven ['sevn]
- 8 eight [eit]
- 9 nine [nain]
- 10 ten [ten]
- 11 eleven [i'levn]
- 12 twelve [twelv]

13—19

- 13 thirteen ['θɜ:'ti:n]
- 14 fourteen ['fɔ:'ti:n]
- 15 fifteen ['fi:f'ti:n]
- 16 sixteen ['siks'ti:n]
- 17 seventeen ['sevn'ti:n]
- 18 eighteen ['ei'ti:n]
- 19 nineteen ['nain'ti:n]

20—92

- 20 twenty ['twenti]
- 30 thirty ['θɜ:ti]

- 40 forty ['fɔ:ti]
- 50 fifty ['fifti]
- 60 sixty ['siks'ti]
- 70 seventy ['sevnti]
- 80 eighty ['eiti]
- 90 ninety ['nainti]
- 91 ninety-one
- 92 ninety-two

100—1000—1 000 000

- 100 a (vōi one) hundred
['hʌndrəd]
- 200 two hundred
- 700 seven hundred
- 1,000 a (vōi one) thousand
['θauzənd]
- 1,492 one thousand four hundred
and ninety-two vōi
fourteen hundred and
ninety-two
- 2,000 two thousand
- 100,000 a (vōi one) hundred
thousand
- 1,000,000 a (vōi one) million
['miljən]
- 2,000,000 two million

2. sajaliste ja kümneliste vahel:
125 one hundred **and** twenty-five
347 three hundred **and** forty-seven
3. tuhandeliste ja üheliste vahel:
1005 one thousand **and** five
9001 nine thousand **and** one
4. tuhandeliste ja kümneliste vahel:
2057 two thousand **and** fifty-seven
8093 eight thousand **and** ninety-three
5. miljoniliste ja üheliste vahel:
1 000 004 one million **and** four
6. miljoniliste ja kümneliste vahel:
3 000 032 three million **and** thirty-two

Arvsõnadel **13—19** on kaks rõhku:

15 fifteen [ˈfifˈtiːn]
18 eighteen [ˈeɪˈtiːn]

Lauses kaob esimese silbi rõhk eelneva rõhulise silbi järel:

How many books did you buy? I ˈbought fifˈteen.

Lauses kaob teise silbi rõhk järgneva rõhulise silbi ees:

I have thirˈteen roubles.
[ˈθɜːtiːn ˈruːblz]

K u i d:

How old is that boy? He is ˈfifˈteen.

Arvsõnadel **20—90** on rõhk esimesel silbil:

twenty [ˈtwenti]	eighty [ˈeɪti]
forty [ˈfɔːti]	ninety [ˈnaɪnti]

PÕHIARVSÕNADE ÕIGEKIRJUTUS

Pange tähele järgmiste põhiarvsõnade õigekirjutust:

four — fourteen — forty
five — fifteen — fifty
eight — eighteen — eighty

Pange tähele koma tarvitamist suurte arvude kirjutamisel numbritega. Parevalt arvates eraldatakse arvud kolme kaupa komaga:

1,010	one thousand and ten
10,324	ten thousand three hundred and twenty-four
320,000	three hundred and twenty thousand
1,583,450	one million five hundred and eighty three thousand four hundred and fifty

Aastaarvudes koma ei tarvitata:

He was born in 1942 (nineteen forty-two).

Kümmeliste ja üheliste vahele kirjutatakse sidekriips:

28	twenty-eight	59	fifty-nine
35	thirty-five	83	eighty-three

JÄRGARVSÕNAD ORDINAL NUMERALS

§ 19

1st	first	20th	twentieth [ˈtwentiiθ]
2nd	second [ˈsek(ə)nd]	21th	twenty-first
3rd	third [θərd]	30th	thirtieth [ˈθərtiiθ]
4th	fourth [fɔːθ]	35th	thirty-fifth
5th	fifth [fifθ]	40th	fortieth [ˈfɔːtiiθ]
6th	sixth [siksθ]	43rd	forty-third
7th	seventh [ˈsevnθ]	50th	fiftieth [ˈfiftiiθ]
8th	eighth [eitθ]	57th	fifty-seventh
9th	ninth [nainθ]	60th	sixtieth [ˈsiksθiiθ]
10th	tenth [tenθ]	68th	sixty-eighth
11th	eleventh [iˈlevnθ]	70th	seventieth [ˈsevntiiθ]
12th	twelfth [twelfθ]	72nd	seventy-second
13th	thirteenth [ˈθəɹˈtiːnθ]	80th	eightieth [ˈeitiiθ]
14th	fourteenth [ˈfɔːɹˈtiːnθ]	84th	eighty-fourth
15th	fifteenth [ˈfifˈtiːnθ]	90th	ninetieth [ˈnaintiiθ]
16th	sixteenth [ˈsiksˈtiːnθ]	100th	hundredth [ˈhʌndrədθ]
17th	seventeenth [ˈsevnˈtiːnθ]	134th	hundred and thirty-fourth
18th	eighteenth [ˈeiˈtiːnθ]	1,000th	thousandth [ˈθauzəndθ]
19th	nineteenth [ˈnainˈtiːnθ]		

Järgarvsõnad **first** ja **second** ei ole moodustatud vastavatest põhiarvsõnadest, vaid eri tüvedest.

Järgarvsõnad 4.—19. ning järgarvsõnad 100. ja 1000. moodustatakse liite **-th** abil:

four — fourth thirteen — thirteenth hundred — hundredth
ten — tenth sixteen — sixteenth thousand — thousandth

Pange tähele:

five — fifth [fiifθ]   twelve — twelfth

Järgarvsõnad 20.—90. moodustatakse liite **eth** abil, mis moodustab lugemisel eri silbi:

twentieth [ˈtwen-ti-iθ]

fortieth [ˈfɔr-ti-iθ]

Liitjärgarvsõnades esineb järgarvsõna tunnus ainult viimasel arvsõnal:

25th twenty-fifth   43rd forty-third

Järgarvsõnu tarvitatakse määrava artikliga.

Jack is in **the fifth** form, but Jane is in **the sixth**.

JÄRGARVSÕNADE ÕIGEKIRJUTUS

Pange tähele järgarvsõnade **eighth** ja **ninth** õigekirjutust.

Järgarvsõnades 20.—90. muutub y liite **-eth** ees **i**-ks.:

fifty — fiftieth   sixty — sixtieth

MÕNINGAID PÕHI- JA JÄRGARVSÕNADE TARVITAMISE ERINEVUSI INGLISE JA EESTI KEELES

§ 20

Inglise keeles järgneb kõikidele põhiarvsõnadele (peale arvsõna **one**) nimisõna mitmuses:

two **weeks** kaks nädalat   a hundred **days** sada päeva
five **roubles** viis rubla   a thousand and one **nights** tuhat ja üks öö

Aastaarvudes tarvitatakse ainult põhiarvsõnu:

in 1966 in nineteen hundred and sixty-six *või*:

in nineteen sixty-six

in 1905 in nineteen hundred and five

Kuupäevi loetakse järgmiselt:

May 9, 1945 — the ninth of May, nineteen hundred and forty-five *või*:

May (the) ninth, nineteen forty-five.

Pange tähele järgmiste lühendite lugemist:

Read **lesson 20**   lesson twenty

Open your books at **page 35**   page thirty-five

Translate the text on page	page eighty-two
82	
Retell Chapter IV	chapter four
Bring me Volume VI , please	volume six
They go to School No 7	school number seven
Take bus No 8	bus number eight
They live in room (No) 29	room (number) twenty-nine
World War I	World War One
World War II	World War Two

MURDARVSÕNAD FRACTIONAL NUMERALS

§ 21

Lihtmurrud koosnevad põhiarvsõnast ja järgarvsõnast:

$\frac{1}{5}$ one fifth
 $\frac{1}{10}$ one tenth

$\frac{1}{35}$ one thirty-fifth
 $\frac{1}{100}$ one hundredth

Lihtmurdudes on järgarvsõna mitmuses, kui põhiarvsõna (lugeja) on kaks või suurem:

$\frac{2}{5}$ two fifths
 $\frac{3}{8}$ three eights
 $\frac{2}{3}$ two thirds

$\frac{5}{16}$ five sixteenths
 $\frac{7}{40}$ seven fortieths
 $\frac{51}{100}$ fifty-one hundredths

Lihtmurrus $\frac{1}{2}$ on nimetajaks nimisõna **half**; lihtmurrus $\frac{1}{4}$ tarvitatakse nimetajana nimisõna **quarter** või järgarvsõna **fourth**:

$\frac{1}{2}$ a half *või*: one half
 $\frac{1}{4}$ a fourth *või*: one fourth
a quarter *või*: one quarter

$\frac{3}{4}$ three fourths *või*: three quarters

Kümnendmurd eraldatakse täisarvust punktiga, mitte komaga:

1.2 one point two
3.5 three point five
0.75 nought [nɔ:t] point seven five
või: [ou] point seven five
või: point seven five

ASESÕNA

THE PRONOUN

---

§ 22

Asesõnu jaotatakse inglise keeles tavaliselt järgmiselt:

1. **Isikulised asesõnad**
Personal pronouns
al us en a: I, he, she, it, we,
you, they
si hiti se n a: me, him, her, it,
us, you, them
2. **Omastavad asesõnad**
Possessive pronouns
o ma du ss õ n a li se d: my,
his, her, its, our, your, their
ni mi s õ n a li se d: mine, his,
hers, ours, yours, theirs
3. **Enesekohased ja rõhutavad asesõnad:**
Reflexive and emphatic pronouns
myself, yourself, himself, her-
self, itself, ourselves, yourselves,
themselves
4. **Küsivad asesõnad:**
Interrogative pronouns
who? whom? whose? what?
which?
5. **Siduvad asesõnad:**
Connective pronouns
who, whom, whose, which, that
6. **Näitavad asesõnad:**
Demonstrative pronouns
this, these; that, those
7. **Umbmäärased asesõnad:**
Indefinite pronouns
some, any, no; somebody, any-
body, nobody; someone, anyone,
no one; something, anything,
nothing; everybody, everything,
each, every, all, both, other(s),
another; either, neither; many,
much, (a) few, (a) little.

ISIKULISED ASESÕNAD PERSONAL PRONOUNS

§ 23

Inglise keeles on järgmised isikulised asesõnad.

Ainsus		Mitmus	
1. isik	I mina	1. isik	we meie
2. isik		2. isik	you teie, sina
3. isik	he tema (meessoost) she tema (naissoost) it tema, see (kesksoost, loomade ja asjade kohta)	3. isik	they nemad

Paul is ten years old.

He is a pioneer.

Ann is Paul's sister.

She is a pioneer too.

Take this **book**.

It is interesting.

There is a **dog** in the yard.

It is our neighbour's dog.

Paul on kümneaastane.

Ta on pioneer.

Ann on Pauli õde.

Tema on ka pioneer.

Võta see raamat!

See on huvitav.

Hoovis on koer.

See on meie naabri koer.

Loomade kohta võib tarvitada ka **he** või **she**:

Our dog's name is "Lady". **She** is a young dog.

Isikulistel asesõnadel on inglise keeles kaks käändevormi: alusekääne ja sihitisekääne.

	Ainsus				Mitmus		
	Alusekääne	I	he	she	it	we	you
Sihitisekääne	me	him	her	it	us	you	them

I am Ann Smith

Do you remember **me**?

He is in the garden.

Shall I call **him**?

She needs help

I shall help **her**.

Ma olen Ann Smith.

Kas te mäletate mind?

Ta on aias.

Kas ma kutsun teda?

Ta vajab abi.

Ma aitan teda.

Where is your English book? **It** is on the table.

Take **it**, please.

We are Paul's neighbours.

He knows **us**.

Mother, are **you** tired?

Shall I help **you**?

Boys, when will **you** come again?

We shall meet **you**.

They will come.

We have invited **them**.

Kus on teie inglise keele raamat? See on laual.

Võta see, palun.

Me oleme Pauli naabrid.

Ta tunneb meid.

Emal, kas sa oled väsinud?

Kas ma aitan sind?

Poisid, millal te jälle tulete?

Me tuleme teile vastu.

Nad tulevad.

Me kutsusime neid.

Eessõnade järel tarvitatakse sihitiskäände vorme **me, him, her, it, us, you, them**:

Is this book for **me**?

We went there **with him**.

Repeat the words **after her**.

Did you thank him for **it**?

They got the book **from us**.

We can do the work **without you**.

Don't laugh **at them**.

Kas see raamat on minu jaoks?

Me käisime seal temaga.

Korrake sõnu tema järel!

Kas te tänasite teda selle eest?

Nad said selle raamatu meilt.

Me saame seda tööd ilma teieta teha.

Ärge naerge nende üle.

Vt. tabel 4: Asesõnad.

OMASTAVAD ASESÕNAD POSSESSIVE PRONOUNS

§ 24

Omastavatel asesõnadel on kaks vormi: omadussõnaline ja nimisõnaline.

	Omastavad asesõnad				
Isikulised asesõnad	Omadussõnaline vorm			Nimisõnaline vorm	
I	my	minu;	oma	mine	minu oma
he	his	tema;	oma	his	tema oma
she	her	tema;	oma	hers	tema oma
it	its	selle;	oma	—	—
we	our	meie;	oma	ours	meie oma
you	your	teie;	oma	yours	teie oma
		sinu;	oma		sinu oma
they	their	nende;	oma	theirs	nende oma

Omastavate asesõnade oma dussõnalisi vorme tarvitatakse täiendina nimisõna ees.

our school
your teachers
their answers
their branches
my parents
your sister
his friends
her work
its place

meie kool
teie õpetajad
nende vastused
nende oksad
minu vanemad
sinu õde
tema sõbrad
tema töö
selle koht

I love **my** parents.

Do you know **my** parents?

Have you found **your** book?

I found **your** book there.

Ma armastan oma vanemaid.

Kas te tunnete minu vanemaid?

Kas sa leidsid oma raamatu?

Ma leidsin sealt sinu raamatu.

Inglise keeles tarvitatakse omastavaid asesõnu ka niisugustel juhtudel, kus nad eesti keeles tunduvad ülearustena. Seepärast ei tõlgita neid eesti keelde.

I put on **my** hat and coat and went out.

We have **our** English lessons on Fridays.

Ma panin mütsi pähe ja mantli selga ning läksin välja.

Inglise keele tunnid on meil reedeti.

Omastavate asesõnade nimisõnalisi vorme tarvitatakse selleks, et mitte korrata alles kasutatud nimisõna. Täiendina nimisõna ees neid vorme tarvitada ei saa.

This is my book and that is **yours**.

This book is **mine**.

Give me **yours**.

Where are **theirs**?

See on minu raamat ja too on sinu oma.

See raamat on minu oma.

Anna mulle (sinu) oma.

Kus on nende omad?

ENESEKOHASED JA RÕHUTAVAD ASESONAD

REFLEXIVE AND EMPHATIC PRONOUNS

§ 25

Enesekohased asesõnad on inglise keeles järgmised:

Isikulised asesõnad	Enesekohased asesõnad	
	Ainsus	Mitmus
1. isik I we 2. isik you you 3. isik he they she it	myself yourself himself herself itself	ourselves yourselves themselves
Umbisiku- one line	oneself	

I hurt **myself**.

He hurt **himself**.

She has not washed **herself**.

She bought **herself** a new bag.

She made **herself** a new dress.

One must never overtire **oneself**.

Ma vigastasin end.

Ta vigastas end.

Ta ei ole ennast pesnud.

Ta ostis endale uue kandekoti.

Ta tegi endale uue kleidi.

Ei tohi ennast üle väsitada.

Enesekohast asesõna **oneself** tarvitatakse, kui aluseks on asesõna **one**.

Yourselves tarvitatakse ühe isiku kohta, **yourselves** mitme isiku kohta:

Defend **yourself**.

Defend **yourselves**.

Kaitse end!

Kaitske end!

Enesekohaseid asesõnu tarvitatakse ka eessõnadega:

I looked at **myself** in the looking-glass.

You must take better care **of yourself**.

Mother bought that scart **for herself**.

Ma vaatasin end peeglist.

Sa pead enda eest paremini hoolitsema.

Ema ostis selle salli enda jaoks.

Verbide *wash*, *dress*, *comb* ja *shave* (habet ajama) järel jäetakse enesekohane asesõna harilikult ära:

Every morning I wash (myself) with cold water.	Igal hommikul pesen ma (end) külma veega.
Go and dress (yourself) quickly.	Mine ja pane (end) kiiresti riidesse.

Asesõnu **myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, yourselves, themselves** ja **oneself** tarvitatakse rõhutavate asesõnadena aluse rõhutamiseks. Eesti keelde tõlgitakse need asesõnad sõnaga «ise». Rõhutavad asesõnad võivad asetseada nii öeldise ees kui ka selle järel:

I myself went there.	Ma käisin seal ise.
I went there myself .	
Do it yourself .	Tee seda ise!
Do it yourselves .	Tehke seda ise!

KÜSIVAD ASESÕNAD INTERROGATIVE PRONOUNS

§ 26

Inglise keeles on järgmised küsivad asesõnad:

who?	kes?	what?	mis? mida?
whom?	keda?	what (+ nimisõna)	missugune, missugused, milline, millised?
whose?	kelle (oma)?	which?	missugune, milline (teatud hulgast)? kumb? mitmes? missugused? millised?

Kui **who** on lause aluseks, seisab verb üldreeglina ainsuses:

Who knows that man?	Kes tunneb (tunnevad) seda meest?
----------------------------	-----------------------------------

Küsivat asesõna **whom** tarvitatakse lauses sihitisena:

Whom (<i>otsesihitis</i>) can you send there?	Keda te saate sinna saata?
Whom (<i>otsesihitis</i>) are you going to invite?	Keda te külla kutsute?
To whom (<i>eessõnaline sihitis</i>) are you taking those flowers?	Kellele te viite need lilled?

Küsiwat asesõna **whose** tarvitatakse täiendina nimisõna ees ja ka nimisõnalise asesõnana:

Whose answer was the Kelle vastus oli parim?
best?

Whose ruler is this? Kelle joonlaud see on?

Whose is that? Kelle (oma) see on?

Küsiwat asesõna **what** tarvitatakse alusena, sihitisena ja täiendina:

What (*alus*) frightened Mis teid ehmatas?
you?

What (*sihitis*) are you Mida te loete?
reading?

With what (*eessõnaline si-* Millega te mantlit puhastasite?
hitis) did you clean the
coat?

What (*täiend*) books do Missuguseid raamatuid sa loed?
you read?

Kellegi elukutse teadasaamiseks tarvitatakse küsimuses küsiwat asesõna **what**.

What is Lembit Lind? Kes on Lembit Lind?
He is a doctor. Ta on arst.

Küsiwat asesõna **which** tarvitatakse alusena, sihitisena ja täiendina:

Which (*alus*) of the boys Kes poistest lõi akna katki?
broke the window?

Which (*sihitis*) of the pupils Keda õpilastest te sinna saadate?
will you send there?

With which (*eessõnaline si-* Kellega poistest te seal käisite?
hitis) of the boys did you
go there?

Which (*täiend*) boy was Keda poistest karistati?
punished?

Which (*täiend*) month is Mitmes kuu on jaanuar?
January?

Eespool nägime, et küsiwaid asesõnu **whom**, **what**, **which** tarvitatakse ka eessõnadega:

For whom is this dictionary? Kelle jaoks on see sõnaraamat?

With whom did you work Kellega te seal töötasite?
there?

About which of the books were you speaking? Millisest raamatust te kõnele-
site?

Kaasaegses kõnekeeles lahutatakse harilikult eessõna ase-
sõnast. Eessõna paigutatakse lause lõppu:

For whom are you waiting? Keda sa ootad?

Whom are you waiting for?

At what are you looking? Mida sa vaatad?

What are you looking at?

About which boy are you speaking? Missugustest poistest te rää-
gite?

Which boy are you speak-
ing about?

Märkus: Kaasaegses kõnekeeles asendub niisugustel juhtudel asesõna **whom**
sageli alusekäändega **who**.

Who are you waiting for?

Keda sa ootad?

Who are you speaking about?

Kellest te räägite?

Vt. tabel 7: Küsivad asesõnad who?, whom?, whose? küsilausēs.

Vt. tabel 8: Küsivad asesõnad what? ja which? küsilausēs.

NÄITAVAD ASESÕNAD DEMONSTRATIVE PRONOUNS

§ 27

Kaks tähtsamat näitavat asesõna inglise keeles on **this (these)** ja **that (those)**.

Ainsus	Mitmus
this [ðis] see (siin)	these [ði:z] need (siin)
that [ðæt] see, too (seal)	those [ðouz] need, nood (seal)

Näitavaid asesõnu tarvitatakse inglise keeles koos nimisõnaga
ja ka ilma nimisõnata:

This is a beautiful picture.

See on ilus pilt.

This picture is beautiful.

See pilt on ilus.

This is a pen and **that** is
a pencil.

See (siin) on sullepea ja too
(seal) on pliiats.

These are my friends.

Need on minu sõbrad.

Whose books are **those**?

Kelle raamatud need on?

Pange tähele:

this morning

täna hommikul

this afternoon

täna õhtupoolikul.

SIDUVAD ASESÕNAD CONNECTIVE PRONOUNS

§ 28

Inglise keeles on järgmised siduvad asesõnad:

who	kes	which	mis, mida, missugune, mille
whom	keda, kellele	that	kes, keda, kelle, mis, mida, mille
whose	kelle (oma)		

Siduvad asesõnad seovad täiendlauseid pealausega.

Siduvaid asesõnu **who**, **whom**, **whose** tarvitatakse elusolendite kohta. Asesõna **whose** tarvitatakse ka esemete ja abstraktsete mõistetega.

The boy **who** brought the letter is waiting for an answer. Poiss, kes tõi kirja, ootab vastust.

The boy **whom** we met in the street is our neighbour. Poiss, keda me tänaval kohtasime, on meie naaber.

The boy **whose** composition you liked is in the ninth form. Poiss, kelle kirjand teile meeldis, on üheksandas klassis.

The building **whose** roof you can see is a school-house. Hoone, mille katust sa näed, on koolimaja.

Siduvat asesõna **which** tarvitatakse asjade, nähtuste ja loomade kohta:

Where is the letter **which** he brought? Kus on kiri, mille ta tõi?

The dog **which** we bought is not young. Koer, kelle me ostime, ei ole noor.

Siduvat asesõna **that** tarvitatakse nii inimolendite kui ka asjade, nähtuste ja loomade kohta:

The sentence **that** you used was not correct. Lause, mida te tarvitasite, ei olnud õige.

Who are the people **that** helped you? Kes on need inimesed, kes teid aitasid?

Siduvaid asesõnu **whom**, **which**, **that** võib ära jätta, kui nad esinevad täiendlauseis sihitisena.

Show me the book **that** you are reading.
Show me the book you are reading.

Where is the letter **which** the boy brought?
Where is the letter   the boy brought?

Do you know the people **whom** we have invited?
Do you know the people   we have invited?

Siduvaid asesõnu **whom** ja **which** tarvitatakse ka eessõnadega.
Eessõna seisab harilikult täiendause öeldise järel:

The book **which** you are looking **for** is on the shelf.
The book **that** you are looking **for** is on the shelf.
The book   you are looking **for** is on the shelf.

The girls **whom** you are waiting **for** have gone home.
The girls **that** you are waiting **for** have gone home.
The girls   you are waiting **for** have gone home.

Pidage meeles: Inglise keeles ei alustata täiendauseid asesõnaga **what**.

Vt. tabel 5: Siduvad asesõnad täiendlauses.

Vt. tabel 6: Eessõnadega siduvad asesõnad täiendlauses.

UMBMAÄRASED ASESÕNAD INDEFINITE PRONOUNS

§ 29

Inglise keeles on järgmised umbmäärased asesõnad:

1. some { (väljendavad umb- any } määrast arvu või no } hulka)	8. the other } another } teine (the) others } teised
2. somebody } someone } keegi anybody } anyone }	9. much } many } palju
3. nobody } no one } (mitte) keegi	10. little } vähe, mitteküllal- few } daselt (<i>eitavas</i> <i>tähenduses</i>)
4. something } anything } miski, midagi	a little } natuke, veidi a few } mõned (<i>jaatavas</i> <i>tähenduses</i>)
5. nothing (mitte) midagi	11. all kõik, kogu
6. every iga	12. both mõlemad
everybody igaüks, kõik	13. one (<i>jääb harilikult tõlki-</i> <i>mata</i>)
everything kõik	14. either kumbki, ükskõik kumb
7. each iga (teatud arvust)	neither (mitte) kumbki
each other teineteist	

SOME	SOMEBODY	SOMEONE	SOMETHING
ANY	ANYBODY	ANYONE	ANYTHING
NO	NOBODY	NO ONE	NOTHING

§ 30

Umbmääraseid asesõnu **some, somebody, someone, something** tarvitatakse *ja a t a v a s* lauses:

I have brought you **some** new **books**. Ma tõin sulle uusi raamatuid.

Some friends came to see me. Mõned sõbrad tulid mind vaatama.

I have no bread. Please give me **some** (bread). Mul ei ole leiba. Palun anna mulle leiba.

There is **some milk** in that bottle. Selles pudelis on piima.

Somebody wants to speak to you. Keegi soovib teiega rääkida.

Something frightened him. Miski ehmatas teda.

We bought **some bread and butter**. Me ostime leiba ja võid.

We heard **somebody** singing. Me kuulsime kedagi laulvat.

I want to tell you **something**. Ma tahan teile midagi rääkida.

Umbmääraseid asesõnu **any, anybody, anyone, anything** tarvitatakse *küsiavas ja eitavas* lauses. Eitavas lauses esinevad nad ainult sihitisena (mitte alusena).

Did **any letters** (*alus*) come yesterday? Kas eile tuli kirju?

Does **anybody** (*alus*) help you with that work? Kas keegi aitab teid selles töös?

Did **anything** (*alus*) frighten you? Kas miski ehmatas teid?

Did you get **any letters** (*sihitis*) yesterday? Kas te saite eile kirju?

You wanted to buy some apples. Te tahtsite õunu osta.

Did you get **any apples** (*sihitis*)? Kas te saite õunu?

Do you know **anybody** here? Kas te tunnete siin kedagi?

Did they bring you **anything**? Kas nad tõid teile midagi?

They have not written **any exercises** (*sihitis*) today. Nad ei ole täna harjutusi kirjutanud.

We do not know **anybody** (sihitis) here. Me ei tunne siin kedagi.
 Don't tell them **anything** (sihitis). Ärge neile midagi rääkige!

Asesõnu **any, anybody, anyone, anything** tarvitatakse ka jaatavas lauses ja nimelt järgmises tähenduses:

any iga; ükskõik missugune	You may come at any time . Te võite tulla igal ajal.
anybody } igaüks, ükskõik	Anyone can do that.
anyone } kes	Igaüks saab seda teha.
anything ükskõik mis	What shall I give you to eat? — Anything will do. Mida ma sulle süüa annan? Kõlbab ükskõik mis.

Umbmääraseid asesõnu **no, nobody, no one, nothing** [ˈnʌθɪŋ] tarvitatakse eituse väljendamiseks, kui tegusõna on jaatavas vormis (kui verbi juures pole eitavat partiklit *not*).

We met no pupils there.	Me ei kohanud seal õpilasi.
We saw nobody in the garden.	Me ei näinud aias kedagi.
We said nothing to him.	Me ei ütelnud talle midagi.
Nobody knows us here.	Siin ei tunne meid keegi.
No games were played that day.	Sel päeval ei mängitud mängu.
No schoolchildren took part in this work.	Kooliõpilased sellest tööst osa ei võtnud.

EVERYBODY, EVERYTHING

§ 31

Everybody tarvitatakse elusolendite ja **everything** asjade kohta. Sõnaga **everybody** tarvitatakse tegusõna ainult ainsuses:

Everybody was present.	Kõik olid kohal.
Everybody knows it.	Kõik teavad seda.
Everything is ready.	Igaüks teab seda.
Tell us everything .	Kõik on valmis.
	Räägi meile kõik.

MUCH, MANY, LITTLE, FEW

§ 32

Asesõnad **much** ja **little** väljendavad ebamäärast kogust ja neid tarvitatakse ainsuses olevate loendamatute nimisõnadega:

much rain	palju vihma	little milk	vähe piima
much sunshine	palju päikest	little sugar	vähe suhkrut
much time	palju aega	little time	vähe aega

Asesõnad **many** ja **few** väljendavad ebamäärast hulka ja neid tarvitatakse mitmuses olevate loendatavate nimisõnadega:

many years	palju aastaid	few mistakes	vähe vigu
many countries	palju maid	few trees	vähe puid
many men	palju mehi	few children	vähe lapsi

EACH, EVERY, EACH OTHER, ONE ANOTHER

§ 33

Asesõna **each** tähendab «iga», kusjuures mõeldakse igat üksikut olevust, eset või mõistet antud hulgast. Kahe eseme või isiku puhul tõlgitakse **each** sõnaga «kumbki».

There were many children at the New Year's Party and **each child** got a present.

Uusaasta peol oli palju lapsi ja iga laps sai kingituse.

Each of them got a present. Harry and Tom went to their grandmother's and **each** got a present.

Igaüks neist sai kingituse. Harry ja Tom läksid vanaema poole ja kumbki sai kingituse.

Each season has its pleasures.

Igal aastaajal on omad mõnud.

Asesõna **every** tähendab samuti «iga», kuid ta on üldistavama tähendusega ja selles mõttes lähedane sõnale **all**:

Every schoolboy must wear a school cap.

Iga koolipoiss peab kandma koolimütsi = Kõik koolipoisid peavad kandma koolimütsi.

The schoolbell rings at 8 o'clock **every** morning.

Koolikell heliseb igal hommikul kell 8 = Koolikell heliseb kõikidel hommikutel kell 8.

Ühend **each other** tõlgitakse: «*teineteist*», «*teineteisele*» jne.
Ühend **one another** tõlgitakse: «*üksteist*», «*üksteisele*» jne.:

Jack and Jim help **each other**. Jack ja Jim abistavad teineteist.

When you play this game, you mustn't get in **each other's** way. Kui seda mängu mängida, ei tohi üksteisele ette jääda.

Help **one another**. Aidake üksteist!

Märkus: Ühendit **one another** («*üksteist*») kasutatakse sageli ka tähenduses «*teineteist*».

The pupils of our class help **one another** (või **each other**).
Meie klassi õpilased abistavad üksteist.

OTHER, ANOTHER

§ 34

Umbmäärast asesõna **other** («*teine*») tarvitatakse niihästi ainsuses kui ka mitmuses oleva nimisõnaga:

Who was **the other boy**? Kes oli teine poiss?
The other boys are putting the hall in order. Teised poisid korrastavad saali.

Asesõnu **the other** («*teine*») ja **the others** («*teised*») tarvitatakse ka ilma nimisõnata:

One composition was much longer than **the other**. Üks kirjand oli teisest palju pikem.
I took one book back to the library yesterday and I shall return **the others** in a few days. Eile viisin ma ühe raamatu raamatukogusse tagasi, teised tagastan mõne päeva jooksul.

Asesõna **the other** tähendab «*teine kahest*»:

There were two trees in front of the house — one was a birch, **the other** was an oak. Maja ees oli kaks puud — üks oli kask, teine tamm.

Another tähendab «*veel üks teine samasugune mitme hulga*» või «*teine, erinev eelmisest*»:

May I take **another** piece of cake?

This pencil is broken, I must go and find **another** (one).

Kas ma tohin võtta veel ühe tüki kooki?

See pliiats on murdunud, ma pean minema teist otsima.

ALL, BOTH

§ 35

Kui umbmäärased asesõnad **all** ja **both** laiendavad nimisõnaga väljendatud alust, võivad nad seista

1. nimisõna ees nagu eesti keeleski:

Both (the) girls sing very nicely.

All the pupils took part in the concert.

All the children are having breakfast now.

All the workers will be there at six tomorrow.

Both my friends are here.

All the teachers were present at the school party.

All the girls must come early tomorrow.

All the money may be spent already.

Mõlemad tütarlapsed laulavad väga kenasti.

Kõik õpilased võtsid kontserdist osa.

Kõik lapsed söövad praegu hommikusööki.

Kõik töölised on homme kell kuus seal.

Minu mõlemad sõbrad on siin.

Kõik õpetajad olid koolipeol.

Kõik tütarlapsed peavad homme vara tulema.

Kogu raha on võib-olla juba ära kulutatud.

2. a) tegusõna lihtaja ees:

The girls **both sing** very nicely.

The pupils **all took** part in the concert.

- b) tegusõna liitaegade puhul esimese abiverbi järel:

The children **are all having** breakfast now.

The workers **will all be** there at six tomorrow.

- c) tegusõna **be** üldoleviku (Present Indefinite) ja üldmineviku (Past Indefinite) pöörete järel:

My friends **are both** here.

The teachers **were all** present at the school party.

d) modaalverbi ja infinitiivi vahel:

The girls **must all come** early tomorrow.
The money **may all be spent** already.

Kui asesõnad **all** ja **both** laiendavad isikulise asesõnaga väljendatud alust, seisavad nad ainult punkt 2. all loetletud kohtades:

a) They both sing very nicely. They all took part in the concert.	lihtaja ees
b) They are all having breakfast now. They will all be there at six tomorrow. We shall all be invited.	esimese abiverbi järel
c) They are both here. They were all present at the school party.	tegusõna be üldoleviku ja üldmineviku pöörete järel
d) They must all come early tomorrow. It may all be spent already.	modaalverbi ja infinitiivi vahel

Kui umbmäärased asesõnad **all** ja **both** laiendavad sihitist või määrust, seisavad nad nimisõna ees, kuid asesõna järel:

Does she know **all the songs**?

Does she know **them all**?

Kas ta teab kõiki laule?

There were some mistakes **in both exercises**.

There were some mistakes **in them both**.

Mõlemas harjutuses oli vigu.

You can take **all the money**.
Te võite võtta kogu raha.

You can take **it all**.

Märkus: Nagu teisedki umbmäärased asesõnad (näit. many, some, more, most), võivad **all** ja **both** esineda ka koos eessõnaga **of**:

I have met **both of them**.
All of us were there.
Both of the boys were absent.

Ma olen mõlemaid kohanud.
Me olime kõik seal.
Mõlemad poisid puudusid.

ONE

§ 36

Asesõnal **one** on mitu tähendust.

1. Asesõna **one** asendab nimisõna ainsuses ja **ones** mitmuses, kui tahetakse vältida nimisõna kordamist. Asesõna **one** (mitmuses **ones**) esineb eestäiendiga, (the green one, the big ones, this one, that one) ja tagatäiendiga (the one on the table, the ones you bought). Asesõna **one(s)** selles funktsioonis jääb tavaliselt tõlkimata:

Which pencil do you want — the **red one** or the **black one**? Kumba pliiatsit sa soovid — kas punast või musta?

I can't find my new gloves, so I'll put on my **old ones**. Ma ei leia oma uusi kindaid, niisiis panen kätte vanad.

This problem is more difficult than **that one**. See ülesanne on tollest raskem.

Which seat is not occupied? Missugune koht on vaba?

The **one on the left-hand side**. Vasakpoolne.

My books are in the other bookcase; **the ones you see here** belong to my sister. Minu raamatud on teises kapis; need, mida sa siin näed, kuuluvad minu õele.

2. Asesõna **one** kasutatakse ka umbisikulise asesõnana, millel on üldistav tähendus «üks», «keegi», «igaüks», mis sageli jääb eesti keelde tõlkimata:

When **one** is tired, **one** must rest. Kui ollakse väsinud, peab puhkama.
Kui inimene on väsinud, peab ta puhkama.

Umbisikulisel asesõnal **one** on ka omastav kääne **one's**.

One must always wash **one's** hands before meals. Enne söömist peab (oma) käsi pesema.

One must try to do **one's** best. Igaüks peab püüdma teha oma parima.

EITHER, NEITHER

§ 37

Umbmäärasel asesõnal **either** on kaks tähendust: 1) «üks või teine» (mitte mõlemad):

This word has two pronunciations. You may use **either** (of them).

Sellel sõnal on kaks hääldust. Te võite kasutada üht või teist neist.

They are both good doctors. **Either of them** will give you good advice.

Nad on mõlemad head arstid. (Kas) üks või teine neist annab teile head nõu.

2) «kumbki», «mõlemad»

We saw tall trees growing on **either** side of the road.

Kummalgi (mõlemal) pool teed nägime kasvamas kõrgeid puid.

Umbmäärast asesõna **neither** «mitte kumbki» tarvitatakse eitava tähenduses. Verb on seejuures jaatavas vormis:

Which of the two rooms is warm?

Kumb kahest toast on soe?

Neither is.

Mitte kumbki.

Neither of the films we saw yesterday was interesting.

Mitte kumbki filmidest, mida me eile nägime, ei olnud huvitav.

VERB

THE VERB

VERBI PÖÖRDELISED VORMID

§ 38

Verbivorme, mis muutuvad pöördes ja arvus, ajas, kõneviisis ja tegumoes, nimetatakse verbi pöördelisteks vormideks.

Nagu eesti keeleski on ka inglise verbil 3 pööret. (ehk isikut) ja 2 arvu — ainsus ja mitmus.

	1. isik	2. isik	3. isik
Ainsus	I am working	You are working	he is working she is working it is working
Mitmus	we are working	you are working	they are working

Verbi pöördelised vormid on lauses lihtöeldiseks või liitöeldise osaks.

Lihtöeldis

We *like* music.
She *goes* to concerts.
The band *is playing*.
They *have bought* a piano.
They *will sing* that song.

Me armastame muusikat.
Ta käib kontsertidel.
Orkester mängib.
Nad on klaveri ostnud.
Nad laulavad selle laulu.

Liitöeldise osa

She *is a teacher*.
The piano *is new*.
She *can play the piano*.
She *began playing the piano*.

Ta on õpetaja.
Klaver on uus.
Ta oskab klaverit mängida.
Ta hakkas klaverit mängima.

VERBI PÕHIVORMID

THE THREE PRINCIPAL FORMS OF THE VERB

Inglise keele verbidel on kolm põhivormi:

1. the Infinitive infinitiiv;
2. the Past Indefinite üldminevik;
3. the Past Participle mineviku kesksõna.

Infinitive	Past Indefinite	Past Participle
work	worked	worked
ask	asked	asked
translate	translated	translated
give	gave	given
ring	rang	rung
fall	fell	fallen
sleep	slept	slept
cut	cut	cut

Verbi põhivormide tundmine võimaldab moodustada kõiki inglise keeles esinevaid verbivorme.

VERBI AJAD

THE TENSES OF THE VERB

§ 39

Kui eesti tegusõnal on ainult 2 aega — olevik ja minevik —, siis inglise verbil on 4 aega:

1. Olevik (Present)
2. Minevik (Past)
3. Tulevik (Future)
4. Kaudne tulevik (Future in the Past), s. o. tulevik mineviku seisukohalt.*

Iga aeg võib esineda 4 eri rühmas: üldajas, kestvas ajas, perfekti ajas ja perfekti kestvas ajas:

1. Indefinite Tenses (üldajad)
2. Continuous Tenses (kestvad ajad)
3. Perfect Tenses (perfekti ajad)
4. Perfect Continuous Tenses (perfekti kestvad ajad)

* Esineb ainult kaudse kõne kõrvallauseis.

Niihästi üldaegu, kestvaid aegu, perfektii aegu kui ka perfektii kestvaid aegu on igäühte 4, seega kokku 16:

Indefinite Tenses: Present Indefinite (üldolevik)
Past Indefinite (üldminevik)
Future Indefinite (üldtulevik)
Future Indefinite in the Past (kaudne üldtulevik)

Continuous Tenses: Present Continuous (kestev olevik)
Past Continuous (kestev minevik)
Future Continuous (kestev tulevik)
Future Continuous in the Past (kaudne kestev tulevik)

Perfect Tenses: Present Perfect (täisminevik)
Past Perfect (enneminevik)
Future Perfect (ennetulevik)
Future Perfect in the Past (kaudne ennetulevik)

Perfect Continuous Tenses: Present Perfect Continuous (kestev täisminevik)
Past Perfect Continuous (kestev enneminevik)
Future Perfect Continuous (kestev ennetulevik)
Future Perfect Continuous in the Past (kaudne kestev ennetulevik)

Nendest 16 ajast kuuluvad keskkooli programmis aktiivseks omandamiseks 8 aega: kõik neli üldaega, kaks kestvat aega — Present Continuous ja Past Continuous —, kaks perfektii aega — Present Perfect ja Past Perfect.

Ülejäänud aegu läheb vaja ingliskeelse kirjanduse lugemisel. Teistest aegadest palju harvemini esinevad kolm kaudse tuleviku aega — Future Continuous in the Past, Future Perfect in the Past ja Future Perfect Continuous in the Past, mistõttu neid ka käesolevas grammatikaõpikus ei käsitleta.

Inglise keele verbiaegade süsteemi omapära mõistmiseks tuleb meeles pidada järgmist.

1. **Üldajad** (Indefinite Tenses) märgivad tegevuse sooritamise fakti. Tegevus võib olla ühekordne, korduv või sooritajale pidevalt omane. Üldaegu tarvitatakse ka jutustava oleviku, mineviku või tulevikuna.

Ühekordne tegevus	Peter visited us yesterday.	Peeter külastas meid eile.
	Peter will visit us tomorrow.	

Harjumus-	She drinks milk every	Ta joob iga päev piima.
pärane,	day.	
korduv	She drank milk every	
tegevus	day.	
	She will drink milk	
	every day.	

Sooritajale	Enn speaks English	Enn räägib hästi inglise
pidevalt	well.	keelt.
omane	Ellen likes music.	Ellen armastab muusi-
tegevus		kat.
	The sun gives us light.	Päike annab meile val-
		gust.

Jutustav	He goes to the station, buys a ticket and takes	
	the train to Moscow.	
olevik,	Ta läheb jaama, ostab pileti ja asub Moskva ron-	
	gile.	
minevik,	He went to the station, bought a ticket and took	
	the train to Moscow.	
tulevik	He will go to the station, buy a ticket and take	
	the train to Moscow.	

2. **Kestvate aegade** (Continuous Tenses) tarvitamine on seotud mingi kindlaksmääratud momendiga (olevikus, minevikus või tulevikus). Kõnelejat huvitab, kas kindlaksmääratud momendil tegevus alles toimub (või toimus). Tegevuse alguse ja lõpu kohta ei ole midagi öeldud.

We are doing that exercise.	Me teeme (praegu, kõnelemise momendil) seda harjutust.
Why is the child crying ?	Miks laps nutab (praegu)?
What were you doing at five o'clock?	Mida te kell viis (parajasti) te-gite?
When I came, the children were singing .	Kui ma tulin, lapsed laulsid (parajasti).
We were sleeping when the storm began.	Me magasime (parajasti), kui algas torm.
We shall be working when they arrive.	Me töötame (siis parajasti), kui nad saavad.

Võrrrelge:

Continuous Tenses	Indefinite Tenses
They are sleeping .	They sleep eight hours a day.
Nad magavad (praegu).	Nad magavad kaheksa tundi päevas.
She is playing the piano.	She plays the piano well.
Ta mängib (praegu) klaverit.	Ta mängib klaverit hästi.

They **are working** in the garden.

Nad töötavad (praegu) aias.

He **was writing** a letter when I came.

Ta kirjutas (parajasti) kirja, kui ma tulin.

They **work** in the garden every day.

Nad töötavad iga päev aias.

He **wrote** his friend a letter yesterday.

Ta kirjutas eile sõbrale kirja.

3. **Perfekti aegu** (Perfect Tenses) tarvitatakse tegevusega, mis lõpetati enne mõnda kindlaksmääratud momenti (olevikus, minevikus või tulevikus) või mõnda teist tegevust minevikus või olevikus. Tegevuse tagajärjed ulatuvad aga olevikku, minevikku või tulevikku.

We **have done** that exercise.

They **had finished** their work by 3 o'clock.

When we came, they **had finished** their work already.

Mary was tired. She **had worked** hard all day.

Come at five o'clock. By that time I **shall have read** the book.

Me oleme selle harjutuse lõpetanud. (Kõnelemise momendil on harjutus valmis.)

Kella kolmeks olid nad töö lõpetanud.

Kui me tulime, olid nad juba töö lõpetanud.

Mary oli väsinud. Ta oli kogu päeva kõvasti töötanud.

Tulge kell 5. Selleks ajaks olen ma raamatu läbi lugenud.

4. **Perfekti kestvate aegade** (Perfect Continuous Tenses) puhul on meil tegemist tegevusega, mis mingil kindlaksmääratud momendil (olevikus, minevikus või tulevikus) alles toimub (või toimus) ja mille alguse kohta on meil andmeid.

Võrrelge:

Continuous Tenses

The child **is sleeping**.

Laps magab (praegu).

It **is raining**.

Sajab vihma.

It was five o'clock. They

were working in the laboratory.

Kell oli viis. Nad töötasid (parajasti) laboratooriumis.

Perfect Continuous Tenses

The child **has been sleeping** for six hours already.

Laps magab juba kuus tundi.

It **has been raining** for hours.

Sajab juba mitu tundi.

It was five o'clock. They **had**

been working in the laboratory since 8 in the morning.

Kell oli viis. Nad töötasid laboratooriumis juba kella kaheksast hommikul.

Iga rühma ajavormide lähem iseloomustus on antud allpool (vt. §§ 40–61).

ÜLDAJAD

THE INDEFINITE TENSES

§ 40

Üldajad väljendavad üldiselt

- 1) korduvat, harjumuspärast tegevust (olevikus, minevikus või tulevikus):

I **go** for a walk every day.

In winter I **went** for a walk every day.

Next summer I **shall go** for a walk every day.

Ma käin iga päev jalutamas.

Talvel käisin ma iga päev jalutamas.

Tuleval suvel hakkab ma iga päev jalutamas käima.

- 2) tegevust, mis on (või oli) alusele (olevikus, minevikus või tulevikus) pidevalt omane:

My father **works** at a factory.

Mu isa töötab vabrikus (= Mu isa on vabrikutöoline).

At that time my father **worked** at a factory.

Tol ajal töötas mu isa vabrikus (= Tol ajal oli mu isa vabrikutöoline).

When Fred finishes school, he **will work** at a factory.

Kui Fred lõpetab kooli, hakkab ta vabrikus töötama (= temast saab vabrikutöoline).

- 3) mitut üksteisele (olevikus, minevikus või tulevikus) järgnevat tegevust (jutustav olevik, minevik, tulevik).

She **takes** her things, **locks** the door and **leaves** the house.

Ta võtab asjad, lukustab ukse ning lahkub majast.

She **took** her things, **locked** the door and **left** the house.

Ta võttis asjad, lukustas ukse ning lahkus majast.

She **will soon take** her things, **lock** the door and **leave** the house.

Ta võtab varsti asjad, lukustab ukse ning lahkub majast.

Inglise keeles on järgmised üldajad:

1. The Present Indefinite (üldolevik)
2. The Past Indefinite (üldminevik)
3. The Future Indefinite (üldtulevik)
4. The Future Indefinite in the Past (kaudne üldtulevik)

PRESENT INDEFINITE

JAATAV VORM

§ 41

Ajavormi *Present Indefinite* (üldolevik) jaatav vorm moodustatakse ilma abiverbifa, järelikut on see lihtaeg.

Vormilt ei erine *Present Indefinite* infinitiivist, kuid ainsuse 3. pöördes lisandub infinitiivile üldreeglina pöördelõpp -s, mõningatel juhtudel -es (vt. allpool).

work

Present Indefinite Jaatav vorm	
Ainsus	Mitmus
I work	we work
you work	you work
he works	
she works	they work
it works	

Pöördelõpu -s lugemine

Pöördelõpu -s lugemine oleneb verbi tüve lõppkonsonandist.

-s $\left\{ \begin{array}{l} [s] \text{ helitute kaashäälikute järel;} \\ [z] \text{ täishäälikute ja heliliste kaashäälikute järel;} \\ [iz] \text{ «sisisevate» kaashäälikute järel.} \end{array} \right.$

[s]	[z]	[iz]
he wants	she plays	she places
she stops	he loves	he closes
it works	she finds	he stages

Lõpp -es ainsuse 3. pöördes

Ainsuse 3. pöördes lisandub infinitiivile lõpp -es järgmistel juhtudel:

1) verbidele, mille tüve lõppkonsonantideks on -ss, -sh, -ch, -tch, -x:

pass	he passes	[ˈpɑːsɪz]	touch	he touches	[ˈtʌtʃɪz]
wash	she washes	[ˈwɒʃɪz]	catch	she catches	[ˈkætʃɪz]
			box	he boxes	[ˈbɒksɪz]

2) verbidele **go** ja **do**:

he goes	[gəʊz]	he does	[dʌz]
---------	--------	---------	-------

3) verbidele, mis lõpevad tähega **y**, millele eelneb konsonant. 3. pöördes muutub täht **y** täheks **i**:

cry	she cries	try	she tries
fly	he flies	dry	he dries

KÜSIV VORM

§ 42

Küsisvas vormis tuuakse sisse abiverb, mis asetatakse aluse ette. Selleks abiverbiks on verb **do** (I do, you do, he does, she does, it does, we do, you do, they do). Infinitiivis olev põhiverb jääb seejuures ilma lõputa.

work

Jaataav vorm	Küsiiv vorm
I work	Do I work?
you work	Do you work?
he works	Does he work?
she works	Does she work?
it works	Does it work?
we work	Do we work?
you work	Do you work?
they work	Do they work?

EITAV VORM

§ 43

Eitavas vormis tuuakse sisse abiverb **do** (I do, you do, he does, she does, it does, we do, you do, they do) koos eitusega **not**. Eitus **not** seisab abiverbi järel. Põhiverb on infinitiivis.

work

Jaataav vorm	Eitav vorm
I work	I do not work
you work	you do not work
he works	he does not work
she works	she does not work
it works	it does not work
we work	we do not work
you work	you do not work
they work	they do not work

Näiteid ajavormi *Present Indefinite* kasutamise kohta.

My father works at a factory.

Mu isa töötab vabrikus.

He works well.

He goes to work five days a week.

Ta käib tööil viiel nädalapäeval.

He does not go to work on Saturdays and Sundays.
 Ta ei käi laupäeviti ja pühapäeviti tööl.
 Does it rain much in your country in autumn?
 Kas teie maal sajab sügisel palju?
 The sun rises in the east.
 Päike tõuseb idast.
 Those children go to school.
 Need lapsed käivad koolis.
 They learn English.
 Nad õpivad inglise keelt.

Ajavormi *Present Indefinite* kasutamine

§ 44

Ajavorm *Present Indefinite* märgib korduvat, harjumuspärast või sooritajale pidevalt omast tegevust, mis üldiselt ei toimu kõnelemise momendil:

We go to school.	Me käime koolis.
We learn English.	Me õpime inglise keelt.
We do not learn German.	Me ei õpi saksa keelt.
We play basketball.	Me mängime korvpalli.

Present Indefinite võib märkida siiski ka ühekordset, kõnelemise momendil toimuvat tegevust, kuid üksnes selliste meeltetajusid või tundeid väljendavate verbidega nagu *see, hear, feel, love, like* j.m.t.:

I see two people in front of the house.
 Ma näen (praegu) maja ees kaht inimest.
 Do you like those pictures?
 Kas teile meeldivad need pildid?
 I hear Father's voice.
 Ma kuulen (praegu) isa häält.

Vt. tabel 17: The Present Indefinite.

PAST INDEFINITE

JAATAV VORM

§ 45

Ajavormi *Past Indefinite* (üldminevik) jaatav vorm on lihtaeg. See moodustatakse kahel viisil:

- 1) enamikul verbidel moodustatakse see lõpu **-ed** abil. Neid verbe nimetatakse reeglipärasteks verbideks. Lõpp **-ed** esineb jaatava vormi kõikides ainsuse ja mitmuse pööretes.

work

Past Indefinite Jaatav vorm	
Ainsus	Mitmus
I worked you worked he worked she worked it worked	we worked you worked they worked

Lõpu *-ed* lugemine

Lõpu *-ed* loetakse kolmel viisil:

- [t] helitute konsonantide järel;
- [d] vokaalide ja heliliste konsonantide järel;
- [id] t ja d järel.

[t]	[d]	[id]
I worked	we played	we intended
you stopped	you longed	they wanted
she washed	I lived	he decided
he finished	she named	she invited
they passed	we begged	it ended
we liked	they closed	he needed
he watched	we answered	we waited

Reeglipärase verbide õigekirjutus ajavormis
Past Indefinite

Verbidel, mis lõpevad tähega *y*, millele eelneb konsonant, muutub *y* lõpu *-ed* lisamisel täheks *i*:

try — we tried	dry — they dried
cry — she cried	fry — she fried

Verbidele, mis lõpevad tähega *-e*, lisandub ainult *-d*:

name — I named	like — they liked
live — we lived	bake — she baked

- 2) Umbes saja küllalt suure esinemissagedusega verbi *Past Indefinite* moodustub aga türevokaali muutumise või mõnel muul teel. Neid verbe nimetatakse ebareeglipäraseks verbideks. Nende põhivormid tuleb meelde jätta.

Vt. tabel 37: Ebareeglipärase verbide tabel.

Näiteks:

Infinitive	Past Indefinite	Infinitive	Past Indefinite
to send	I sent (saatsin)	to run	I ran (jooksin)
to tell	I told (ütlesin)	to take	I took (võtsin)
to sleep	I slept (magasin)	to find	I found (leidsin)
to cut	I cut (lõikasin)	to write	I wrote (kirjutasin)
to do	I did (tegin)	to give	I gave (andsin)

Nagu reeglipärastel verbidel, nii on ka ebareeglipärastel verbidel ajavormis *Past Indefinite* kõikides pööretes üks ja seesama vorm.

give

Past Indefinite Jaataav vorm	
Ainsus	Mitmus
I gave	we gave
you gave	you gave
he gave	
she gave	they gave
it gave	

KÜSIV VORM

§ 46

Küsiavas vormis tuuakse sisse abiverb, mis asetatakse aluse ette. Selleks abiverbiks on **did** (minevik verbist **do**), mis esineb kõikides ainsuse ja mitmuse pööretes. Põhiverb on seejuures infinitiivis.

Jaataav vorm	Küsiav vorm	Jaataav vorm	Küsiav vorm
I worked	Did I work?	I gave	Did I give?
you worked	Did you work?	you gave	Did you give?
he worked	Did he work?	he gave	Did he give?
she worked	Did she work?	she gave	Did she give?
it worked	Did it work?	it gave	Did it give?
we worked	Did we work?	we gave	Did we give?
you worked	Did you work?	you gave	Did you give?
they worked	Did they work?	they gave	Did they give?

§ 47

Eitavas vormis tuuakse samuti sisse abiverb **did** (minevik verbist **do**), mis esineb kõikides ainsuse ja mitmuse pööretes. Põhiverb on infinitiivis. Eitus **not** seisab abiverbi järel.

Jaatav vorm	Eitav vorm	Jaatav vorm	Eitav vorm
I worked	I did not work	I gave	I did not give
you worked	you did not work	you gave	you did not give
he worked	he did not work	he gave	he did not give
she worked	she did not work	she gave	she did not give
it worked	it did not work	it gave	it did not give
we worked	we did not work	we gave	we did not give
you worked	you did not work	you gave	you did not give
they worked	they did not work	they gave	they did not give

Ajavormi *Past Indefinite* kasutamine

§ 48

Ajavormiga *Past Indefinite* märgitakse

- 1) korduvat tegevust minevikus:

We always **played** chess on Saturdays.
Me mängisime alati laupäeviti malet.

- 2) alusele pidevalt omast tegevust minevikus:

At that time we **played** chess well.
Tol ajal me mängisime malet hästi.

- 3) mitut üksteisele järgnevat tegevust minevikus:

I **heard** a noise, **got out** of bed, **opened** the window and **looked out**.

Ma kuulsin müra, tulin voodist välja, avasin akna ning vaatasin välja.

- 4) ühekordset lõpetatud tegevust minevikus, mis pole olevikuga seotud.

Your friends **arrived** yesterday.
Teie sõbrad saabusid eile.

Peter's grandfather **died** last week.
Peetri vanaisa suri möödunud nädalal.

We **had** an English lesson last Friday.
Meil oli möödunud reedel inglise keele tund.

Ühekordse tegevuse toimumise aega minevikus piiritlevad lähemalt sellised ajamäärused, nagu:

yesterday	a week ago
last week	a month ago
last month	a year ago
last year	in (1920)
last (Monday)	during (the war)

Näiteid ajavormi *Past Indefinite* kasutamise kohta

Last Friday I got a letter from my friend.
Möödunud reedel sain ma sõbralt kirja.

I wrote him a letter yesterday.
Ma kirjutasin talle eile kirja.

We met a year ago.
Me kohtusime aasta tagasi.

Last month I went to Leningrad.
Möödunud kuul ma sõitsin Leningradi.

At that time our family consisted of five people.
Tol ajal koosnes meie perekond viiest inimesest.

He worked every day from six in the morning to two in the afternoon.

Ta töötas iga päev kella kuuest hommikul kella kaheni peale lõunat.

Vt. tabel 18: The Past Indefinite.

FUTURE INDEFINITE

§ 49

Ajavorm *Future Indefinite* (üldtulevik) on vormilt liitaeg. *Future Indefinite* moodustatakse abiverbi **shall** (1. pöördes ainsuses ja mitmuses) ja **will** abil (2. ja 3. pöördes ainsuses ja mitmuses). Põhiverb on seejuures infinitiivis.

work

Future Indefinite Jaatav vorm	
Ainsus	Mitmus
I shall work	we shall work
you will work	you will work
he will work	
she will work	they will work
it will work	

Küsi v vorm moodustatakse üldreegli kohaselt: abiverb asetatakse aluse ette.

Future Indefinite Küsi v vorm	
Shall I work?	shall we work?
will you work?	will you work?
will he work?	will they work?
will she work?	
will it work?	

Eitav v vorm moodustatakse üldreegli kohaselt: eitus **not** asetatakse abiverbi järele.

Future Indefinite Eitav vorm	
I shall not work	we shall not work
you will not work	you will not work
he will not work	they will not work
she will not work	
it will not work	

Vt. tabel 13: Reeglipärase verbi *work* pööramine aktiivi üldaegades.

Vt. tabel 14: Ebareeglipärase verbi *write* pööramine aktiivi üldaegades.

Ajavormi *Future Indefinite* kasutamine

§ 50

Ajavormiga *Future Indefinite* märgitakse:

- 1) korduvat tegevust tulevikus:

We shall play chess every Saturday.

Me hakkame (edaspidi) iga laupäev malet mängima.

- 2) alusele pidevalt omast tegevust tulevikus:

I am sure they will play chess well next year already.

Ma olen kindel, et juba tuleval aastal nad mängivad malet hästi.

- 3) mitut üksteisele järgnevat tegevust tulevikus:

We shall read the text, (shall) copy it and (shall) translate it into English.

Me loeme teksti läbi, kirjutame ta ära ja tõlgime ta inglise keelde.

4) ühekordset tegevust tulevikus:

Your friends **will arrive** tomorrow.

Teie sõbrad saavad homme.

What time **will** your father **come** home today?

Mis kella ajal su isa täna koju tuleb?

Vt. tabel 19: The Future Indefinite.

FUTURE INDEFINITE IN THE PAST

Ajavorm *Future Indefinite in the Past* (kaudne üldtulevik) moodustatakse sarnaselt ajavormiga *Future Indefinite*. Muutub ainult abiveri vorm: **shall** asendatakse vormiga **should**; **will** — vormiga **would**.

I shall go	I should go
he will arrive	he would arrive
we shall not work	we should not work
they will not come	they would not come

I knew that I **should get** a good mark for English.

Ma teadsin, et saan inglise keeles hea hinde.

She said that she **would not be** at home at six.

Ta ütles, et ta ei ole kell kuus kodus.

Ajavormi *Future Indefinite in the Past* kasutatakse sihitislausetes, kui pealause verb on minevikus. Eesti keeles ei toimu niisugusel korral lauses mingit muudatust.

Võrreelge: I **know** that they **will soon go** to a pioneer camp.

Ma tean, et nad sõidavad varsti pioneerilaagrisse.

I **knew** that they **would soon go** to a pioneer camp.

Ma teadsin, et nad sõidavad varsti pioneerilaagrisse.

I **asked** him when he **would finish** his work.

Ma küsisin temalt, millal ta oma töö lõpetab.

They **wanted to know** what time the competition

would begin.

Nad tahtsid teada, mis kellaajal võistlus algab.

KESTVAD AJAD

THE CONTINUOUS TENSES

§ 51

Kestvad ajad väljendavad lõpetamata tegevust, mis toimub või toimus kõnesoleval momendil või kõnesoleval ajal (olevikus, minevikus või tulevikus). Tegevuse alguse ja lõpu kohta ei ole seejuures midagi öeldud.

Kõnesoleval momendil toimuv tegevus

I am writing a letter.	Ma kirjutan (praegu) kirja.
I was writing a letter when you came.	Ma kirjutasin (parajasti) kirja, kui te tulite.
When you come, I shall be writing a letter.	Kui te tulete, kirjutan ma (parajasti) kirja.

Kõnesoleval ajal toimuv tegevus

They are training for the all-Union competitions.
Nad harjutavad (nüüd) üleliidulisteks võistlusteks.
At that time they were training for the all-Union competitions.
Tol ajal harjutasid nad üleliidulisteks võistlusteks.
Next spring they will be training for the all-Union competitions.
Tuleval kevadel harjutavad nad üleliidulisteks võistlusteks.

Kestvate aegade moodustamine

§ 52

Kestvad ajad moodustatakse abiverbi **be** olevikust, minevikust või tulevikust ja põhiverbi **-ing**-vormist (selle moodustamise kohta vt. § 98).

Kestvate aegade kiireks ja õigeks tarvitamiseks tuleb hästi omandada verbi **be** pööramine olevikus, minevikus ja tulevikus.

Inglise keeles on järgmised kestvad ajad:

1. The Present Continuous (kestev olevik)
2. The Past Continuous (kestev minevik)
3. The Future Continuous (kestev tulevik)
4. The Future Continuous in the Past* (kaudne kestev tulevik)

work

Present Continuous
Jaatav vorm

Ainsus

I am working
you are working
he is working
she is working
it is working

Mitmus

we are working
you are working
they are working

* Kasutatakse kaudse kõne kõrvallauseis: (I said) that I should be working jne. Kuna see aeg ei kuulu keskkooli programmi, siis seda käesolevas grammatikaõpikus ei käsitleta.

Past Continuous Jaatav vorm	
Ainsus	Mitmus
I was working	we were working
you were working	you were working
he was working	
she was working	they were working
it was working	
Future Continuous Jaatav vorm	
Ainsus	Mitmus
I shall be working	we shall be working
you will be working	you will be working
he will be working	
she will be working	they will be working
it will be working	

KESTVATE AEGADE KÜSIVA VORMI MOODUSTAMINE

§ 53

Üldine juhis küsiva vormi moodustamiseks on järgmine:

1. Küsivas vormis asetatakse abiverb aluse ette.

Present Continuous Küsiv vorm	
Am I working?	Are we working?
Are you working?	Are you working?
Is he working?	Are they working?
Is she working?	
Is it working?	
Past Continuous Küsiv vorm	
Was I working?	Were we working?
Were you working?	Were you working?
Was he working?	
Was she working?	Were they working?
Was it working?	

2. Mitme abiverbi korral asetatakse küsivas vormis esimene neist aluse ette.

Future Continuous Küsiv vorm	
Shall I be working?	Shall we be working?
Will you be working?	Will you be working?
Will he be working?	Will they be working?
Will she be working?	
Will it be working?	

§ 54

Üldine juhis eitava vormi moodustamiseks on järgmine:

1. Eitavas vormis asetatakse abiverbi järele eitus **not**.

Present Continuous Eitav vorm	
I am not working	we are not working
you are not working	you are not working
he is not working	
she is not working	they are not working
it is not working	
Past Continuous Eitav vorm	
I was not working	we were not working
you were not working	you were not working
he was not working	
she was not working	they were not working
it was not working	

2. Mitme abiverbi korral asetatakse eitus **not** esimese abiverbi järele.

Future Continuous Eitav vorm	
I shall not be working	We shall not be working
You will not be working	You will not be working
She will not be working	They will not be working
It will not be working	

Vt. tabel 13a: Reeglipärase verbi *work* pööramine aktiivi kestvates aegades.

Vt. tabel 14a: Ebareeglipärase verbi *write* pööramine aktiivi kestvates aegades.

Kõnesoleva momendi tähistamine kestvates aegades

§ 55

Kõnesoleva momendi märkimiseks tarvitatakse kestvates aegades ajamäärusi:

Olevikus:

now praegu, nüüd

at the present moment käesoleval momendil

What are they doing now?

At the present moment they are sleeping.

Minevikus:

then siis, tol ajal
at that time tol ajal
at (six) o'clock kell (kuus)
at (five) on (Monday) kell (viis) (esmaspäeval)
this time yesterday eile sel ajal
this time last year möödunud aastal sel ajal
when (you came) kui (te tulite) jne.

This time yesterday we **were writing** a dictation.
Eile sel ajal me kirjutasime etteütlust.
When they came, we **were having** dinner.
Kui nad tulid, me sõime parajasti lõunat.
On Sunday at five Mother **was baking** a cake.
Pühapäeval kell viis küpsetas ema kooki.

Tulevikus:

at (five) o'clock kell (viis)
tomorrow at (ten) homme kell (kümme)
next (Friday) at (seven) tuleval (reedel) kell (seitse)
this time tomorrow homme samal ajal
when (you come) kui (te tulete) jne.

It is three o'clock. At five I **shall be working** in the laboratory.

Kell on kolm. Kell viis töotan ma laboratooriumis.

When you return, we **shall be sleeping**.

Kui te tagasi tulete, me magame.

Kestvaid aegu tarvitatakse ilma ajamäärusteta, kui kõnesolev moment on selge kontekstist:

We looked out of the window. The sun **was shining** brightly.

Kestvate aegade tarvitamise erijuhud

§ 56

Meeltetaju ja tundeid väljendavate verbidega ei tarvitata harilikult kestvaid aegu:

We **see** a plane.

Me näeme lennukit.

I **hear** a noise.

Ma kuulen müra.

They **like** music.

Nad armastavad muusikat.

Kestvaid aegu ei tarvitata ka pidevat seisundit väljendavate verbidega:

We **have** many friends.

Meil on palju sõpru.

This book **belongs** to me.

See raamat kuulub mulle.

Our class **consists** of 15 girls and 12 boys

Meie klass koosneb 15 tütarlapsest ja 12 poisist.

Mõningate verbidega (**go, come, leave, start, arrive** ning mõned teised) tarvitatakse ajavormi *Present Continuous* tegevuse väljendamiseks, mis toimub lähemas tulevikus. Tulevikku märgib vastav ajamäärus:

I **am leaving** for Tartu tomorrow.
Ma sõidan homme Tartu.
We **are starting** in ten minutes.
Me asume kümne minuti pärast teele.
Some English teachers **are coming** here soon.
Mõned inglise õpetajad tulevad varsti siia.

Vt. tabel 20: The Present Continuous. The Past Continuous.

Vt. tabel 21: The Future Continuous.

PERFEKTI AJAD THE PERFECT TENSES

§ 57

Perfekti ajad väljendavad tegevust, mis lõpetati enne teatud momenti (olevikus, minevikus või tulevikus) või enne mõnda teist tegevust (minevikus või tulevikus). Tegevuse tagajärjed ulatuvad olevikku, minevikku või tulevikku.

We **have opened** the windows.

Me avasime aknad *või* Me oleme aknad avanud. (Kõnelemise momendiks on aknad lahti.)

I **have posted** the letter.

Ma panin kirja posti *või* Ma olen kirja posti pannud.

It was five o'clock. We **had finished** our work and were ready to go home.

Kell oli 5. Me olime töö lõpetanud ja olime valmis koju minema.

The ground was wet because it **had rained** all night.

Maa oli märg, sest kogu öö oli sadanud vihma.

By the time the bell rings, we **shall have aired** the classroom.

Selleks ajaks kui kell heliseb, oleme me klassiruumi tuulutanud.

Inglise keeles on järgmised perfekti ajad:

1. The Present Perfect (täisminevik)
2. The Past Perfect (enneminevik)
3. The Future Perfect (ennetulevik)
4. The Future Perfect in the Past* (kaudne ennetulevik)

* Kasutatakse ainult kaudse kõne kõrvallauseis: (He told me) that by that time he **would have gone** home jne. Kuna see aeg ei kuulu keskkooli programmi, siis käesolevas grammatikaõpikus seda ei käsitleta.

Perfekti aegade moodustamine

§ 58

Perfekti ajad moodustatakse abiverbi **have** olevikust, minevikust või tulevikust ja põhiverbi kolmandast põhivormist (mineviku kesksõnast — Past Participle).

Reeglipärastel verbidel on kolmandas põhivormis lõpp **-ed** (play-played, work-worked, finish-finished).

Ebareeglipäraste verbide kolmas põhivorm tuleb meelde jätta.

Mõningaid näiteid.

go	— gone	sleep	— slept
do	— done	cut	— cut
leave	— left	fall	— fallen
know	— known	give	— given

JAATAV VORM

Present Perfect	Past Perfect	Future Perfect
I have worked you have worked he has worked she has worked it has worked we have worked you have worked they have worked	I had worked you had worked he had worked she had worked it had worked we had worked you had worked they had worked	I shall have worked you will have worked he will have worked she will have worked it will have worked we shall have worked you will have worked they will have worked

KÜSIV VORM

Küsimas vormis asetatakse abiverb aluse ette (vt. § 53).

Present Perfect	Past Perfect	Future Perfect
Have I worked? Have you worked? Has he worked? Has she worked? Has it worked? Have we worked? Have you worked? Have they worked?	Had I worked? Had you worked? Had he worked? Had she worked? Had it worked? Had we worked? Had you worked? Had they worked?	Shall I have worked? Will you have worked? Will he have worked? Will she have worked? Will it have worked? Shall we have worked? Will you have worked? Will they have worked?

EITAV VORM

Eitavas vormis asetatakse (vt. § 54) eitus **not** abiverbi järele.

Present Perfect	Past Perfect	Future Perfect
I have not worked You have not worked He has not worked She has not worked It has not worked We have not worked You have not worked They have not worked	I had not worked You had not worked He had not worked She had not worked It had not worked We had not worked You had not worked They had not worked	I shall not have worked You will not have worked He will not have worked She will not have worked It will not have worked We shall not have worked You will not have worked They will not have worked

Vt. tabel 13b: Reeglipärase verbi *work* pööramine aktiivi perfekti aegades.

Vt. tabel 14b: Ebareeglipärase verbi *write* pööramine aktiivi perfekti aegades.

Vt. tabel 11: Abiverbid aktiivi aegades.

Näiteid perfekti aegade kasutamise kohta

We have done our homework.
Me oleme kodused ülesanded teinud.

By the time you came, we had done our homework.
Selleks ajaks, kui te tulite, me olime kodused ülesanded (juba) teinud.

By the time you come, we shall have done our homework.
Selleks ajaks kui te tulete, me oleme kodused ülesanded (juba) teinud.

I know the book. I have read it.
Ma tean seda raamatut. Ma olen seda lugenud.

I knew the book. I had read it.
Ma teadsin seda raamatut. Ma olin seda lugenud.

Ajamääruste tarvitamine perfekti aegadega

§ 59

Ajavormi *Present Perfect* tarvitatakse sageli koos järgmiste määrustega:

today We have had no English lesson **today**.
Meil ei ole täna inglise keele tundi olnud.

this week We have had two English lessons **this week**.
Meil on sel nädalal olnud kaks inglise keele tundi.

this month	He has earned 150 roubles this month . Ta on sel kuul teeninud 150 rubla.
this year	There has been little snow this year . Sel aastal on vähe lund olnud.

Perfekti aegu tarvitatakse sageli koos järgmiste määrsõnadega:

already	I have already seen that film. Ma olen seda filmi juba näinud. No one went to see the film. Everybody had seen it already . Keegi ei läinud filmi vaatama. Kõik olid seda juba näinud.
yet	We have not seen that play yet . Me ei ole seda näidendit veel näinud. They wanted to see the play. They had not seen it yet . Nad tahtsid näidendit näha. Nad ei olnud seda veel näinud.
ever	Have you ever heard him sing? Kas te olete teda eales laulmas kuulnud?
never	I have never heard him sing. Ma ei ole teda kunagi laulmas kuulnud.
often	We have often discussed that question. Me oleme seda küsimust sageli arutanud.
always	We have always liked singing. Laulmine on meile alati meeldinud.

Perfekti aegu *Past Perfect* ja *Future Perfect* kasutatakse tihti selliste ajamäärustega nagu **by (five) o'clock, by (Monday), by that time** jne.

By five o'clock everybody had gathered.
Kella viieks olid kõik kogunenud.

By Friday they had received twenty letters.
Reedeks olid nad kakskümmend kirja saanud.

By that time we shall have left the town.
Selleks ajaks oleme me linnast lahkunud.

Vt. tabel 22: The Present Perfect.

Vt. tabel 23: The Past Perfect. The Future Perfect.

PERFEKTI KESTVAD AJAD THE PERFECT CONTINUOUS TENSES

§ 60

Perfekti kestdvad ajad väljendavad tegevust, mis mingil teatud momendil (olevikus, minevikus või tulevikus) alles kestab (või kestis). Tegevuse alguse kohta on meil seejuures ka mõningaid andmeid, mida tavaliselt märgitakse mingi ajamäärusega:

They **have been discussing** that question for an hour already.
Nad arutavad seda küsimust juba tund aega.

He looked at the watch. He **had been waiting** for his friend for half an hour already.

Ta vaatas kella. Ta oli oma sõpra juba pool tundi oodanud.

When the clock strikes seven, they **will have been playing** chess for three hours.

Kui kell lööb seitse, on nad juba kolm tundi malet mänginud.

Inglise keeles on järgmised perfekti kestdvad ajad:

1. The Present Perfect Continuous (kestev täisminevik)
2. The Past Perfect Continuous (kestev enneminevik)
3. The Future Perfect Continuous (kestev ennetulevik)
4. The Future Perfect Continuous in the Past* (kaudne kestevennetulevik)

Perfekti kestdvate aegade moodustamine

§ 61

Perfekti kestdvad ajad moodustatakse abiverbi **be** vastavast ajast (Present Perfect, Past Perfect või Future Perfect) ja põhiverbi **ing**-vormist.

---

* Kasutatakse ainult kaudse kõne kõrvallauseis: (I knew that by that time they would have been working for two hours). Kuna see aeg ei kuulu keskkooli programmi, siis käesolevas grammatikaõpikus seda ei käsitleta.

JAATAV VORM

Present Perfect Continuous	Past Perfect Continuous	Future Perfect Continuous
I have been working	I had been working	I shall have been working
You have been working	You had been working	You will have been working
He has been working	He had been working	He will have been working
She has been working	She had been working	She will have been working
It has been working	It had been working	It will have been working
We have been working	We had been working	We shall have been working
You have been working	You had been working	You will have been working
They have been working	They had been working	They will have been working

KÜSIV VORM

Küsiavas vormis asetatakse abiverb üldreegli kohaselt (vt. § 52) aluse ette.

Present Perfect Continuous	Past Perfect Continuous	Future Perfect Continuous
Have I been working?	Had I been working?	Shall I have been working?
Have you been working?	Had you been working?	Will you have been working?
Has he been working?	Had he been working?	Will he have been working?
Has she been working?	Had she been working?	Will she have been working?
Has it been working?	Had it been working?	Will it have been working?
Have we been working?	Had we been working?	Shall we have been working?
Have you been working?	Had you been working?	Will you have been working?
Have they been working?	Had they been working?	Will they have been working?

EITAV VORM

Eitavas vormis asetatakse üldreegli kohaselt (vt. § 54) eitus **not** (esimese) abiverbi järele.

Present Perfect Continuous	Past Perfect Continuous	Future Perfect Continuous
I have not been working	I had not been working	I shall not have been working
You have not been working	You had not been working	You will not have been working
He has not been working	He had not been working	He will not have been working
She has not been working	She had not been working	She will not have been working
It has not been working	It had not been working	It will not have been working
We have not been working	We had not been working	We shall not have been working
You have not been working	You had not been working	You will not have been working
They have not been working	They had not been working	They will not have been working

Näiteid perfekti kestvate aegade kasutamise kohta

I have been ringing my friend up for half an hour already.

Ma helistan oma sõbrale juba pool tundi.

They have been staying with us for several months.

Nad viibivad meie juures (juba) mitu kuud.

Smith has been looking for a job for a long time.

Smith otsib juba pikemat aega tööd.

They had been doing that exercise for a quarter of an hour when the bell rang.

Nad tegid seda harjutust juba veerand tundi, kui kell helises.

When I joined them, they had been playing the game for some hours already.

Kui ma nendega ühinesin, olid nad mängu juba mitu tundi mänginud.

We shall soon have been translating that text for four hours.

Me oleme seda teksti varsti neli tundi tõlkinud.

Vt. tabel 24: The Perfect Continuous Tenses.

PASSIIV

THE PASSIVE VOICE

§ 62

Inglise keeles on verbil kaks tegumoodi: aktiiv ja passiiv. Aktiiv (The Active Voice) märgib, et alus on tegevuse teostajaks, passiiv aga (The Passive Voice) märgib, et lause alus pole mitte tegevuse teostajaks, vaid et tema endaga midagi tehakse, et tegevus on suunatud alusele.

Passiivi saab moodustada ainult sihilistest verbidest, s. o. verbidest, millega saab tarvitada otsesihitist. Sihitute verbidega passiivi tarvitada ei saa.

Aktiiv: The teacher praised John.
Õpetaja kiitis Johni.

(alus — tegevuse sooritaja)

Passiiv: John was praised (by the teacher).
Johni kiideti (õpetaja poolt).

(alus pole tegevuse sooritajaks)

Aktiiv: Mary washes the floor every day.
Mary peseb põrandat iga päev.

(alus — tegevuse sooritaja)

Passiiv: The floor is washed every day.
Põrandat pestakse iga päev.

(alus pole tegevuse sooritajaks)

Passiivi tarvitame, kui meie tähelepanu on pööratud eeskätt mitte tegevuse sooritajale, vaid sellele, kellele (või millele) tegevus on suunatud. Erinevalt eesti keelest on see, kellele (või millele) tegevus on suunatud, passiivlause aluseks, mitte sihitiseks nagu eestikeelses umbisikulises lauses.

Jutt on The teacher liked John, who was a good student.
õpetajast She often praised him.

Õpetajale meeldis John, kes oli hea õppija. Ta kiitis Johni sageli.

Jutt on John was one of the best students in the class. He
Johnist was often praised by the teacher.

John oli parimaid õppijaid klassis. Õpetaja kiitis teda sageli.

Tegevuse sooritajat väljendatakse passiivlauses eessõnalise sihitise abil (eessõnaga **by**).

Millions of people were killed by the fascists during the Second World War.

Teise Maailmasõja ajal tapeti fašistide poolt miljoneid inimesi.

PASSIIVI AJAD

§ 63

Passiivis esinevad samad ajad mis aktiivis, välja arvatud kõik perfekti kestvad ajad ja *Future Continuous*. Seega on passiivis järgmised ajavormid:

- 1) the Present Indefinite Passive
the Past Indefinite Passive
the Future Indefinite Passive
the Future Indefinite Passive in the Past
- 2) the Present Continuous Passive
the Past Continuous Passive
- 3) the Present Perfect Passive
the Past Perfect Passive
the Future Perfect Passive
the Future Perfect Passive in the Past

Passiivi aegade moodustamine

§ 64

Passiivi ajad moodustatakse abiverbi *be* vastavast ajavormist ja *põhiverbi* 3. *põhivormist*. Verbi pööramiseks passiivis tuleb hästi omandada verbi *be* pööramine kõikides aegades (vt. § 73).

Present Indefinite Passive: **I am praised** jne.

Past Indefinite Passive: **I was praised** jne.

Future Indefinite Passive: **I shall be praised** jne.

Present Continuous Passive: **I am being praised** jne.

Past Continuous Passive: **I was being praised** jne.

Present Perfect Passive: **I have been praised** jne.

Past Perfect Passive: **I had been praised** jne.

Future Perfect Passive: **I shall have been praised** jne.

Küsiv vorm moodustatakse üldreegli kohaselt (vt. § 53).

Eitav vorm moodustatakse üldreegli kohaselt (vt. § 54).

Passiivis tarvitatakse verbi aegu samadel põhimõtetel nagu aktiivis (vt. §§ 39, 40, 44, 48, 50, 51, 57, 59, 60).

Näiteid passiivi aegade kasutamise kohta

The anniversary of the Great October Socialist Revolution is celebrated every year.

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva pühitsetakse iga aasta.

The streets are decorated with flags and slogans for the 7th of November.

7-ks novembriks kaunistatakse tänavad lippude ja loosungitega.

Demonstrations are held in many cities and towns.

Paljudes linnades peetakse demonstratsioone.

Socialism has been built up in our country.

Meie maal on sotsialism üles ehitatud.

Much has been achieved since 1917.

1917. a. saadik on palju saavutatud.

Fascist Germany was defeated in 1945.

Fašistlik Saksamaa võideti 1945. a.

Millions of people were killed in the Second World War.

Teises Maailmasõjas tapeti miljoneid inimesi.

Now Communism is being built in our country.

Nüüd ehitatakse meie maal kommunismi.

In the future the productivity of labour will be raised in many branches of industry.

Tulevikus tõstetakse paljudes tööstusharudes tööviljakust.

Passiivlause tarvitamise iseärasused inglise keeles

§ 65

Peale sihiliste verbide on inglise keeles võimalik moodustada passiivi veel mõnedest verbidest, mida tarvitatakse kaud- või eessõnalise sihitisega. Aktiivlause kaud- või eessõnaline sihtis saab sel juhul passiivlause aluseks:

They showed us some interesting pictures.

Nad näitasid meile mõningaid huvitavaid pilte.

Some interesting pictures were shown us.

We were shown some interesting pictures.

Meile näidati mõningaid huvitavaid pilte.

She gave me that book last week.

Ta andis mulle selle raamatu möödunud nädalal.

That book was given me last week.

I was given that book last week.

See raamat anti mulle möödunud nädalal.

They listened to John with interest.

Nad kuulasid Johni huviga.

John was listened to with interest.

Johni kuulati huviga.

They looked after the children well.

Nad vaatasid laste järele hästi.

The children were looked after well.

Laste järele vaadati hästi.

Kaud- või eessõnalise sihitisega tarvitatavad verbid, millest saab moodustada passiivi

ask	We were asked several questions. Meile esitati mitu küsimust.
promise	He was promised an easier job. Temale lubati kergemat tööd.
teach	They were taught Russian and English. Neile õpetati vene ja inglise keelt.
send	She was sent some flowers. Talle saadeti lilli.
tell	We were told an interesting story. Meile räägiti huvitavat juttu.
pay	The man was paid five pounds for his work. Mehele maksti töö eest viis naela.
show	We were shown some beautiful plants. Meile näidati mõningaid ilusaid taimi.
offer	He was offered an interesting job. Talle pakuti huvitavat töökohta.
send for	The doctor was sent for. Saadeti arsti järele.
look after	The children will be looked after. Laste järele vaadatakse.
laugh at	Why was he laughed at? Miks naerdi ta üle?
speak of	The incident was not spoken of. Vahejuhtumist ei räägitud.
take care of	You will be taken care of. Teie eest hoolitsetakse.

Samuti võib tarvitada veel mõningaid harvemini esinevaid verbe.

Passiivlause tõlkimine eesti keelde

§ 66

Passiivlause tõlgitakse eesti keelde:

1) umbisikulise tegumoega:

The streets **are cleaned** every day.
Tänavaid puhastatakse iga päev.
The shops **were opened** at nine that day.
Tol päeval avati kauplused kell üheksa.
A Komsomol meeting **will be held** here tomorrow.
Homme peetakse siin komsomolikoosolekut.

2) isikulise tegumoega:

This story **has been translated** into English by John.
Selle jutu tõlkis inglise keelde John.
My friend **was invited** to the school party by Henry.
Minu sõbra kutsus kooli peoõhtule Henry.

Vt. tabel 12: Verbi pööramine passiivis.

Vt. tabel 15: Verbi *take* pööramine passiivi üldaevides.

Vt. tabel 15a: Verbi *take* pööramine passiivi perfekti aegades.

Vt. tabel 16: Aktiivilause muutmine passiivilauseks.

KÄSKIV KÕNEVIIS THE IMPERATIVE

§ 67

Käskiva kõneviisi 2. pöörde jaatav vorm langeb inglise keeles ühte infinitiiviga. Sama vormi tarvitatakse nii ainsuses kui ka mitmuses:

Help them. Aita (aidake) neid!

Call Ann. Kutsu (kutsuge) Ann!

Go home now. Mine (minge) nüüd koju!

Eitav vorm moodustatakse **do not** abil. Kõnekeeles asendatakse **do not** lühivormiga **don't** [dount]:

Do not open your books.

Äрге avage raamatuid!

Don't open your books.

Do not leave the classroom.

Äрге lahkuge klassist!

Don't leave the classroom.

Käskiva kõneviisi rõhuline jaatav vorm moodustatakse abiverbi **do** abil:

Do come to see us.

Tule (tulge) meid tingimata vaatama!

Do tell us the truth.

Räägi (rääkige) meile ometi tätt!

1. ja 3. pöördes väljendatakse käsklust järgmiselt:

Ainsus

Mitmus

1. pööre

Let me do it.

Let us do it.

3. pööre

Let Bob do it.

Let the boys do it.

Let him do it.

Let them do it.

Let Kate do it.

Let her do it.

Lühivormina tarvitatakse kõnekeeles **let us** asemel **let's**.

ABIVERBID AUXILIARY VERBS

§ 68

Abiverbideks nimetatakse verbe, mille abil moodustatakse verbi liitvorme.

Abiverbidena tarvitatakse inglise keeles järgmisi verbe: **have, be, do, shall (should), will (would)**.

Abiverbidena puudub neil verbidel iseseisev tähendus. Mõningad abiverbid võivad esineda ka täistähenduslike verbidena, näit. **be** — olema, **have** — omama, **do** — tegema.

VERB HAVE (OMAMA)

§ 69

Põhivormid: **have, had, had**.

JAATAV VORM

Arv	Pööre	Present Indefinite	Past Indefinite
Ainsus	1.	I have	I had
	2.	you have	you had
	3.	he has, she has, it has	he had, she had, it had
Mitmus	1.	we have	we had
	2.	you have	you had
	3.	they have	they had

KÜSIV VORM

Ajavormide *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* küsivas vormis seisab verb aluse ees.

Küsiv ja eitav vorm ajavormides *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* moodustatakse verbil *have* üldiselt ilma abiverbita *do*.

Arv	Pööre	Present Indefinite	Past Indefinite
Ainsus	1.	Have I?	Had I?
	2.	Have you?	Had you?
	3.	Has he? Has she? Has it?	Had he? Had she? Had it?
Mitmus	1.	Have we?	Had we?
	2.	Have you?	Had you?
	3.	Have they?	Had they?

EITAV VORM

Ajavormide *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* eitavas vormis tarvitatakse

1) lühivastuses eitust **not**.

Have you a watch? No, I **have not**.

Kas teil on kella? Ei, ei ole.

Had you your watch with you? No, I **had not**.

Kas teil oli kell kaasas? Ei, ei olnud.

2) Artikli või asesõnaga tarvitatud nimisõna ees tarvitame üldreeglina ainult eitavaid lühivorme: **haven't, hasn't, hadn't**.

I **haven't** a watch.

Mul ei ole kella.

I **hadn't** a watch with me.

Mul ei olnud kella kaasas.

We **haven't** many friends here.

Meil ei ole siin palju sõpru.

We **hadn't** any friends there.

Meil ei olnud seal sõpru.

3) Ilma artiklita või asesõnata tarvitatud nimisõna ees tarvitame eitust **no**.

I **have no** watch.

Mul ei ole kella.

I **have no** good watch.

Mul ei ole head kella.

I **had no** watch with me.

Mul ei olnud kella kaasas.

Abiverbi *have* ülejäänud ajavormid moodustatakse reeglipäraselt, nagu teistelgi verbidel. Kestvaid aegu ja perfekt kestvaid aegu verbist **have** (omama) ei tarvitata.

Future Indefinite		
Ainsus		Mitmus
I shall have		we shall have
you will have		you will have
he will have		
she will have		they will have
it will have		
Present Perfect	Past Perfect	Future Perfect
I have had	I had had	I shall have had
you have had	you had had	you will have had
he has had	he had had	he will have had
she has had	she had had	she will have had
it has had	it had had	it will have had
we have had	we had had	we shall have had
you have had	you had had	you will have had
they have had	they had had	they will have had

Küsi v vorm ajavormidest *Future Indefinite*, *Present Perfect*, *Past Perfect* ja *Future Perfect* moodustatakse üldreegli kohaselt (vt. § 53).

Eitav vorm ajavormidest *Future Indefinite*, *Present Perfect* ja *Future Perfect* moodustatakse:

1) eituse **not** abil

We **have not had** an English lesson today.

Meil ei ole täna inglise keele tundi olnud.

We **shall not have** an Estonian lesson tomorrow.

Meil ei ole homme eesti keele tundi.

2) eituse **no** abil

We **have had no** English lesson today.

Meil ei ole täna inglise keele tundi olnud.

We **shall have no** Estonian lesson tomorrow.

Meil ei ole homme eesti keele tundi.

Verbi *have* kasutamine abiverbina

§ 70

Abiverbina kasutatakse verbi *have* perfekti aegade moodustamiseks (koos täistähendusliku verbi mineviku kesksõnaga):

We **have planted** some flowers there.

Me oleme sinna lilli istutanud.

She **has watered** the flowers.

Ta on lilli kastnud.

By that time they **had weeded** the flower-beds.

Selleks ajaks olid nad lillepeenrad rohinud.

By next Saturday we **shall have dug** up those flower-beds.

Tulevaks laupäevaks me oleme need lillepeenrad üles kaevanud.

Verb *have* modaalverbina

§ 71

Verbi *have* tähendus modaalverbina* on «*pidama, sunnitud olema*». Sel viisil asendab ta modaalverbi *must*. Modaalverbile *have* järgneva infinitiivi ees seisab partikkel **to**.

We **have to do** it.

Me peame seda tegema.

They **had to rise** early.

Nad pidid vara tõusma.

We **shall have to help** him tomorrow.

Me peame teda homme aitama.

* Modaalverbi kohta vt. § 81.

Verb *have* idiomatilistes väljendites

§ 72

Verb *have* esineb sageli järgmist tüüpi idiomatilistes väljendites.

have breakfast (lunch, dinner, supper)	einetama, lõunatama, õhtust sööma
have a good time	aega lõbusalt veetma
have a look at something	millelegi pilku heitma
have a smoke	(ühe) suitsu tegema
have a swim	ujumas ära käima jne.

Niisuguste väljendite korral tuuakse ajavormide *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* küsivasse ja eitavasse vormi sisse abi-verb **do** (**do**, **does**, **did**).

Do you have breakfast at eight?

Kas te einetate kell kaheksa?

Does she have a swim every day?

Kas ta käib iga päev ujumas?

Did you have a good time at the party?

Kas te veetsite peol aega lõbusasti?

Idiomatilistes väljendites esineb *have* ka kestvates aegades.

Where are they? They **are having** dinner in the lunchroom.

Kus nad on? Nad söövad (praegu) sööklas lõunat.

Are you having a good time? Kas te lõbutsete (praegu) hästi?

Comrade Hint was in the room when we entered it. He **was having** a smoke.

Sm. Hint oli toas, kui me sellesse sisenesime. Ta suitsetas (parajasti).

Vt. tabel 10: Verbi *have* pööramine.

VERB *BE* (OLEMA)

§ 73

Põhivormid: **be**, **was**, **were**, **been**

JAATAV VORM

Arv	Põõre	Present Indefinite	Past Indefinite
Ainsus	1.	I am	I was
	2.	you are	you were
	3.	he is, she is, it is	he was, she was, it was
Mitmus	1.	we are	we were
	2.	you are	you were
	3.	they are	they were

KUSIV VORM

Ajavormide *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* küsivas vormis seisab verb aluse ees.

Arv	Pööre	Present Indefinite	Past Indefinite
Ainsus	1.	Am I?	Was I?
	2.	Are you?	Were you?
	3.	Is he? Is she? Is it?	Was he? Was she? Was it?
Mitmus	1.	Are we?	Were we?
	2.	Are you?	Were you?
	3.	Are they?	Were they?

EITAV VORM

Ajavormide *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* eitavas vormis seisab eitus **not** verbi järel.

Arv	Pööre	Present Indefinite	Past Indefinite
Ainsus	1.	I am not	I was not
	2.	you are not	you were not
	3.	he is not, she is not, it is not	he was not, she was not, it was not
Mitmus	1.	we are not	we were not
	2.	you are not	you were not
	3.	they are not	they were not

Ülejäänud ajavormid moodustatakse reeglipäraselt nagu teistelgi verbidel.

Future Indefinite	Present Continuous	Past Continuous
I shall be you will be he will be she will be it will be we shall be you will be they will be	I am being you are being he is being she is being it is being we are being you are being they are being	I was being you were being he was being she was being it was being we were being you were being they were being

Present Perfect	Past Perfect	Future Perfect
I have been you have been he has been she has been it has been we have been you have been they have been	I had been you had been he had been she had been it had been we had been you had been they had been	I shall have been you will have been he will have been she will have been it will have been we shall have been you will have been they will have been

Küsi- ja eitav vorm ajavormidest *Future Indefinite Present Continuous, Past Continuous, Present Perfect, Past Perfect* ja *Future Perfect* moodustatakse üldreegli kohaselt (vt. § 53 ja 54).

Perfekti kestvaid aegu verbist **be** ei moodustata.

Verbi *be* kasutamine abiverbina

§ 74

Abiverbina tarvitatakse verbi *be*

- 1) kestvate aegade (Continuous Tenses) moodustamiseks (koos põhiverbi oleviku kesksõnaga (Present Participle)):

What are you reading ?	Mida te (praegu) loete?
Where is he going ?	Kuhu ta (praegu) läheb?
They were singing .	Nad laulsid (parajasti).
She was playing the piano.	Ta mängis (parajasti) klaverit.
What will you be doing at five?	Mida te kell viis teete?

- 2) perfekti kestvate (Perfect Continuous) aegade moodustamiseks (koos põhiverbi oleviku kesksõnaga (Present Participle)):

What **have** you **been doing** since Monday?
 Millega te tegelesite esmaspäevast alates?
 They **had been working** in the field since early morning when we saw them.
 Nad töötasid põllul juba alates varahommikust, kui me neid nägime.
 In ten minutes' time they **will have been sleeping** for three hours.
 Kümne minuti pärast on nad juba kolm tundi maganud.

- 3) kõigi passiivi aegade moodustamiseks (kasutatakse koos põhiverbi mineviku kesksõnaga (Past Participle)):

The shops **are opened** at ten. Kauplused avatakse kell kümme.

Those books **were bought** last week. Need raamatud osteti möödunud nädalal.

Some more books **will be bought** next week.

Tuleval nädalal ostetakse veel raamatuid juurde.

This question **has been discussed** already.

Seda küsimust on juba arutatud.

He was angry because he **had been treated** badly.

Ta oli pahane, sest teda oli halvasti koheldud.

That question **is being discussed** now.

Seda küsimust arutatakse praegu.

When we entered the hall, a new game **was being taught** the children there.

Kui me saali astusime, õpetati seal (parajasti) lastele uut mängu.

Verb *be* modaalverbina

§ 75

Modaalverbina väljendab *be* kokkuleppest või käsust tingitud kohustust.

I **am to go** there. Ma pean sinna (käsu kohaselt) minema.

We **were to meet** them at nine. Me pidime nendega (kokkuleppe kohaselt) kohtuma kell üheksa.

Vt. tabel 9: Verbi *be* pööramine.

VERB *DO* (TEGEMA)

§ 76

Põhivormid: **do, did, done** [dʌn].

Pööramisiseärasused on järgmised.

1. Ajavormi *Present Indefinite* 3. pööre **does** hääldatakse [dʌz], (rõhutu [dɛz]).
2. Küsiv ja eitav vorm ajavormis *Present Indefinite* moodustatakse **do, does** ja infinitiivi abil.

Do you do many exercises? Kas te teete palju harjutusi?

We do not do many exercises. Me ei tee palju harjutusi.

3. Ajavormi *Past Indefinite* küsiv ja eitav vorm moodustatakse **did** ja infinitiivi abil.

Did you do that exercise yesterday?

Kas te tegite eile selle harjutuse?

We **did not do** that exercise yesterday.

Me ei teinud eile seda harjutust.

Ülejäänud ajavormid moodustatakse reeglipäraselt, nagu teistel verbidelgi.

Future Indefinite: I shall do jne.

Present Continuous: I am doing jne.

Past Continuous: I was doing jne.

Future Continuous: I shall be doing jne.

Present Perfect: I have done jne.

Past Perfect: I had done jne.

Future Perfect: I shall have done jne.

Present Perfect Continuous: I have been doing jne.

Past Perfect Continuous: I had been doing jne.

Future Perfect Continuous: I shall have been doing jne.

Verbi *do* kasutamine abiverbina

§ 77

Abiverbina tarvitatakse verbi *do*

- 1) küsiva ja eitava vormi moodustamiseks ajavormis *Present Indefinite*:

Do you know Mary?

Kas sa tunnend Mary't?

Does Mary go to school?

Kas Mary käib koolis?

I do not know Mary.

Ma ei tunne Mary't.

Mary **does not go** to school.

Mary ei käi koolis.

- 2) küsiva ja eitava vormi moodustamiseks ajavormis *Past Indefinite*:

Did your friends arrive yesterday?

Kas teie sõbrad saabusid eile?

Our friends **did not arrive** yesterday.

Meie sõbrad ei saanud eile.

- 3) käskiva kõneviisi eitava vormi moodustamiseks:

Do not wait for us!

Do not stay here!

Do not leave me alone!

Do not forget us!

Ärge meid oodake!

Ärge siia jääge!

Ära jäta mind üksinda!

Ära meid unusta!

- 4) rõhulise jaatava vormi moodustamiseks ajavormidest *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* ning käskivast kõneviisist:

They **do like** music.

Nad tõepoolest armastavad muusikat.

I **did ask** you to go there.

Ma ometi palusin teid sinna minna.

Do stay with us.

Jääge ometi meie juurde!

Do come to see us.

Tulge tingimata meid vaatama!

- 5) aseverbina, et vältida täistähendusliku verbi kordamist (ajavormides *Present Indefinite* ja *Past Indefinite*):

Peter works harder than you **do**.

Peter töötab rohkem kui sina (töötad).

Ilmar does not know English, but Peter **does**.

Ilmar ei oska inglise keelt, kuid Peeter oskab.

- 6) lühivastustes küsilausele:

Do you like music?

Yes, I **do**. Jah (armastan).

Kas te armastate muusikat?

No, I **don't**. Ei (ei armasta).

Did they arrive yesterday?

Yes, they **did**. Jah (saabusid).

Kas nad saabusid eile?

No, they **didn't**. Ei (ei saabunud).

- 7) disjunktiiivsetes (eks ju-, ega ju-) küsimustes:

You didn't see him, **did** you?

Sa ei näinud teda, ega ju?

You study English at school, **don't** you?

Sa õpid koolis inglise keelt, eks ju?

ABIVERBIDE LÜHIVORMID

§ 78

Kõnekeeles tarvitatakse abiverbide lühivorme.

Verb **have**

I have = I've [aiv]

have not = haven't

you have = you've [jurv]

[hævnt]

he has = he's [hiz]

has not = hasn't [hæznt]

she has = she's [ʃi:z]

had not = hadn't [hædni]

it has = it's [its]

we have = we've [wiv]

you have = you've [jurv]

they have = they've [ðeiv]

I had = I'd [aid]
you had = you'd [juəd]
he had = he'd [hi:d]
she had = she'd [ʃi:d]

we had = we'd [wi:d]
you had = you'd [juəd]
they had = they'd [ðeɪd]

Verb be

I am = I'm [aɪm]
you are = you're [juə]
he is = he's [hi:z]
she is = she's [ʃi:z]
it is = it's [ɪts]
we are = we're [wiə]
you are = you're [juə]
they are = they're [ðeɪə]

is not = isn't [ɪznt]
are not = aren't [ɑ:nt]
was not = wasn't [wɔznt]
were not = weren't [wɛ:nt]

Verb will

I will = I'll [aɪl]
you will = you'll [ju:l]
he will = he'll [hi:l]
she will = she'll [ʃi:l]
it will = it'll [ɪtl]
we will = we'll [wi:l]
you will = you'll [ju:l]
they will = they'll [ðeɪl]
will not = won't [wɔnt]

Verb do

do not = don't [daʊnt]
does not = doesn't [dɔznt]
did not = didn't [dɪdnt]

Verb shall

I shall = I'll [aɪl]
we shall = we'll [wi:l]
shall not = shan't [ʃɑnt]

MODAALVERBID MODAL VERBS

§ 79

Tähtsamad modaalverbid inglise keeles on järgmised: **can** (could), **may** (might), **must**, **should**, **ought**.

Modaalverbid ei väljenda tegevust, vaid kõneleja suhtumist tegevusse. Modaalverbid ei esine lause öeldisena kunagi üksinda, vaid alati koos põhiverbi infinitiiviga:

You **can** do that.
You **must** do that.
You **may** do that.

Te saate seda teha.
Te peate seda tegema.
Te tohite seda teha.

Modaalverbide tähendus ja nende tõlkimine eesti keelde

can (min. **could**) väljendab oskust, võimelisust, võimalikkust. Tõlgitakse eesti keelde: «oskan» («oskad» jne.), «võin» («võid» jne.), «saan» («saad» jne.), «suudan» (jne.), «oskasin», «võisin», «sain», «suutsin» (jne.).
 Modaalverbi **can** mineviku vormi **could** võib tarvitada ka tuleviku kohta. Sel puhul väljendab ta tingivat kõneviisi ja esineb tähenduses «võiksin», «võiksid», «saaksin», «saaksid» jne.:

They can skate.	Nad oskavad uisutada.
We can help you.	Me saame (võime) teid aidata.
He could speak English.	Ta oskas inglise keelt rääkida.
Could they help you?	Kas nad said teid aidata? Kas nad saaksid teid aidata? (tuleviku kohta)

may 1) väljendab palvet (tähenduses «võima», «tohtima») või luba, koos eitusega **not** — keeldu. Tõlgitakse eesti keelde «tohin» («tohid» jne.)

May the children play here?	Kas lapsed tohivad siin mängida?
May Hilda stay with us?	Kas Hilda tohib meie juurde jääda?
The children may play here	Lapsed võivad siin mängida.
Hilda may stay with us.	Hilda võib meie juurde jääda.
May the children stay up till eleven?	Kas lapsed tohivad kella 11-ni üleval olla?
No, they may not .	Ei, nad ei tohi.

2) väljendab võimalikkust.

He may come.	Ta võib (veel) tulla.
	Võib-olla ta tuleb veel.
They may know you.	Võib-olla nad tunnevad teid.

Küsimusele «**May I ...?**» («Kas ma tohin ...?») vastatakse jaataval korral modaalverbiga **may**:

May we eat the sweets now? Yes, you **may**.

Kas me tohime kompvekid nüüd ära süüa? Jah, tohite küll.

Eitava vastuse korral tarvitatakse **may not**, kategoorilise keelu korral **mustn't** ['masnt] — *ei tohi*:

May we eat the sweets now? No, you **may not**.

might (may asemel sihitislauses, kui pealause verb on mineviku ajavormis) väljendab:

1) lubamist, tohtimist.

They said that Hilda **might** stay with them.
Nad ütlesid, et Hilda tohib (võib) nende juurde jääda.

2) võimalikkust.

We thought that it **might** rain.
Me arvasime, et võib hakata vihma sadama.

must

1) väljendab kohustust või vajadust.

Tõlgitakse eesti keelde: «pean» («pead» jne.)

You **must** return the book to the library.

Sa pead raamatu raamatukogusse tagastama.

She **must** take that medicine. Ta peab seda rohtu võtma.

2) väljendab oletust.

Tõlgitakse eesti keelde *vastava põhiverbiga* †
«arvatavasti»

You **must** be tired.

Te olete arvatavasti väsinud.

They **must** be at home.

Nad on arvatavasti kodus.

She **must** know that.

Arvatavasti ta teab seda.

must not

(= **mustn't** ['masnt])

väljendab kategoorilist keeldu.

Tõlgitakse eesti keelde: «ei tohi».

You **must not** be late.

Te ei tohi hilineda.

They **must not** talk loud here.

Nad ei tohi siin valjusti rääkida.

May I give your book to others? No, you **must not**.

Kas ma tohin teie raamatu teistele anda? Ei, ei tohi.

May the boy take the knife? No, he **must not**.

Kas poiss tohib noa võtta? Ei, ei tohi.

Küsimusele «**Must I ... ?**» («Kas ma pean ... ?») vastatakse jaataval korral modaalverbiga **must**:

Must we do that exercise in writing too? Yes, you must.
Kas me peame selle harjutuse ka kirjalikult tegema? Jah, peate.

Eitava vastuse korral tarvitatakse modaalverbi **needn't** [ˈni:dnɪt] tähenduses «ei tarvitse, ei ole vaja»:

Must we do that exercise in writing too? No, you needn't.

should väljendavad moraalselt kohustust.
ought Tõlgitakse eesti keelde verbiga «pidama», tingivas kõneviisis — «peaksin» («peaksid» jne.)

You **should help** your Sa peaksid vanemaid aita-
parents. parents. ma.

You **ought to help** your
parents. parents.

They **should work** har- Nad peaksid rohkem töö-
der. der. tama.

They **ought to work**
harder. harder.

should not tõlgitakse: «ei tohiks»
ought not

You **should not make** such mistakes.
You **ought not to make** such mistakes.
Te ei tohiks niisuguseid vigu teha.
He **should not** be impolite.
He **ought not to** be impolite.
Ta ei tohiks ebaviisakas olla.

Modaalverbide grammatilised iseärasused

§ 80

1. Modaalverbidel puuduvad mittepöördelised vormid — infini- tiiv, kesksõnad, gerundium.
2. Neil on vaid üksikud pöördelised vormid.
Verb **can** esineb kahes ajavormis: *Present Indefinite* — **can**
Past Indefinite — **could**
Verb **may** esineb põhiliselt ajavormis *Present Indefinite* — **may**
Verb **must** esineb ainult ajavormis *Present Indefinite* — **must**
3. Ajavormis *Present Indefinite* puudub modaalverbidel ainsuse 3. pöördes lõpp **-s**:

he can	ta võib	he may	ta tohib
she must	ta peab	she ought	ta peaks

4. Modaalverbidele järgneb põhiverb infinitiivvormis ilma partiklita **to**. Erand: **ought** (**ought to do**):

We can read English.	Me oskame inglise keelt lugeda.
We must read that book.	Me peame seda raamatut lugema.
You may take that book.	Sa tohid selle raamatu võtta.
You should practise more.	Sa peaksid rohkem harjutama.
You ought to practise more.	Sa peaksid rohkem harjutama.
They should work hard.	Nad peaksid kõvasti töötama.
They ought to work hard.	Nad peaksid kõvasti töötama.

5. K ü s i l a u s e s seisab modaalverb aluse ees:

Can you speak English?	Kas te oskate inglise keelt rääkida?
Could they correct their mistakes?	Kas nad oskasid oma vigu parandada?
May we take that book?	Kas me tohime selle raamatu võtta?
Should we practise more?	Kas me peaksime rohkem harjutama?
Ought we to practise more?	

6. E i t a v a s v o r m i s seisab eitus **not** modaalverbi järel. Pange tähele **cannot** õigekirjutust.

He **cannot** speak English. Ta ei oska inglise keelt rääkida.
They **could not** correct the mistakes. Nad ei osanud vigu parandada.
You **may not** take that book. Te ei tohi seda raamatut võtta.
You **must not** be late for the lessons. Te ei tohi tundidesse hilineda.

Modaalverbide asendamine teiste verbidega

§ 81

Nagu eespool mainisime, puuduvad modaalverbidel paljud ajavorimid. Neid on võimalik asendada järgmiselt:

Verbi **can** asendajaks on **to be able** (to ...) «suutma, võimeline olema». Uhendi **to be able** järel on infinitiiv partikliga **to**:

Present Indefinite: We **can** translate that text.

Past Indefinite: We **could** translate that text.

Future Indefinite: We **shall be able** to translate that text, if you give us a dictionary.

Present Perfect: We **have been able** to translate that text.

Past Perfect: We **had been able** to translate that text by last Monday.

Verbi **may** asendajaks on **to be allowed** (to ...).

Present Indefinite: They **may** come in. Nad tohivad sisse tulla.

Past Indefinite: They **were allowed** to come in. Nad tohtisid sisse tulla.

Future Indefinite: They **will be allowed** to come in. Nad tohivad sisse tulla (edaspidi).

Present Perfect: They **have not been allowed** to stay here. Neid ei lubatud siia jääda.

Past Perfect: The children were happy. They **had been allowed** to invite some guests. Lapsed olid õnnelikud. Neil lubati kutsuda külalisi.

Verbi **must** asendajaks on **to have** (to ...).

Present Indefinite: I **must** go there. Ma pean sinna minema.

Past Indefinite: I **had** to go there. Ma pidin sinna minema.

Future Indefinite: I **shall have** to go there, if they need my help. Ma pean sinna minema, kui nad mu abi vajavad.

Present Perfect: **Have** you ever **had** to work all night? Kas te olete kunagi pidanud öö läbi töötama?

Past Perfect: She said that she **had never had** to work all night. Ta ütles, et ta ei ole kunagi pidanud öö läbi töötama.

Ajavormides *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* moodustatakse küsiv ja eitav vorm harilikult **do**, **does**, **did** abil:

Do you **have** to go now? Kas sa pead nüüd minema?

Does Ann **have** to stay with the child? Kas Ann peab lapse juurde jääma?

Did they **have** to take that exam? Kas nad pidid selle eksami sooritama?

Kõnekeeles tarvitatakse sageli **must** asemel väljendit **I've got to ...**:

I've got to write some letters today.

Ma pean täna mõned kirjad kirjutama.

Modaalverbide lühivormid

cannot = can't [kɑnt]

could not = couldn't [ˈkudnt]

must not = mustn't [ˈmasnt]

should not = shouldn't [ˈʃudnt]

ought not = oughtn't [ˈɔ:ntnt]

AEGADE ÜHILDUMINE

SEQUENCE OF TENSES

---

§ 82

Aegade ühildumise ehk aegade järjestuse all mõistetakse inglise keeles kõrvallause verbi aja sõltuvust pealause verbi ajast.

Aegade ühildumine on inglise keeles nõutav sihitislauses. Eesti keeles sellist aegade ühildumist sihitislauses ei esine.

We **knew** that our teacher **was ill**.

Me **teadsime**, et meie õpetaja **on haige**.

Kehtib reegel, et kui pealause verb on mineviku ajavormis, siis peab ka sihitislause verb olema ühes mineviku ajavormis. Ajavormi valik oleneb sellest, kas sihitislause tegevus on samaegne, eelneb või järgneb pealause tegevusele.

Sihitislause tegevus võib

1) olla samaaegne pealause tegevusega:

He **said** that he **was tired**.

Ta ütles, et ta on väsinud.

They **thought** that the children **were playing** outdoors.

Nad arvasid, et lapsed mängivad väljas.

She **told** them that she **knew** English well.

Ta ütles neile, et ta oskab hästi inglise keelt.

We **knew** that Ella **was working** in the garden.

Me teadsime, et Ella töötab (parajasti) aias.

2) eelneva pealause tegevusele:

They **said** that they **had done** all the exercises.

Nad ütlesid, et nad on kõik harjutused teinud.

We **knew** that she **had lost** her watch.

Me teadsime, et ta on oma kella kaotanud.

He **told** us that they **had received** our letter.

Ta rääkis meile, et nad on meie kirja kätte saanud.

3) järgne da pealause tegevusele:

He **said** that he **would** soon **leave** Tallinn.
Ta ütles, et ta lahkub varsti Tallinnast.
We **hoped** that they **would help** us.
Me lootsime, et nad meid aitavad.

1. Kui pealause verb on minevikus, on sihitislause sama aegse tegevuse korral ajavorm *Past Continuous*. Alusele pidevalt omase või korduva tegevuse korral on sihitislauses ajavorm *Past Indefinite*:

We **wanted to know** what the boys **were doing**.
Me tahtsime teada, mida poisid teevad.
He **said** that he **knew** my father.
Ta ütles, et ta tunneb minu isa.
I **knew** that Tom **had** little time.
Ma teadsin, et Tomil on vähe aega.
We **knew** that he **went** to school in the afternoon.
Me teadsime, et ta õhtupoolikul koolis käib.

2. eelnenu d tegevuse korral on sihitislauses *Past Perfect*:

She **understood** that she **had made** a mistake.
Ta sai aru, et ta on vea teinud.
She **told** us that she **had corrected** the mistake.
Ta ütles meile, et ta on vea parandanud.

3. järgneva tegevuse korral on sihitislauses *Future in the Past*:

We **knew** that they **would arrive** soon.
Me teadsime, et nad varsti saabuvad.
They **wanted to know** if we **would be** at home next Sunday.
Nad tahtsid teada, kas me oleme järgmisel pühapäeval kodus.

Ajavormi *Future in the Past* moodustamiseks asendatakse ajavormis *Future Indefinite* abiverb **shall** abiverbiga **should** ja abiverb **will** abiverbiga **would**.

Pange tähele: Sidesõna **that** («et») võib sihitislauses ära jätta.
He said he knew my father. She understood she had made a mistake.
Vt. tabel 25: Aegade ühildumine.

OTSENE JA KAUDNE KÕNE

DIRECT AND INDIRECT SPEECH

---

§ 83

Nii eesti kui ka inglise keeles toimub otsese kõne muutmisel kaudseks rida muudatusi, näiteks muutuvad vastavalt lause mõttele mõlemas keeles asesõnad ja koos asesõnadega mõningail juhtudel ka verbi pöördvormid ja määrused:

Otsene kõne

Helen says to me, «**You speak** Russian well.»

Helen ütleb mulle: «**Sa räägid** hästi vene keelt.»

Ann says, «**I am** sixteen years old.»

Ann ütleb: «**Ma olen** kuusteist aastat vana.»

When I saw Peter last Friday, he said to me, "I shall go to the country **tomorrow**."

Kui ma nägin möödunud reedel Peetrit, ütles ta mulle: «Ma sõidan homme maale.»

Father says to Mother, "**I have brought you** some flowers."

Isa ütleb emale: «**Ma tõin sulle** lilli.»

Kaudne kõne

Helen tells me that **I speak** Russian well.

Helen ütleb mulle, et **ma räägin** hästi vene keelt.

Ann says that **she is** sixteen years old.

Ann ütleb, et **ta on** kuusteist aastat vana.

When I saw Peter last Friday he told me that he would go to the country **the next day**.

Kui ma nägin möödunud reedel Peetrit, ütles ta mulle, et ta sõidab homme maale.

Father tells Mother that **he has brought her** some flowers.

Isa ütleb emale, et **ta tõi temale** lilli.

JUTUSTAV LAUSE KAUDSES KÕNES

§ 84

Otsene kõne antakse kaudses kõnes edasi sihitislausega.

Saatelause	Otsene kõne	Põimlausekoosseisu kuulub sihitislause
Hilda says,	«I have little time.»	Hilda says that she has little time.
Hilda ütleb:	«Mul on vähe aega.»	Hilda ütleb, et tal on vähe aega.

Kui pealause verb on mineviku ajavormis, peab vastavalt aegade ühildumise reeglitele ka sihitislause verb olema mingis mineviku ajavormis (vt. § 82).

Otsene kõne	Kaudne kõne
Hilda said, «I have little time.»	Hilda said that she had little time.
Hilda ütles: «Mul on vähe aega.»	
Hilda said, «I am writing a letter.»	Hilda said that she was writing a letter.
Hilda ütles: «Ma kirjutan kirja.»	
Hilda said, «I got Ann's letter on Monday.»	Hilda said that she had got Ann's letter on Monday.
Hilda ütles: «Ma sain Anne kirja esmaspäeval.»	
Hilda said: «Ann will visit me.»	
Hilda ütles: «Ann külastab mind.»	Hilda said that Ann would visit her.

KÜSILAUSE KAUDSES KÕNES

§ 85

Küsilause muutub kaudses kõnes jutustavaks lauseks.

Otsene kõne	Kaudne küsimus
Lembit asks, «Where does Paul work ?»	Lembit asks where Paul works .
Lembit küsib: «Kus Paul töötab?»	Lembit küsib, kus Paul töötab.

Kaudses küsimuses on sõnade järjekord otsene, s. o. alus eelneb öeldisele. Kui saatelauses on verb *say*, asendatakse see kaudses kõnes verbiga *ask*:

Paul asks Fred, «Where **do** you live?» Paul asks Fred **where he lives.**

Lembit says, «When **will** you be free?» Lembit asks me when **I shall** be free.

Uldküsimust (s. o. küsimust ilma küsiva sõnata) alustatakse kaudses küsimuses sidesõnaga **if** või **whether**.

Lembit says, «Does Paul work well?»

Lembit asks **if** Paul works well.

Lembit says, «Does Paul work well or badly?»

Lembit asks **whether** Paul works well or badly.

Kui pealause verb on mineviku ajavormis, on kaudses küsimuses nõutav aegade ühildumine (vt. § 82)

Lembit said, «**Is** Paul a student?»

Lembit asked if Paul **was** a student.

Lembit said, «When **did** Paul **enter** the University?»

Lembit asked when Paul **had entered** the University.

Lembit said, «When **will** Paul **graduate**?»

Lembit asked when Paul **would graduate**.

KÄSKLAUSE KAUDSES KÖNES

§186

Käsku või palvet väljendatakse kaudses kõnes **infinitiiviga** (partikliga **to**). Pealause esinevad sel juhul kõige sagedamini verbid *ask* (*paluma*) või *tell* (*käskima*).

Otsene kõne

Kaudne käsk

The teacher said, «**Open** the windows.»

The teacher **told** the pupils **to open** the windows.

Õpetaja ütles: «Avage aknad!»

Mary says to me, «**Give** me your book.»

Mary asks me **to give** her my book.

Mary ütleb mulle: «Anna mulle oma raamat!»

Eitust väljendatakse kaudses käsklause eitava sõnaga **not** infinitiivi ees:

The teacher said, «**Don't talk.**»

Õpetaja ütles: «Ärge ajage juttu!»

The teacher says, «**Don't leave the classroom.**»

Õpetaja ütleb: «Ärge lah- kuge klassist!»

The teacher told the pupils **not to talk.**

The teacher tells the pupils **not to leave** the classroom.

VERBIDE SAY JA TELL (ÜTLEMA) TARVITAMINE OTSESE JA KAUDSE KÕNEGA

Verb say

§ 87

Verb say esineb

- 1) nii otseses kui ka kaudses kõnes:

He **says**, «I am a pioneer.»

He **says** he is a pioneer.

- 2) otsese kõne ees nii eessõnalise sihitisega kui ka ilma:

Ann **said**, «I must work hard.»

Ann **said to her friend**, «I like geography.»

- 3) kaudse kõne ees ainult eessõnalise sihitiseta:

Ann **said that** mathematics was difficult for her.

Ann ütles, et matemaatika on talle raske.

Verb tell

Verb **tell** esineb ainult kaudse kõnega, otsese kõne ees teda ei kasutata. Verb **tell** nõuab enda järel sihitist.

We **told the teacher** that the bell had gone.

Me ütlesime õpetajale, et kell on helisenud.

We **told them** that we should help them.

Me ütlesime neile, et me neid aitame.

Võrrelge: We **said** that we should help them.

NÄITAVAD ASESONAD, KOHA- JA AJAMÄÄRUSED KAUDSE KÕNES

§ 88

Kui pealause verb on minevikus, asendatakse otseses kõnes esinevad näitavad asesõnad ning koha- ja ajamäärsused järgnevalt:

Otseses kõnes	Kaudses kõnes	Otseses kõnes	Kaudses kõnes
this	that	today	that day
these	those	yesterday	the day before
here	there	tomorrow	the next day
now	then		

She said, «I have read **this book**.»

She said that she had read **that book**.

Ta ütles, et ta on seda raamatut lugenud.

She said, «I took this book from the library **yesterday**.

She said she had taken that book from the library **the day before**.

Ta ütles, et ta võttis selle raamatu raamatukogust eelmisel päeval.

She said, «I shall return the book to the library **tomorrow**.

She said that she would return the book to the library **the next day**.

Ta ütles, et ta tagastab raamatu raamatukogusse järgmisel päeval.

Otsese kõne verbiaegade asendamine kaudse kõne sihitislauses vastavalt aegade järjestuse reeglitele (pealause öeldis on mineviku ajavormis)

Otsene kõne	Kaudne kõne (sihitislause)
Present Indefinite	Past Indefinite
Present Continuous	Past Continuous
Present Perfect	Past Perfect
Past Indefinite	
Future Indefinite	Future Indefinite in the Past

She said, «I **like** music.»

She said, «I **am sewing** a dress.»

She said, «I **have read** this book.»

She said that she **liked** music.

She said that she **was sewing** a dress.

She said that she **had read** that book.

She said, «I **spent** the holidays in Tallinn.»
She said, «I **shall help** Henry with his work.»

She said that she **had spent** the holidays in Tallinn.
She said that she **would help** Henry with his work.

Ülejäänud verbiajad asendatakse kauses kõnes järgmiselt:

Otsene kõne	Kaudne kõne (sihitislause)
Past Continuous	Past Perfect Continuous
Present Perfect Continuous	Past Perfect Continuous
Future Continuous	Future Continuous in the Past
Future Perfect	Future Perfect in the Past
Future Perfect Continuous	Future Perfect Continuous in the Past

She said, "We **were working** in the lab at nine."

She said, "We **have been working** in the lab for two hours."

She said, "At twelve we **shall not be working** in the lab."

She said, "By that time we **shall have finished** our work there."

She said, "By eleven o'clock we **shall have been working** in the lab for three hours."

She said that they **had been working** in the lab at nine.

She said that they **had been working** in the lab for two hours.

She said that at twelve they **would not be working** in the lab.

She said that by that time they **would have finished** their work there.

She said that by eleven o'clock they **would have been working** in the lab for three hours.

Kaht aega — *Past Perfect* ja *Past Perfect Continuous* — ei asendata kauses kõnes teiste aegadega.

She said, «By ten o'clock two of us **had left** the lab.»

She said, «By the time you came we **had been working** in the lab for two hours.»

She said that by ten o'clock two of them **had left** the lab.

She said that by the time you came they **had been working** in the lab for two hours.

AEGADE TARVITAMINE MÕNINGAIS LAUSELIIKIDES

AEGADE TARVITAMINE AJAMÄÄRUSLAUSETES

§ 89

Ajamääruslaused algavad selliste sidesõnadega nagu *when, as soon as, while, before, until* jt.

Inglise keeles ei tarvitata ajamääruslausetes tuleviku aegu. Tulevikku väljendatakse ajamääruslausetes oleviku abil:

When the rain stops, we shall go out.

We shall ring you up, **before** you leave for Moscow.

We shall stay here **until** you return.

As soon as you are ready, I shall ring for a taxi.

Ajavormi *Future Perfect* asemel kasutatakse ajavormi *Present Perfect*. Alljärgnevates lausetes on meil tegemist kahe tulevikus toimuva tegevusega.

When we have packed everything, we shall sit down to dinner.
Kui me oleme kõik pakkinud, me istume lõunalauda.

When we have had dinner, we shall put the rooms in order.
Kui me oleme lõunat söönud, me korrastame toad.

AEGADE TARVITAMINE TINGIMUSLAUSETES

§ 90

Tingimuslaused koosnevad pealausest ja kõrvallausest, mis algab sidesõnaga **if** (**if**-lause). Aegade tarvitamine tingimuslausetes oleneb sellest, mida tahetakse väljendada. Näiteks:

If you **are** right, then I **am** wrong.

Kui teil on õigus, siis eksin mina.

If they really **did** that, they **will** be punished.

Kui nad seda tõesti tegid, neid karistatakse.

If they **work** hard, they **will** achieve good results.

Kui nad töötavad kõvasti, nad saavutavad häid tagajärgi.

If they **worked** hard, they **would achieve** good results.
Kui nad töotaksid kõvasti, nad saavutaksid häid tagajärgi.
If they **had worked** hard, they **would have achieved** good results.

Kui nad oleksid kõvasti töötanud, nad oleksid saavutanud häid tagajärgi.

Viimaseina toodud kolm tingimuslause tüüpi esinevad inglise keeles kõige sagedamini.

1. Esimest tüüpi laused väljendavad tingimust, mille teostamine on täiesti võimalik ja seetõttu ka tulemus reaalne:

If you **get** up in time, you **will not be** late.

Kui sa tõused õigel ajal, sa ei hiline.

2. Teist tüüpi laused väljendavad teatud oletust ja selle tulemust.

If you **ate** all these chocolates, you **would be** ill.

Kui te sööksite kõik need šokolaadikompekid, te haigestuksite.

If you **were** a bird, the cat **would eat** you.

Kui sa oleksid linnuke, sööks kass su ära.

Seda tüüpi tingimuslausetes esineb verb **be** ainsuse 1. ja 3. pöördes tingiva kõneviisi vormis **were**. Kõnekeeles on võimalik tarvitada ka vormi **was**:

If I **were (was)** free today, I should go to the country.

Kui ma oleksin täna vaba, sõidaksin ma maale.

3. Kolmandat tüüpi laused väljendavad oletust selle kohta, milline oleks olnud tulemus, kui tingimus oleks toimunud; kuid tingimus ei toimunud:

If you **had worked** hard, you **would have passed** your exam.

Kui sa oleksid kõvasti töötanud, oleksid sa eksami sooritanud.

If you **had made** fewer mistakes, you **would have got** a better mark.

Kui sa oleksid vähem vigu teinud, oleksid sa parema hinde saanud.

Nagu eespooltoodud näidetest nähtub, tarvitatakse verbiaegu neis kolme tüüpi tingimuslausetes järgmiselt:

Pealauses

if-lauses

1. tüüp Future Indefinite

Present Indefinite

2. tüüp should (would) +

Past Indefinite

1. põhivorm

3. tüüp should have (would

Past Perfect

have) + 3. põhivorm

Märkus: Ainsuse ja mitmuse 1. pöördes esineb **should**, 2. ja 3. pöördes **would**. Kaasaegses inglise keeles on lubatav tarvitada ka 1. pöördes **should** asemel **would**.

Vt. tabel 26: Aegade tarvitamine tingimuslausetes.

VERBI MITTEPÖÖRDELISED VORMID VERBALS

---

§ 91

Verbi mittepöördelised vormid on inglise keeles järgmised: infinitiiv (the Infinitive), kesksõna (the Participle) ja gerundium (the Gerund). Nad ei muutu pöördes ega arvus.

INFINITIIV THE INFINITIVE

§ 92

Inglise keeles on infinitiivil mitu vormi: sihitutel verbidel — neli, sihilistel — kuus. Kuid osa neist esineb harva. Kõige sagedamini esinevad aktiivi üldinfinitiiv (the Indefinite Infinitive Active) ja passiivi üldinfinitiiv (the Indefinite Infinitive Passive). Passiivi infinitiiv esineb sageli koos modaalverbidega **can, may, must, should, ought**.

Infinitiivi vormid

Infinitiivi vormid	Sihitud verbid	Sihilised verbid	
		Aktiiv (Active Voice)	Passiiv (Passive Voice)
Indefinite Infinitive	to work	to write	to be written
Continuous Infinitive	to be working	to be writing	—
Perfect Infinitive	to have worked	to have written	to have been written
Perfekt Continuous Infinitive	to have been working	to have been writing	—

Näiteid lausetes

We like to work in the garden.

Meile meeldib aias töötada.

They seem to be working with interest.

Näib, et nad töötavad (praegu) huviga.

They are glad to have worked there without any accidents.

Neil on hea meel, et nad on seal ilma õnnetusjuhtumiteta töötanud.

That old man is said to have been working at that factory for forty years.

Räägitakse, et see vana mees töötab selles vabrikus juba nelikümmend aastat.

They decided to write their friends a letter.

Nad otsustasid oma sõpradele kirja kirjutada.

They expected Tom to be writing his friends a letter.

Nad eeldasid, et Tom kirjutab (parajasti) oma sõpradele kirja.

He was sorry to have written that letter.

Ta kahetses, et ta on selle kirja kirjutanud.

He is said to have been writing that novel for two years.

Räägitakse, et ta kirjutab seda romaani juba kaks aastat.

This letter must be written today.

See kiri tuleb täna kirjutada.

(See kiri peab täna kirjutatud olema).

This novel is said to have been written during the years of the war.

Räägitakse, et see romaan on kirjutatud sõja-aastatel.

Eesti keelde tõlgitakse infinitiiv harilikult *da-* (*ma-*)*tegevus-*nime või *kõrvallause* abil:

They began to study English two years ago.

Nad hakkasid inglise keelt õppima kaks aastat tagasi.

They want to know English well.

Nad tahavad inglise keelt hästi osata.

They must speak English at the lessons.

Nad peavad tunnis inglise keelt rääkima.

They decided to take English lessons.

Nad otsustasid võtta inglise keele tunde.

They asked us to help them.

Nad palusid meid neid aidata.

They want to be invited.

Nad tahavad, et neid külla kutsutaks.

The child is happy to be praised.
Laps on õnnelik, et teda kiidetakse.
The child was happy to be praised.
Laps oli õnnelik, et teda kiideti.

Vt. tabel 27: Verbi mittepöördelised vormid. Infinitiiv.

INFINITIIVI FUNKTSIOONID LAUSES

§ 93

Infinitiivi funktsioonid lauses on põhiliselt samad, nagu eesti keeleski: ta võib olla aluseks, sihitiseks, täiendiks, liitõeldise osaks j.m.

We can **speak** (liitõeldise osa) English.

Me oskame inglise keelt rääkida.

He promised **to come** (sihitis) at five.

Ta lubas tulla kell viis.

To study (alus) English is interesting.

Inglise keelt õppida on huvitav.

We were glad **to help** (õeldistäite laiend) you.

Meil oli heameel teid aidata.

Otstarbemääрусena esineva infinitiivi tõlgime *ma-tegevusnimega* või *et + da-tegevusnimega*.

We went there **to play** with the children.

Me läksime sinna lastega mängima.

We had to hurry **to catch** the train.

Me pidime kiirustama, et rongile jõuda.

KONSTRUKTSIOON «SIHITIS INFINITIIVIGA» THE COMPLEX OBJECT

§ 94

Konstruktioon «sihitis infinitiiviga» on omapärane inglise konstruktioon. Eesti keeles esineb sarnane konstruktioon verbidega *paluma, käskima, lubama*.

Me palusime **teda tulla** = Me palusime, et ta tuleks.

Nad käskisid **meid lahkuda** = Nad käskisid, et me lahkusime.

Direktor lubas **mind ära sõita**. = Direktor lubas, et ma ära sõidan.

Inglise keeles tarvitatakse «sihitist infinitiiviga» järgmiste verbidega:

* Seda konstruktiooni nimetatakse ka «akusatiiv infinitiiviga».

- 1) meeltetaju väljendavate verbidega. Infinitiiv esineb sel juhul ilma partiklita to:

see	We saw them cross the street. Me nägime, et nad tänava ületasid.
hear	The boys heard someone call for help. Poisid kuulsid, et keegi appi hüüdis.
watch	We watched the children play volley-ball. Me jälgisime, kuidas lapsed võrkpalli mängisid.

- 2) soovi ja tundeid väljendavate verbidega. Infinitiiv esineb siin partikliga to:

want	They want us to meet them at eight. Nad tahavad, et me nendega kell 8 kohtuksime.
like	We should like them to stay here longer. Me tahame, et nad siia kauemaks jääksid.
expect	They expect us to do the work well. Nad eeldavad, et me teeme töö hästi.
wish	Do you wish us to show you the way there? Kas te soovite, et me näitaksime teile teed sinna?

- 3) käsku, palvet või luba väljendavate verbidega. Infinitiiv esineb partikliga to:

order	We ordered them to leave the room. Me käskisime neid toast lahkuda.
allow	The teacher allowed the children to play in the yard. Õpetaja lubas õpilasi õues mängida.
tell	The man told us to wait for him. Mees ütles, et me teda ootaksime.

- 4) arvamust või oletust väljendavate verbidega. Infinitiiv esineb partikliga to:

consider	We consider mathematics to be a difficult subject. Me peame matemaatikat raskeks aineks.
believe	Everybody believes him to have a good knowledge of physics. Kõik arvavad, et tal on head teadmised füüsikast.

- 5) sundimist ja lubamist väljendavate verbidega. Infinitiiv esineb ilma partiklita to:

make	They made him apologize [ə'pɒlədʒaɪz]. Nad sundisid teda vabandama.
let	Let him do the work alone. Lubage tal töö üksinda ära teha.

Konstruktsiooni «sihitis infinitiiviga» nimetatakse lauseõpetuses liitsihitiseks.

KONSTRUKTSIOON «ALUS INFINITIIVIGA»
THE SUBJECT WITH THE INFINITIVE

§ 95

Selles konstruktsioonis on verb passiivis. Infinitiiv esineb alati partikliga to:

They were allowed to stay with their friends.

Neid lubati jääda sõprade juurde.

They were made to obey orders.

Neid sunniti käsku kuulama.

The boys were seen to leave the house at night.

Poisse nähti öösel kodunt lahkuvat.

Konstruktsiooni «alus infinitiiviga» tarvitatakse järgmiste verbidega:

1) meeltetaju väljendavate verbidega:

see **The boys were seen to beat** the dog.

Poisse nähti koera peksvat.

hear **She was heard to call** for help.

Teda kuuldi appi karjuvat.

2) käsku, palvet või luba väljendavate verbidega:

order **They were ordered to leave** the room.

Neid kästi ruumist lahkuda.

allow **The sick girl was not allowed to read** in bed.

Haiget tüdrukut ei lubatud voodis lugeda.

3) arvamust või oletust väljendavate verbidega:

believe **The children were believed to be** in the workroom.

Arvati, et lapsed on töötoas.

consider **Fred is considered to be** the best athlete in the school.

Fredi peetakse koolis parimaks sportlaseks.

4) ütlemist või teatamist väljendavate verbidega:

say **She is said to be** a good singer.

Räägitakse, et ta on hea laulja.

5) verbidega **to seem, to happen, to prove** (osutama). Õeldis seisab sel juhul aktiivis, mitte passiivis:

seem **The children seemed to enjoy** the play.

Näis, et lapsed naudidvad näidendit.

happen **I happened to overhear** their conversation.

Juhtus nii, et ma kuulsin nende jutuajamist pealt.

Konstruktsiooni «alus infinitiiviga» nimetatakse lauseõpetuses liitaluseks.

PARTIKLI TO TARVITAMINE INFINITIIVIGA

§ 96

Infinitiivi tarvitatakse harilikult partikliga to:

We tried **to finish** the work in time.
Me püüdsime töö õigel ajal lõpetada.
Ask them **to open** the window.
Palu neid aken avada.
They decided **to go** on a walking tour.
Nad otsustasid matkale minna.

- Partiklit **to** ei tarvitata infinitiiviga
1) abi- ja modaalverbide **shall, will, do, can (could), may (might), must, should** järel:

Can you swim?
Kas sa oskad ujuda?
May I take your dictionary?
Kas ma tohin võtta teie sõnaraamatu?
Must we learn the poem by heart?
Kas me peame luuletuse pähe õppima?

- 2) konstruktsioonis «sihitis infinitiiviga» meeltetaju väljendavate verbide (**hear, see, feel** jt.) ning verbide **make** ja **let** järel:
Did you **see** her **come** home?
Kas sa nägid, et ta koju tuli?
Make them **write** dictations.
Pange nad etteütlosti kirjutama.

KESKSÕNA

THE PARTICIPLE

§ 97

Inglise keeles on järgmised kesksõnad: oleviku kesksõna (Present Participle), mineviku kesksõna (Past Participle) ja perfekti kesksõna (Perfect Participle).

OLEVIKU KESKSÕNA PRESENT PARTICIPLE

§ 98

Oleviku kesksõna moodustatakse infinitiivist lõpu **-ing** lisamise teel:

to look — looking
to try — trying

to play — playing
to greet — greeting

Oleviku kesksõna (ja verbi **be**) abil moodustatakse kestvaioaegu.

I am writing.

She is singing.

I was writing.

She was singing.

Oleviku kesksõna õigekirjutus

1. «Tumm» e langeb **ing**-lõpu ees välja:

to come — coming

to hide — hiding

to write — writing

to make — making

2. Lõpukaashäälik kahekordistub rõhulise lühikese täishääliku järel:

to begin — beginning

to get — getting

to shut — shutting

to drop — dropping

to forget — forgetting

3. Lõpp **ie** muutub **y**-ks.

to lie — lying

to die — dying

to tie — tying

Oleviku kesksõna funktsioonid lauses

§ 99

Lauses esineb oleviku kesksõna:

- 1) **täiendina:** a sleeping child magav laps
boiling water keev vesi
- 2) **täiendlause lühendis:** Do you know the actor **singing that song?** =
Do you know the actor **who is singing that song?**
Kas te tunnete näitlejat, kes seda laulu laulab?
- 3) **määrusena:** The girl ran into the house, **crying** bitterly.
Tütarlaps jooksis kibedasti nuttes majja.
- 4) **määruslause lühendis:** **Ironing the washing** (ajamääruslause lühend), she burned her hand. =
When she was ironing the washing, she burned her hand.
Triikides pesu (millal?) põletas ta käe.
Being tired (põhjusmääruslause lühend), they decided to have a rest. =
As they were tired, they decided to have a rest.
Olles väsinud, otsustasid nad puhata.

2. passiivi ajad (abiverbiga be)

Present Indefinite Passive	it is written
Past Indefinite Passive	it was written
Future Indefinite Passive	it will be written
Present Perfect Passive	it has been written
Past Perfect Passive	it had been written
Future Perfect Passive	it will have been written
Present Continuous Passive	it is being written
Past Continuous Passive	it was being written

Mineviku kesksõna funktsioonid lauses

§ 101

Lauses esineb mineviku kesksõna:

1) öeldistäitena:

The letter is **written**.

(väljendab seisundit, mitte tegevust)

Kiri on kirjutatud.

2) täiendina:

fried fish
praetud kala

boiled meat
keedetud liha

Mineviku kesksõna tarvitamine täiendina nimisõna ees on inglise keeles piiratud. Näiteks on eesti keeles võimalik ütelda:

Unustasin **ostetud raamatu** letile. **Müüdnud lilled** pandi kõrvale.

Inglise keeles aga ei ole võimalik neis lausetes eestäiendit tarvitada. Selle asemel tarvitatakse täiendlauset või täiendlause lühendit:

I left the book **(that) I had bought** on the counter.
Ma unustasin raamatu, mille ma olin ostnud, letile.

The flowers **that had been sold** were put aside.
Lilled, mis olid müüdnud, pandi kõrvale.

3) täiendlause lühendis:

Where are the books **needed** for the lesson? = Where are the books that are needed for the lesson?
Kus on raamatud, mida vajatakse tunniks?

Give me the letters **received** on Friday = Give me the letters that were received on Friday.
Andke mulle reedel saadud kirjad.

KONSTRUKTSIOON «SIHITIS KESKSÕNAGA»
THE OBJECT WITH THE PARTICIPLE

§ 102

Selles konstruktsioonis võivad esineda oleviku kesksõna ja mineviku kesksõna.

Sihitist oleviku kesksõnaga tarvitatakse selliste meeltetaju väljendavate verbidega, nagu **see, hear, watch, feel, notice.**

We saw **the old man crossing** the street.
Me nägime vanameest tänavat ületamas.
We heard **them singing and shouting.**
Me kuulsime, kuidas nad laulsid ja karjusid.

Sihitis oleviku kesksõnaga väljendab lõpetamata tegevust tema toimumise protsessis:

Võrrelge: We saw **her coming** home (sihitis oleviku kesksõnaga).
(Nägime teda siis, kui ta oli teel koju — kestev protsess.)

We saw **her come** home (sihitis infinitiiviga).
(Nägime teda siis, kui ta oma majja või korterisse sisse läks — lõpetatud tegevus.)

Sihitist mineviku kesksõnaga tarvitatakse verbiga **have:**

I had my hair cut.	Ma lasksin juuksed lõigata.
Fred had his shoes soled.	Fred laskis kingad tallutada.
I must have my coat cleaned.	Ma pean laskma mantli puhastada.
They will have their photo taken tomorrow.	Nad lasevad end homme pildistada.

Konstruktsiooni «sihitis kesksõnaga» nimetatakse lauseõpetuses liitsihitiseks.

PERFEKTI KESKSÕNA
THE PERFECT PARTICIPLE

§ 103

Perfekti kesksõna moodustatakse verbi **have** ing-vormist ja põhi-
verbi mineviku kesksõnast.

ask — having asked	answer — having answered
write — having written	give — having given

Perfekti kesksõna tarvitatakse aja- ja põhjusemääruslause lühendites.

Ajamääruslause lühend

Having looked up some words in the dictionary, she translated the text.

V a a d a n u d mõned sõnad sõnaraamatust, ta tõlkis teksti.

Having rested for an hour, she set to work again.

Puhanud tund aega, asus ta uuesti tööle.

Põhjussmääruslause lühend

Having worked hard for several hours, she felt tired.

Et ta oli mitu tundi kõvasti töötanud, tundis ta end väsinuna.

Having done her work carefully, she hoped to get a good mark.

Et ta oli oma töö hoolikalt teinud, lootis ta saada hea hinde.

Perfekti kesksõna esineb sihilistel verbidel ka passiivis.

Aktiivi perfekti
kesksõna

having asked

having punished

having received

having informed

Passiivi perfekti
kesksõna

having been asked

having been punished

having been received

having been informed

Having received the letter, he rang up his friend.

Saanud kirja, ta helistas oma sõbrale.

Having been received warmly, she no longer felt nervous.

Et teda oli soojalt vastu võetud, ei tundnud ta end enam närvilisena.

Having punished the boy, the father told him to begin working.

Karistanud poissi, käskis isa tal hakata töötama.

Having been punished for his laziness, the boy decided to work harder.

Et teda oli laiskuse eest karistatud, otsustas poiss kõvemini töötada.

Vt. tabel 29: Verbi mittepöördelised vormid. Kesksõnad.

GERUNDIUM

THE GERUND

§ 104

Gerundium on verbi mittepöördeline vorm, millel on nii verbi kui ka nimisõna tunnuseid. Vormiliselt on gerundium sarnane oleviku kesksõna ja perfekti kesksõna vormidega.

Gerundiumi nimisõnalised tunnused

1. Gerundiumil võivad lauses olla kõik nimisõna funktsioonid: ta võib olla aluseks, sihitiseks, täiendiks, määruseks jm.:
Cycling (*alus*) is a summer sport.
Jalgrattasõit on suvesport.
We enjoyed **swimming** (*sihitis*) in the sea.
Me nautisime meresuplust.
We liked his way of **serving** (*täiend*) the ball.
Meile meeldis viis, kuidas ta palli servis.
After **playing** (*määrus*) football he always took a shower.
Pärast jalgpalli mängimist käis ta alati duši all.
2. Nagu nimisõna, võib ka gerundiumi tarvitada eessõnadega:
He looked at us **without saying** anything.
Ta vaatas meid mitte midagi ütlemata.
After finishing secondary school, they went to work.
Pärast keskkooli lõpetamist nad läksid tööle.
3. Nagu nimisõna, võib ka gerundiumi tarvitada omastavate eessõnadega ja nimisõnaga omastavas käändes:
Do you mind **my opening** the window?
On teil midagi selle vastu, et ma akna avan?
Excuse **my being late**.
Vabandage, et ma hilinesin.
The doctor insisted on **Hilda's going** to the sanatorium.
Arst nõudis, et Hilda läheks sanatooriumisse.

Gerundiumi pöördsõnalised tunnused

1. Gerundiumi juures võib seista otse-, kaud- või eessõnaline sihitis:
Would you mind **giving me** (*kaudsihitis*) *that book* (*otsesihitis*)?
Kas te saaksite mulle selle raamatu anda?
They insisted on our **waiting for them** (*eessõnaline sihitis*).
Nad nõudsid, et me neid ootaksime.
2. Gerundiumi juures võib olla määrus:
They are proud of **knowing** English *well* (*määrus*).
Nad on uhked, et nad oskavad hästi inglise keelt.

Sihitutel verbidel on kaks gerundiumi vormi: aktiivi üldgerundium (Indefinite Gerund Active) ja aktiivi perfekt gerundium (Perfect Gerund Active). Perfekti gerundium esineb harva:

We intend **taking** part in that work.

Me kavatseme sellest tööst osa võtta.

We are proud of **having taken** part in that work.

Me oleme uhked, et me sellest tööst osa võtsime.

Sihilistel verbidel on neli gerundiumi vormi:

aktiivi üldgerundium, aktiivi perfekti gerundium, passiivi üldgerundium ja passiivi perfekti gerundium.

Perfekti gerundiumi vormid esinevad harva.

Indefinite Gerund Active: We are thinking of **inviting** some friends.
Me mõtleme mõned sõbrad külla kutsuda.

Perfect Gerund Active: They are angry with us for our not **having invited** them to the party.
Nad on meie peale pahased, et me ei kutsunud neid peoõhtule.

Indefinite Gerund Passive: I like **being invited** to such gettogethers.
Mulle meeldib, kui mind niisugustele kohtumistele kutsutakse.

Perfect Gerund Passive: He told us about his **having been invited** to the conference.
Ta rääkis meile, et teda oli konverentsile kutsutud.

Gerundiumi tõlkimine eesti keelde

Gerundium tõlgitakse harilikult eesti keelde

1) *da-* või *ma-*tegevusnimega:

Do you like **swimming**?

Kas teile meeldib ujuda?

They began **painting** the boat.

Nad hakkasid paati värvima.

2) teonimega:

Before **leaving** the house, put out all the lights.

Enne kodunt lahkumist kustutage kõik tuled.

Smoking is bad for your health.

Suitsetamine on teie tervisele kahjulik.

3) kõrvallausega:

Thank you for **helping** my daughter.

Tänan, et te mu tütart aitasite.

I don't remember **reading** that book.

Ma ei mäleta, et ma oleksin seda raamatut lugenud.

Vt. tabel 28: Verbi mittepöördelised vormid. Gerundium.

MÄÄRSÕNA

THE ADVERB

---

§ 105

Määrsõnad jagunevad inglise keeles lihtmäärsõnadeks ja tuletatud määrsõnadeks.

Come **here** (*lihtmäärsõna*). Tule siia!

Come here **quickly** (*tuletatud määrsõna*). Tule kiiresti siia!

They **often** (*lihtmäärsõna*) visit us. Nad külastavad meid sageli.

They **usually** (*tuletatud määrsõna*) visit us on Sundays. Nad külastavad meid harilikult pühapäeviti.

MÄÄRSÕNADE TULETAMINE

Määrsõnu tuletatakse peamiselt omadussõnadest, mõnikord ka nimisõnadest.

Omadussõna

weak nõrk
warm soe
serious tõsine
sweet magus

Määrsõna

weakly nõrgalt
warmly soojalt
seriously tõsiselt
sweetly magusalt; meeldivalt

Nimisõna

part osa
secret saladus

Määrsõna

partly osalt
secretly salaja

Määrsõnu tuletatakse sufiksi **-ly** abil:

cold — coldly
polite — politely

strong — strongly
wide — widely

Tuletatud määrsõnade õigekirjutus

Sufiks -ly ees

- 1) muutub mitmesilbilistes sõnades täht y täheks i, kui eelneb kaashäälik:

easy — easily   happy — happily
angry — angrily   pretty — prettily

- 2) langeb kahe I-tähega lõppevatel omadussõnadel üks I välja:

full — fully   täielikult
dull — dully   tuimalt, igavalt

- 3) langeb le-ga lõppevatel omadussõnadel -le välja:

simple — simply   lihtsalt
double — doubly   kahekordselt

Sagedamini tarvitatavad määrsõnad, mis ei erine vormilt omadussõnadest

§ 106

Osa määrsõnu ei erine vormilt omadussõnadest.

far   They went to the **Far** East.
Nad sõitsid Kaug-Itta.
They did not live **far** from us.
Nad ei elanud meist kaugel.

hard   Their work was **hard**.
Nende töö oli ränk.
They worked very **hard**.
Nad töötasid rängalt.

Pange tähele: **hardly** vaevalt, vaevu
He was so weak that he could hardly walk.
Ta oli nii nõrk, et suutis vaevu kõndida.

high   There are no **high** buildings in this street.
Selles tänavas ei ole kõrgeid hooneid.
The plane flew **high** above us.
Lennuk lendas kõrgel meie kohal.

long   In summer the days are **long**.
Suvel on päevad pikad.
We are not going to stay there **long**.
Me ei jää sinna kauaks.

loud   Speak in a **loud** voice.
Rääkige valju häälega!
Speak **loud** (ka **loudly**).
Rääkige valjusti!

early	It was early spring. Oli varjane kevad. Those roses flower early . Need roosid õitsevad vara.
daily	This is a daily paper. See on päevaleht. It appears daily . Ta ilmub iga päev.
weekly	This is a weekly paper. See on nädalaleht. It appears weekly . Ta ilmub iga nädal.

MÄÄRSÕNADE VÕRDLUSASTMED

§ 107

Sufiksiga **-ly** tuletatud määrsõnad moodustavad keskvõrde sõna **more** ja ülivõrde sõna **most** abil:

quickly

Jim walks **quickly**.

John walks **more quickly**.

Jack walks **most quickly** of the three.

Jim kõnnib kiiresti.

John kõnnib kiiremini.

Jack kõnnib neist kolmest kõige kiiremini.

Ühesilbilised määrsõnad moodustavad keskvõrde sufiksi **-er** ja ülivõrde sufiksi **-est** abil:

fast

Tom runs **fast**.

Bob runs **faster**.

Dick runs **fastest**.

Tom jookseb kiiresti.

Bob jookseb kiiremini.

Dick jookseb kõige kiiremini.

Pange tähele: Võrded määrsõnast **early** on: **earlier**, **earliest**.

Father rises **early**.

Mother rises **earlier**.

Grandmother rises **earliest** of all.

Isa tõuseb vara.

Emma tõuseb varem.

Vanaema tõuseb kõigist kõige varem.

Määrsõnade ebareeglipärased võrdlusastmed

§ 108

Järgmistest määrsõnadest moodustatakse võrdlusastmed ebareeglipäraselt:

well hästi

Jane reads **well**. Jane loeb hästi.

Kate reads **better**. Kate loeb paremini.

Ellen reads **best** in the group. Ellen loeb rühmas kõige paremini.

badly halvasti	We play volley-ball badly . Me mängime võrkpalli halvasti. We play basketball worse than volley-ball. Me mängime korvpalli halvemini kui võrkpalli. We play tennis worst of all. Me mängime tennist kõige halvemini.
much palju	This girl reads much . See tütarlaps loeb palju. That girl reads more . Too tütarlaps loeb rohkem. Eve reads most of all in the group. Eve loeb rühmas kõige rohkem.
little vähe	Bob reads little , but his friend William reads even less . Bob loeb vähe, kuid ta sõber William loeb isegi vähem. Which of the boys reads least ? Kes poistest loeb kõige vähem?
far kaugel	Do you live far from here? Kas te elate kaugel siit? We shall not go any farther . Me ei lähe kaugemale. Which of you lives farthest from here? Kes teist elab siit kõige kaugemal?

MÄÄRSÕNADE KOHT LAUSES

§ 109

Erinevused eesti keelest on põhiliselt järgmised:

1. Inglise keeles ei tohi määr sõna eraldada otsesihitist verbist. Eestikeelsed laused «Ma nägin oma sõpra eile» ja «Ma nägin eile oma sõpra» antakse inglise keeles edasi lausega:

I saw my friend yesterday.

Inglise keeles saab mõistelist erinevust tähistada mitte sõnade järjekorraga, nagu eesti keeles, vaid rõhkude ja intonatsiooni abil:

I saw my 'friend 'yesterday.

Ma nägin oma sõpra eile (rõhutatud on sõna «eile»).

I 'saw my 'friend yesterday.

Ma nägin eile oma sõpra (rõhutatud on sõna «sõpra»).

2. Lause lõpus eelneb kohamäärus ajamäärusele:

We shall 'meet them 'there to'morrow.

Me kohtame neid seal homme (rõhutatud on sõna «homme»).

We shall 'meet them 'there tomorrow.

Me kohtame neid homme seal (rõhutatud on sõna «seal»).

3. Viisimäärus võib seista põhiverbi ees:

He **quickly left** the room when he heard the noise.

Ta lahkus kiiresti toast, kui kuulis müra.

4. Umbmäärased ajamäärsõnad (**never, ever, always, often, seldom, soon, already, usually, sometimes**) seisavad harilikult

- a) verbi lihtaja ees:

They **always get up** early.

Nad tõusevad alati vara.

They **sometimes come** to see us.

Nad külastavad meid mõnikord.

Pange tähele: verbi **be** korral seisavad nad verbi **be** lihtaja järel.
She was **never** angry. Ta ei olnud iialgi pahane.

- b) liitaegade korral esimese abiverbi järel:

They **will soon arrive**.

Nad saabuvad varsti.

They **have already read** that text.

Nad on seda teksti juba lugenud.

- c) modaalverbi ja infinitiivi vahel:

You **must always be** polite.

Te peate alati viisakad olema.

They **may soon arrive**.

Nad võivad varsti saabuda.

5. **Sometimes** ja **soon** võivad seista ka lause alguses või lõpus:

Sometimes it snows in September.

Mõnikord sajab septembris lund.

We meet them in the street **sometimes**.

Me kohtame neid mõnikord tänaval.

Soon it will be winter.

It will be winter **soon**.

Varsti on talv.

6. **Already** võib seista ka lause lõpus:

They have arrived **already**.

Nad on juba saabunud.

Vt. tabel 31: Umbmääraste ajamäärsõnade koht lauses.

EESSÕNA

THE PREPOSITION

---

§ 110

Inglise keeles on eessõnad suure tähtsusega abisõnad. Käänete vähesuse tõttu väljendatakse inglise keeles nimisõna (ja asesõna) suhteid teiste sõnadega lauses suurel määral eessõnade abil. Need suhted võivad olla mitmed: ruumi-, aja-, põhjussuhted jne.

Sagedamini tarvitavad eessõnad kohamäärustes

§ 111

to — at — from

to school	kooli	at school	koolis
to the cinema	kinno	at the cinema	kinos
to the lecture	loengule	at the lecture	loengul
from school	koolist		
from the cinema	kinost		
from the lecture	loengult		

We went **to the library** at five.

We met Jack **at the library**.

We came home **from the library** at eight.

Me läksime kell viis raamatukogusse.

Me kohtasime raamatukogus Jacki.

Me tulime raamatukogust koju kell kaheksa.

to — in — from

to Moscow	in Moscow	from Moscow
Moskvasse	Moskvas	Moskvast
to the country	in the country	from the country
maale	maal	maalt

We went to the country in April. Me sõitsime aprillis maale.
 We were in the country in May. Me olime mais maal.
 We returned from the country in June. Me tulime juunis maalt tagasi.

to — at — from

to the window	at the window	from the window
akna juurde	akna juures	akna juurest
to the gate	at the gate	from the gate
värava juurde	värava juures	värava juurest

Go to the window. Mine akna juurde!
 Stand at the window. Seisa akna juures!
 Go from the window to the door. Mine akna juurest ukse juurde!

into — in — out of

into the water	in the water	out of the water
vette	vees	veest välja
into the slot-machine	in the slot-machine	out of the slot-machine
automaati	automaadis	automaadist

Drop the coin into the slot-machine.

Laske raha automaati!

There are no matches in the slot-machine.

Automaadis ei ole tikke.

Take the box of matches out of the slot-machine.

Võtke tikutoos automaadist välja!

Pange tähele: verbiga put tarvitatakse harilikult eessõna "in" tähenduses «sisse».

Don't put your hands in your pockets.

Ärge pange käsi taskusse!

on — on — from

on the table	on the table	from the table
lauale	laual	laualt
on the shelf	on the shelf	from the shelf
riiulile	riiulil	riiulilt
on the grass	on the grass	from the grass
rohule	rohul	rohult

Leave those books on the table.

Jäta need raamatud lauale!

Take the books from the table.

Võta raamatud laualt!

Those books are **on the table**.
Need raamatud on laual.

under — under — from under

under the sofa diivani alla	under the sofa diivani all	from under the sofa diivani alt
under the stone kivi alla	under the stone kivi all	from under the stone kivi alt

The ball rolled **under the sofa**. Roll the ball out **from under the sofa**.
Pall veeres diivani alla. Veereta pall diivani alt
The ball is **under the sofa**. Välja.
Pall on diivani all.

behind — behind — from behind

behind the house maja taha	behind the house maja taga	from behind the house maja tagant
behind the door ukse taha	behind the door ukse taga	from behind the door ukse tagant

Put the box **behind the door**. Bring the box **from behind the door** here.
Aseta kast ukse taha! Too kast ukse tagant siial
The box is **behind the door**.
Kast on ukse taga.

in front of

in front of me	minu ette; minu ees
in front of the theatre	teatri ette; teatri ees

The bomb [bɒm] fell **in front of the theatre**.
Pomm langes teatri ette.
There were not many people **in front of the theatre**.
Teatri ees ei olnud palju inimesi.

between

between the windows	akende vahele; akende vahel
between the houses	majade vahele; majade vahel

May I build a garage [ˈgærɑːʒ] **between the houses**?
Kas ma võin majade vahele garaaži ehitada?
There is not enough room for a garage **between the houses**.
Majade vahel ei ole garaaži jaoks küllalt ruumi.

near

near them	nende lähedale; nende lähedal
near the village	küla lähedale; küla lähedal

A stadium will be built **near the village**.
 Staadion ehitatakse küla lähedale.
 The landscape **near the village** is beautiful.
 Maastik küla lähedal on ilus.

above

above the table laua kohale; laua kohal
above the town linna kohale; linna kohal
 Hang the lamp **above the table**.
 Riputa lamp laua kohale!
 The lamp hangs **above the table**.
 Lamp ripub laua kohal.

over

over the sea üle mere **over the town** linna kohal; linna kohale
 Some planes appeared **over the town**. Linna kohale ilmusid mõned lennukid.
 The mother bent **over the child**. Ema kummardus lapse kohale.

opposite

opposite the newsstand ajalehekioski vastas
opposite the post-office postkontori vastas
opposite our house meie maja vastas

There is a bookshop **opposite the schoolhouse**.
 Koolimaja vastas on raamatukauplus.

through

through the town läbi linna **through the door** läbi ukse
through the forest läbi metsa **through the window** läbi akna
 The way went **through a forest**. Tee viis läbi metsa.
 Did you come in **through the window**? Kas sa tulid läbi akna sisse?

towards

towards the house maja poole **towards the river** jõe poole
towards the door ukse poole **towards the village** küla poole
 The boys were running **towards the river**.
 Poisid jooksid jõe poole.

Sagedamini tarvitavad eessõnad ajamäärustes

§ 112

- after** after dinner pärast lõunat **after the lesson** pärast tundi
 after work pärast tööd **after his illness** pärast tema haigust
 Go for a walk **after dinner.** Käige pärast lõunat jalutamasa!
 After lessons go home. Pärast tunde minge koju!
- for** for three days kolm päeva
 for a month kuu aega
 for a long time pikemaks ajaks
 We stayed there **(for) three days.**
 Me jäime sinna kolmeks päevaks.
 He had known her **for several years.**
 Ta tundis teda juba mitu aastat.
- before** before breakfast enne ei-net **before the 10th of May** enne kümnendat maid
 before dawn enne koitu **before his arrival** enne tema saabumist
 Wash your hands **before a meal.** Peske enne sööki käsi!
 Talk to Jim **before the lesson.** Rääkige Jimiga enne tundi!
- at** at (three) o'clock kell (kolm)
 at night öösel
 at that time tol ajal
 at that moment tol hetkel
 at the end of the week nädala lõpus
 at the beginning of the week nädala alguses
 at breakfast hommikusöögi ajal
 at dinner lõuna ajal
 at supper õhtusöögi ajal
 at the age of 20 20 aasta vanuses
 She could not sleep **at night.** Ta ei saanud öösel magada.
 She woke up **at three o'clock.** Ta ärkas kell kolm.
- on** on Monday esmaspäeval
 on the 1st of January 1. jaanuaril
 on the day of his arrival tema saabumise päeval
 on the morning of the fifth of June viienda juuni hommikul

on a cold winter day külmal talvepäeval
on a warm summer evening soojal suveõhtul

This happened **on a windy autumn morning.**

See juhtus tuulisel sügishommikul.

He was born **on the 3rd of December.**

Ta sündis 3. detsembril.

Come back **on the morning of the 2nd of November.**

Tulge tagasi 2. novembri hommikul!

in	in the morning	hommikul	in 1966	1966. aastal
	in the evening	õhtul	in February	veebruaris
	in a week	ühe nädalaga; nädala pärast		

We go to school **in the morning.** Me käime koolis hommikul.

Spring begins **in March.** Kevad algab märtsis.

Can you do that work **in a week?** Kas te saate selle töö nädalaga teha?

I shall come back **in a week.** Ma tulen nädala pärast tagasi.

till	till Sunday	pühapäevani	till 2 o'clock	kella kaheni
until	until his departure	tema ärasõiduni		

Don't do anything **until his departure.**

Ärge tehke tema ärasõiduni midagi!

Keep the book **till Friday.**

Jätke raamat reedeni enda kätte!

during	during the war	sõja ajal
	during the storm	tormi ajal
	during the morning	hommiku kestel
	during the winter	talve kestel

Nothing happened **during the day.** Päeva jooksul ei juhtunud midagi.

Where did you live **during the war?** Kus te sõja ajal elasite?

since	since his childhood	tema lapsepõlvest saadik
	since his arrival	tema saabumisest saadik
	since five o'clock	kella viiest saadik

I haven't seen her **since my childhood.**

Ma ei ole teda lapsepõlvest saadik näinud.

He has been working **since early morning.**

Ta töötab juba varahommikust saadik.

by by five o'clock kella viieks by that time selleks ajaks
 by Monday esmaspäevaks by then selleks ajaks
 They had finished their work by six o'clock.
 Kella kuueks olid nad töö lõpetanud.
 We shall return at four o'clock. Will you be ready
 by then?
 Me tuleme kell neli tagasi. Kas te olete selleks
 ajaks valmis?

Sagedamini tarvitavad eessõnad viisimäärustes

§ 113

by by bus bussiga by plane lennukiga
 by tram trammiga by train rongiga
 We shall go there by tram. Me sõidame sinna trammiga.
 Have you ever travelled by plane? Kas te olete lennukiga reisi-
 nud?
 by heart peast; pähe
 Do you know the poem by heart?
 Kas te teate luuletust peast?
 Learn it by heart. Õppige see pähel!

in in English inglise keeles
 in Russian vene keeles
 in ink tindiga
 in pencil pliiatsiga
 in a loud voice valju häälega
 in a low voice tasase häälega
 in chorus kooris
 Say it in English! Ütelge seda inglise keeles!
 Write it in ink! Kirjutage see tindiga!
 Speak in a loud voice! Rääkige valjusti!
 Say it in chorus! Ütelge seda kooris!

Sagedamini tarvitavad eessõnad eessõnalistes sihitistes

§ 114

for This present is for Peter. See kingitus on Peetri
 jaoks.
 How much did you pay for it? Kui palju te selle
 eest maksite?
 Are you for my plan? Kas te olete minu plaani
 poolt?
 He is small for his age. Ta on oma vanuse kohta
 väike.

- to** They want to send some books **to their friends** in London.
Nad tahavad saata oma Londoni sõpradele raamatuid.
Explain that rule **to them**. Seletage neile seda reeglit!
He said **to me**, «I am your friend.» Ta ütles minu-
le: «Ma olen teie sõber.»
- from** I got a letter **from my friend** yesterday.
Ma sain eile sõbralt kirja.
He took five roubles **from me**.
Ta võttis minult viis rubla.
- with** Will you go there **with your father**?
Kas sa lähed sinna isaga?
Brush your clothes **with this brush**.
Harja oma riideid selle harjaga.
- without** We can't do that **without you**.
Me ei saa seda ilma teieta teha.
Do you drink tea **without sugar**?
Kas te joote teed ilma suhkru ta?
- by** The shelves ordered **by you** are ready.
Teie poolt tellitud riulid on valmis.
The snow **driven by the wind** blinded the man's eyes.
Tuulest aetud lumi pimestas mehe silmi.
- besides** We have not invited anybody **besides you**.
Me ei ole kedagi peale teie kutsunud.
What else do you need **besides sugar**?
Mida te veel peale suhkru vajate?
- except** Everybody is present **except Harry**.
Kõik on kohal, välja arvatud Harri.
We go to school every day **except Sunday**.
Me käime koolis iga päev, välja arvatud pühapäev.

TEGUSÕNAD JA OMADUSSÕNAD, MIS NÕUAVAD ENDA JÄREL TEATUD EESSÕNAGA SIHITIST

§ 115

at
----

laugh at
look at
work at

Don't laugh at him. Ärge naerge teda!
Look at that picture. Vaadake seda pilti!
They are working at that picture together.
Nad töötavad koos selle pildi kallal.

for

ask for
look for
wait for
be late for

They asked **for** help. Nad palusid abi.
Mary is **looking for** you. Mary otsib sind.
Don't **wait for** me. Äрге mind oodake!
Don't **be late for** your lessons. Äрге hilinege tundidessel!

from

prevent from
(doing)
be absent from

He will **prevent** you **from** going there.
Ta takistab teid sinna minemast.
Why were you **absent from** school yesterday?
Miks te eile koolist puudusite?

in

succeed in

take part in

be interested in
be rich in

They **succeeded in** reaching the village before dark.
Neil õnnestus jõuda enne pimedat külasse.
Did you **take part in** that work?
Kas te võtsite sellest tööst osa?
Are you interested in language?
Kas te olete keelest huvitatud?
The Soviet Union is **rich in** minerals.
Nõukogude Liit on rikas mineraalide poolest.

of

accuse of

consist of

hear of

speak of

think of

be afraid of

be fond of

be full of

be proud of

get rid of

He was **accused of** stealing the money.
Teda süüdistati selle raha varguses.
Our family **consists of** five people.
Meie perekond koosneb viiest inimesest.
Have you **heard of** the accident?
Kas te kuulsite õnnetusest?
We often **speak of** your work.
Me räägime sageli teie tööst.
I am **thinking of** my brother.
Ma mõtlen oma vennale.
Are you afraid of dogs?
Kas te kardate koeri?
Are you fond of flowers?
Kas teile meeldivad lilled?
The room was **full of** smoke.
Ruum oli suitsu täis.
She is **proud of** her children.
Ta on oma lastele uhke.
He is a bad worker. **Get rid of** him.
Ta on halb töötaja. Püüdke temast lahti saada.

on

congratulate on	We congratulate you on your success. Me õnnitleme teid edu puhul.
depend on	The crop will depend on the weather. Saak oleneb ilmast.
insist on	They insisted on my going there. Nad nõudsid, et ma sinna lähen.
spend on	Don't spend so much money on sweets. Ärge kulutage nii palju raha kompekkidele.

to

agree to (millegagi) nõustuma	Do you agree to the plan? Kas te nõustute selle plaaniga?
belong to	This picture belongs to Brown. See pilt kuulub Brownile.
happen to	What happened to that student? Mis selle üliõpilasega juhtus?
listen to	Listen to us. Kuulake meid!
pay attention to	Pay attention to my words. Pange minu sõnu tähele!
say to	What did she say to you? Mida ta teile ütles?
seem to	It seemed to him that everybody was laughing at him. Talle näis, et kõik teda naeravad.
speak to	Can I speak to the director? Kas ma saan direktoriga rääkida?
talk to	We should like to talk to you before you leave. Me tahaksime teiega kõnelda, enne kui te lahkute.

with

agree with (kellegagi) nõustuma	Do you agree with us? Kas te nõustute meiega?
be angry with	Why are you angry with me? Miks te olete minule pahane?
pleased with	The teacher is pleased with you. Õpetaja on sinuga rahul.
satisfied with	Are you satisfied with your work? Kas te olete oma tööga rahul?

SIDESÕNA

THE CONJUNCTION

---

§ 116

Oma funktsiooni järgi jagunevad sidesõnad inglise keeles 1) rinnastavateks ja 2) alistavateks sidesõnadeks. Rinnastavad sidesõnad seovad lauses ühesuguseid lauseliikmeid või kahte või enamat iseseisvat lauset (I saw many men **and** women — sidesõna *and* seob sihitisi. Ann will be at home at six **but** Ellen will be at work — sidesõna *but* seob kahte iseseisvat lauset).

Tähtsamad rinnastavad sidesõnad on inglise keeles järgmised:

and ja	We can speak and write Russian. Me oskame vene keelt rääkida ja kirjutada.
or või, ehk	Did you read "The Prince and the Pauper" in English or in Russian? Kas te lugesite «Printsi ja kerjust» inglise või vene keeles?
both... and nii...kui ka	We like both skating and skiing. Meile meeldib nii uisutamine kui ka suusatamine
either...or kas...või	We can study either English or German at school. Me võime õppida koolis kas inglise või saksa keelt.
neither...nor ei...ega	That boy knows neither English nor German. See poiss ei tunne ei inglise ega saksa keelt.

- but**   They can read English, **but** they cannot read French.
aga, kuid   Nad oskavad lugeda inglise keelt, kuid nad ei oska lugeda prantsuse keelt.
- for**   He has not prepared his lesson, **for** he was ill yesterday.
sest   Ta ei ole tundi valmistanud, sest ta oli eile haige.

Alistavad sidesõnad alustavad kõrvallauseid ja seovad seda pealausega. Alistava sidesõnaga algav kõrvallause võib aset-
seda kas pealause ees või järel.

Tähtsamad alistavad sidesõnad on inglise keeles järgmised:

- that**   Do you know **that** the Soviet Union consists of 15 republics?
et   Kas te teate, et Nõukogude Liit koosneb 15 vabariigist.
(sihitis-,   alus- ja   öeldistäite-
lausetes)

- if, whether**   They ask us **if** Estonia is a large republic.
kas   Nad küsivad meilt, kas Eesti on suur vabariik.
(sihitis-   They want to know **whether** Estonia is an industrial or agricultural country.
lausetes)   Nad tahavad teada, kas Eesti on tööstus- või põllumajanduslik maa.

- when**   **When** the Great Patriotic War began, Soviet people did everything to defend their country against the enemy.
kui   Kui algas Suur Isamaasõda, tegid nõukogude inimesed kõik, et kaitsta oma maad vaenlase vastu.
(ajamää-   ruslause-
tes)

- after**   **After** the war had ended, we began to build up our economy.
pärast se-   Pärast seda kui sõda oli lõppenud, me hakkasime oma majandust üles ehitama.
da kui   oma majandust üles ehitama.
(ajamää-   ruslause-
tes)

- before**   The German army was surrounded and destroyed **before** it could break through to Moscow.
enne kui   Saksa armee piirati sisse ja hävitati, enne kui see jõudis Moskvani läbi murda.
(ajamää-   ruslause-
tes)

while
sel ajal
kui
(ajamää-
ruslau-
setes)

While the fascists were trying to take Stalingrad, the Soviet Army was gathering forces.
Sel ajal kui fašistid püüdsid vallutada Stalingradi, kogus Nõukogude Armeed jõude.

because
sest
(põhjus-
määrus-
lausetes)

Farm work has become easier **because** it has been mechanized.
Põllutöö on muutunud kergemaks, sest seda on mehhaniseeritud.

as
et, kuna
(põhjus-
määrus-
lausetes)

As Russia was a backward country before 1917, few people in the West believed that it could become a powerful state.
Et Venemaa oli enne 1917. a. mahajäänud maa, uskusid vähesed inimesed Läänes, et ta võib võim-
saks riigiks saada.

if
kui
(tingimus-
lausetes)

If our country had not developed its heavy industry, it would not have been able to defeat fascist Germany.
Kui meie maa ei oleks arendanud oma rasketööstust, ei oleks ta suuteline olnud fašistlikku Saksa-
maad võitma.

though
kuigi,
ehkki
(mööndus-
määrus-
lausetes)

Though there were many difficulties to overcome, the working class believed in the victory of Socialism.
Kuigi oli palju raskusi, mida tuli ületada, uskus tööliklass sotsialismi võidusse.

LAUSELIHKMED JA SÕNADE JÄRJEKORD LAUSES

---

§ 117

Inglise keeles esinevad järgmised lauseliikmed:

1. **alus** the subject ['sʌbdʒikt]
2. **öeldis** the predicate ['predikit]
3. **sihitis** the object ['ɒbdʒikt]
  - a. **otsesihitis** the direct [di'rekt] object
  - b. **kaudsihitis** the indirect ['indirekt] object
  - c. **eessõnaline sihitis** the prepositional [prepə'ziʃənəl] object

4. **täiend** the attribute ['ætribju:t]

Lauseliikmete osas on tähtsamad erinevused eesti keelest järgmised.

1. ALUS

§ 118

Inglise keeles eristatakse kaht liiki alust: tähenduslikku alust ja formaalset alust. Tähenduslikul alusel on iseseisev tähendus. Formaalse alusena tarvitatakse umbisikulist asesõna **it**. Asesõna **it** on grammatiliseks aluseks umbisikulistest lausetes. Formaalsel alusel puudub iseseisev tähendus.

Tähenduslik alus

Bob is my friend.
Bob on minu sõber.

He is my best friend.
Ta on minu parim sõber.

Everybody likes him.
Kõik armastavad teda.

Formaalne alus

It seems that the weather is going to change. Näib, et ilm muutub.

It is difficult to speak a foreign language. On raske rääkida võõrkeelt.

It was May.
Oli maikuu.

Formaalne alus esineb inglise keeles järgmist tüüpi lausetes:

Umbisikulistes lausetes

- a) **It is raining** (snowing, freezing, getting dark).
Sajab vihma (sajab lund, külmetab, pimeneb).
- b) **It is cold** (hot, warm, windy).
On külm (palav, soe, tuuline).
- c) **It is winter** (summer, spring, autumn).
On talv (suvi, kevad, sügis).
- d) **It is morning** (evening, day, night).
On hommik (õhtu, päev, öö).
- e) **It is Monday** (Tuesday, Wednesday).
On esmaspäev (teisipäev, kolmapäev).
- f) **It is eight o'clock** (half past seven, a quarter to nine).
Kell on kaheksa (pool kaheksa, kolmveerand üheksa).

Isikulistes lausetes

It (*formaalne alus*) is interesting (easy, difficult, important, necessary) **to do that** (*täenduslik alus*). On huvitav (kerge, raske, tähtis, vajalik) seda teha.

It (*formaalne alus*) is possible (clear, probable) **that he will not come** (*täenduslik alus*). On võimalik (selge, tõenäoline), et ta ei tule.

Inglise keeles võib aluseks olla üksik sõna (lihtalus), sõnade rühm või lause (liitalus).

2. ÕELDIS

§ 119

Õeldis on lause pealiige ja väljendab aluse tegevust või olekut. Õeldis võib inglise keeles olla kas liht- või liitõeldis. Liitõeldiseks on verbi pöördeline vorm ükskõik mis ajavormis:

We **like** music.

English **is taught** at this school.

We **have built up** Socialism.

Socialism **has been built up** in our country.

Liitõeldis võib olla käändsõnaline või pöördõnaline:

Käändsõnaline
õeldis

He **is a** pioneer.

They **are** pioneers.

Pöördõnaline õeldis

We **can speak** English.

They **must work** hard.

They **are** young.
The lesson **is** over.
He **will** become a doctor.
It **was** getting dark.

You **may** leave now.
They **began** to copy the text.
They **began** copying the text.

Inglise keeles esineb veel eri tüüpi lihtõeldis sõnaga **there**.
Konstruktsioon **there is (there are)** väljendab olemasolu:

There is a blackboard in this room.
Selles ruumis on (olemas) tahvel.

There is a picture on the wall.
Seinal on (olemas) pilt.

There are pictures on the wall.
Seinal on pildid.

There are many desks in the classroom.
Klassis on palju laudu.

There are two windows in the classroom.
Klassis on kaks akent.

Küsiavas vormis seisab verbi **be** vorm sõna **there** ees:

Is there a picture on the wall?

Kas seinal on pilt?

Are there many desks in the classroom?

Kas klassis on palju laudu?

How many windows **are there** in the classroom?

Mitu akent on klassis?

Eitavas vormis esineb eitusena **no** või **not**:

There are no pictures on the wall.

Seinal ei ole pilte.

There is no blackboard in this room.

Selles ruumis ei ole tahvlit.

There aren't [ɑnt] many desks in the classroom.

Klassis ei ole palju laudu.

Üldreeglina esineb nimisõna selles konstruktsioonis umbmäärase artikliga, mitmuses ilma artiklita või asesõnadega **some, any, no** (vt. §§ 5, 6), **many, few**.

There **is a** theatre in this town.

Selles linnas on (olemas) teater.

There **are some** theatres in this town.

Selles linnas on mõned teatrid.

Are there **any** theatres in this town?

Kas selles linnas on teatreid?

There **are no** theatres in this town.

Selles linnas ei ole teatreid.

Ainenimed esinevad selles konstruktsioonis ilma piiritlejateta (vt. § 8) või asesõnadega **some, any, no** (vt. § 8), **much, little**:

There is **water** in the jug.
Kannus on vesi (mitte piim).
There is **butter** on the plate.
Taldrikul on või (mitte juust).
There is **some butter** on the plate.
Taldrikul on võid.
There is **little meat** in the soup.
Supis on vähe liha.

Konstruksiooniga **there is (there are)** lausete tõlkimist eesti keelde alustame koha- või ajamäärusest:

There were many fine days last summer.
Möödunud suvel oli palju ilusaid päevi.
There is no cinema in this village.
Selles külas ei ole kino.

3. SIHITIS

§ 120

Inglise keeles on järgmised sihitised:

- 1) **Otsesihitis** (the direct object), mis vastab küsimusele *keda? mida? või kelle? mille?* (whom? what?)

Whom do you see in the picture?
Keda te näete pildil?

I see **some boys and girls** in the picture.
Ma näen pildil poisse ja tüdrukuid.

What do you see in the picture?
Mida te näete pildil?

I see **a schoolhouse** in the picture.
Ma näen pildil koolimaja.

Whom have you brought with you?
Kelle sa kaasa tõid?

I have brought **a friend** with me.
Ma tõin kaasa ühe sõbra.

- 2) **kaudsihitis** (the indirect object), mis esineb ainult koos otsesihitisega. Kaudsihitis seisab tavaliselt otsesihitise ees ja vastab küsimusele *kellele? millele?* (to whom? to which?)

I gave **him** a book.
Ma andsin talle raamatu.

They sent **their mother** some presents.
Nad saatsid emale kingitusi.

They showed **their father** their reports.
Nad näitasid isale oma koolitunnistusi.

Kaudsihitist tarvitatakse peamiselt järgmiste verbidega: **give, pay, promise, read, write, teach, bring, send, show, tell, lend, pass** (ulatama) ja mõnede teiste vähentarvitatavate verbidega.

Kaudsihitis	Otsesihitis
Give me	that book.
Anna mulle	see raamat.
Show us	your drawings.
Näita meile	oma joonistusi.
Send her	some money.
Saada temale	raha.

She promised **the children some toys**
Ta lubas lastele mänguasju.

Eespool loetletud verbe võib tarvitada ka eessõnalise sihitisega (vt. alajaotus 3):

Give the book **to John**, don't give it **to me**.
Anna raamat Johnile, ära seda mulle anna.
He showed the drawing **to his parents** and his teacher.
Ta näitas joonistust vanematele ja õpetajale.

3. Eessõnaline sihitis (the prepositional object) koosneb: *eessõna + nimisõna* või *asesõna* (mõningail juhtudel veel arvsõna, gerundium või kõrvallause). Eessõnaline sihitis märgib olendit, eset või nähtust, kellele või millele tegevus on suunatud:

Why are you laughing **at us**?
Miks te meie üle naerate?
We went to the concert **with Fred**.
Me läksime Frediga kontserdile.
We are proud **of our father**.
Me oleme isale uhked.

Eessõnaline sihitis seisab otsesihitise järel.

Otsesihitis	Eessõnaline sihitis
He explained the rule	to the pupils.
Ta seletas reeglit	õpilastele.
He got a letter	from his friend.
Ta sai kirja	sõbralt.
She bought some presents	for her sister.
Ta ostis kingitusi	õele.

SÕNADE JÄRJEKORD JUTUSTAVAS LAUSES

§ 121

Sõnade järjekord jutustavas lauses on järgmine:

<i>Alus</i>	<i>Õeldis</i>	<i>Sihitis</i>	<i>Määrus</i>
Peter	knows	English	well.
May	bought	that book	yesterday.

Nagu eesti keeles võib ka inglise keeles üks või teine lauseliiige lauses mitte esineda:

<i>Alus</i>	<i>Õeldis</i>	<i>Sihitis</i>	<i>Määrus</i>
Paul	went	—	to Narva.
They	arrived	—	yesterday.
Jane	is writing	a letter.	—
Harry	has invited	his friends.	—
They	are sleeping.	—	—

Lause lõpus seisab kohamäärus ajamääruse ees:

<i>Alus</i>	<i>Õeldis</i>	<i>Kohamäärus</i>	<i>Ajamäärus</i>
They	went	to Leningrad	yesterday.
We	returned	from Leningrad	last Sunday.

Kohamäärus võib seista ka aluse ees:

<i>Kohamäärus</i>	<i>Alus</i>	<i>Õeldis</i>	<i>Sihitis</i>
At the cinema	he	met	his friends.
In the field	we	saw	two tractors.

Ajamäärus võib samuti seista aluse ees:

<i>Ajamäärus</i>	<i>Alus</i>	<i>Õeldis</i>	<i>Sihitis</i>
Yesterday	we	bought	some books.
In September	the weather	is rainy.	—

Kaudsihitis seisab tavaliselt otsesihitise ees:

<i>Alus</i>	<i>Õeldis</i>	<i>Kaudsihitis</i>	<i>Otsesihitis</i>
We	wish	you	a Happy New Year.
They	told	them	the truth.

Eessõnaline sihitis seisab otsesihitise järel:

<i>Alus</i>	<i>Õeldis</i>	<i>Otsesihitis</i>	<i>Eessõnaline sihitis</i>
We	got	a letter	from our friends.
She	bought	a coat	for her daughter.

Vt. tabel 32: Sõnade järjekord jutustavas lauses.

KÜSILAUSED*

INTERROGATIVE SENTENCES

Küsimuste tüübid on inglise keeles järgmised.

1. ÜLDKÜSIMUSED

GENERAL QUESTIONS

§ 122

Üldküsimused algavad abi- või modaalverbiga. Sellele järgneb alus ning alusele põhiverb. Küsiv sõna puudub. Üldküsimusi hääldame tõusva intonatsiooniga.

Abi- või modaalverb	Alus	Põhiverb	Muud lauseliikmed
Do	you	speak	English?
Are	you	reading?	
Have	you	read	that book?
Did	you	understand	it?
Had	you	read	the book before?
Will	you	return	it tomorrow?
Can	you	speak	English?
Could	you	translate	the text?
Must	we	learn	that rule?
May	we	go	now?
Was	the boy	punished?	

Erandi moodustavad *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* veridest *be* ja *have*:

Have, Be	Alus	Muud lauseliikmed
Have	you	a brother?
Had	they	many friends?
Is	she	at home?
Was	she	there?
Were	they	at school?

* Verbi ajavormide küsiva vormi moodustamise kohta vt. §§ 42, 43, 53, 54, 69, 73, 80/5.

Vastus üldküsimusele on jaatav või eitav.
Lühivastus koosneb asesõnast ja vastavast abi- või modaal-
verbist.

Do you speak English?	Yes, I do. No, I don't.
Does she draw well?	Yes, she does. No, she does not.
Are you reading?	Yes, I am. No, I am not.
Have you read that book?	Yes, I have. No, I have not.
Did you understand it?	Yes, I did. No, I did not.
Had you read the book before?	Yes, I had. No, I had not.
Will you return it to-morrow?	Yes, I shall. No, I shall not.
Can you speak English?	Yes, I can. No, I cannot.
Could you translate the text?	Yes, I could. No, I could not.
Must we learn that rule?	Yes, you must. No, you needn't.
May we go now?	Yes, you may. No, you may not.
Was she there?	Yes, she was. No, she was not.
Were they at school?	Yes, they were. No, they were not.
Have you a brother?	Yes, I have. No, I have not.
Had they many friends?	Yes, they had. No, they had not.

2. ERIKÜSIMUSED

SPECIAL QUESTIONS

§ 123

Eriküsimumused algavad küsiva sõnaga. Sellele järgnevad: abiverb, alus, põhiverb. Erandlik on alusele suunatud küsimuste moodustamine. Eriküsimumusi häälde langeva intonatsiooniga.

Küsimis sõna	Abi- või modaalverb	Alus	Põhivõrd	Muud lause- liikmed
Where	do	you	live?	
When	did	they	arrive?	
What	are	you	doing?	
Whom	have	you	invited?	
What	had	they	done?	
When	will	they	be	here?
Where	can	we	meet?	
What	could	they	do?	
Whom	must	we	help?	
How long	may	we	stay	here?
When	are	the shops	opened?	
Where	were	the boys	sent?	
When	will	the boys	be sent	there?

Erandi moodustavad *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* verbidest **be** ja **have**:

Küsimis sõna	Õeldis	Alus	Muud lauseliikmed
Why	are	you	here?
How long	were	you	there?
What	have	you	in your hand?
How much money	had	they	with them?

Alusele suunatud küsimustes on sõnade järjekord sama nagu jutustavas lauses. Ajavormides *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* puudub abivõrd (do, does, did).

Võrreldge:

Alus	Õeldis	Muud lauseliikmed
Fred	knows	Russian well.
Who	knows	Russian well?
Ann	went	home.
Who	went	home?
A fire	broke out	at eight.
What	broke out	at eight?
The noise	woke	them up.
What	woke	them up?
John	has translated	that story.
Who	has translated	that story?

Ann	is washing	that window.
Who	is washing	that window?
Henry	can answer	that question.
Who	can answer	that question?
Jim	was ill.	
Who	was ill?	
My friend	has	a dog.
Who	has	a dog?

Küsimus võib olla suunatud alust laiendavale täiendile:

Three girls gave very good answers.

How many girls gave very good answers?

Five boys got prizes.

How many boys got prizes?

John's friends met them at the station.

Whose friends met them at the station?

Ann's answers are always good.

Whose answers are always good?

History lessons can be very interesting.

Which lessons can be very interesting?

That picture is the best.

Which picture is the best?

Vastus alusküsimusele koosneb harilikult alusest ja vastavastabi- või modaalverbist:

Who **knows** Russian well? Fred **does**.

Who **went** home? Ann **did**.

Who **has translated** that story? John **has**.

Who **is washing** that window? Ann **is**.

Who **will help** her? George **will**.

Who **can answer** that question? Henry **can**.

Who **must work** harder? Ann **must**.

Who **is** at home? Jack **is**.

Who **was** ill? Jim **was**.

Who **has** a dog? My friend **has**.

What **tastes** good? Apples **do**.

What **broke** out at night? A fire **did**.

What **woke** them up? The noise **did**.

How many girls **gave** good answers? Three **did**.

How many boys **got** prizes? Five **did**.

Vt. tabel 33: Sõnade järjekord küsilause. Ühe abiverbiga küsilause.

Vt. tabel 34: Sõnade järjekord küsilause. Kahe abiverbiga küsilause.

Vt. tabel 35: Sõnade järjekord küsilause. Modaalverbiga küsilause.

Vt. tabel 36: Sõnade järjekord küsilause. Alusküsimused.

3. VALIKKÜSIMUSED ALTERNATIVE QUESTIONS

§ 124

Valikküsimused koosnevad kahest üldküsimusest. Teine nendest on sageli poolik. Esimest üldküsimust hääldame tõusva intonatsiooniga, teist langeva intonatsiooniga.

Do you study English or (do you study) French?

Is Ann Brown a doctor or (is she) a teacher?

Has she a son or (has she) a daughter?

Did you sweep or (did you) wash the floors?

Do you take a rest or (do you) go for a walk after dinner?

Must we go there or can we stay here?

Did you do the work yourself or did anyone help you?

Can you come now or will you come later?

4. LIIGENDATUD KÜSIMUSED DISJUNCTIVE QUESTIONS

§ 125

Liigendatud küsimused koosnevad kahest osast. Esimene osa on jutustav lause, teine osa on üldküsimus. Jutustava lause ja üldküsimuse vahel on koma.

You can understand me, can't you?

Te saate minust aru, eks ju?

You speak Russian, don't you?

Te räägite vene keelt, eks ju?

She told you about it, didn't she?

Ta rääkis teile sellest, eks ju?

Jutustavat lauset hääldatakse liigendatud küsimuses langeva intonatsiooniga, üldküsimust aga tõusva intonatsiooniga, kui sellele oodatakse vastust. Kui küsimusele vastust ei oodata, hääldatakse seda langeva intonatsiooniga:

You can speak English, can't you? Yes, I can.

Te oskate inglise keelt rääkida, eks ju? Jah, oskan.

You can understand me, can't you?

Te saate minust muidugi aru.

Üldküsimus koosneb vastavast abi- või modaalverbist ning alusest. Alus on väljendatud vastava asesõnaga:

Fred goes in for sport, **doesn't he?**

Jane is a good runner, **isn't she?**

Those boys won the game, **didn't they?**

The sun is shining, **isn't it?**

Pidage meeles: Kui jutustava lause öeldis on ajavormis *Present Indefinite* või *Past Indefinite*, esineb üldküsimuses **do**, **does** või **did**.

Kui jutustav lause on jaatavas vormis, on küsimus eitavas vormis ning vastupidi:

They **study** English at school, **don't** they?
Nad õpivad koolis inglise keelt, eks ju?
She **knows** English well, **doesn't** she?
Ta teab inglise keelt hästi, eks ju?
She **bought** that book yesterday, **didn't** she?
Ta ostis selle raamatu eile, eks ju?
She **sings** well, **doesn't** she?
Ta laulab hästi, eks ju?
She **doesn't play** the piano, **does** she?
Ta ei mängi klaverit, ega ju?
He **can** speak Russian, **can't** he?
Ta oskab vene keelt rääkida, eks ju?
He **cannot** speak English, **can** he?
Ta ei oska inglise keelt rääkida, ega ju?
Boys **like** noisy games, **don't** they?
Poistele meeldivad kärarikkad mängud, eks ju?
Boys **do not play** with dolls, **do** they?
Poisid ei mängi nukkudega, ega ju?
They **are** hard-working, **aren't** they?
Nad on töökad, eks ju?
They **are not** hard-working, **are** they?
Nad ei ole töökad, ega ju?

KOMA TARVITAMINE

§ 126

Kirjavahemärke tarvitatakse inglise keeles põhiliselt samuti kui eesti keeles. Mõningad küllalt olulised erinevused esinevad siiski koma tarvitamise osas.

1. Põimlauses ei eraldata komaga:

a) sihitislauset:

We knew that Ann was in London.

Me teadsime, et Ann on Londonis.

We knew where Ann was.

Me teadsime, kus Ann on.

We asked her how long she was going to stay in London.

Me küsisime temalt, kui kauaks ta Londonisse jääb.

We wanted to know what she was doing in London.

Me tahtsime teada, mida ta Londonis teeb.

b) määruslauset, kui see järgneb pealausele:

I shall talk to him when he comes.

Ma räägin temaga, kui ta tuleb.

Wait until the bell rings.

Oodake, kuni kell heliseb.

You will be punished if you do that.

Teid karistatakse, kui te seda teete.

Kuid: **When he comes, I shall talk to him.**

If you do that, you will be punished.

c) piiritlevat täiendlauset (vastab küsimusele *missugune? missugust? missuguse?*):

Please return the book that I gave you yesterday.

Palun tagastage (see) raamat, mille ma teile eile andsin.

Help the boy who was ill to catch up with the others.

Aidake (seda) poissi, kes oli haige, teistele järele jõuda.

Pange tähele: Kirjeldav täiendlause eraldatakse pealausest komaga. Kirjeldav täiendlause ei vasta küsimusele *missugune? missugust? missuguse?*

Lembit, **who had been ill for a long time**, could not catch up with the others.

Lembit, kes oli kaua haige olnud, ei suutnud teistele järele jõuda. = Lembit oli kaua haige olnud ja ei suutnud teistele järele jõuda.

Võrrelge: My sister **who lives in Tallinn** (piiritlev täiendlause) is a doctor.

(See) minu õde, kes elab Tallinnas, on arst.

My sister, **who lives in Tallinn** (kirjeldav täiendlause), is a doctor.

Minu õde, kes elab Tallinnas, on arst. (Teist õde mul ei ole.)

2. Komaga ei eraldata ka kesksõnalist lauselühendit, mis on lauses täiendiks:

The children **invited to the party** have already come.

Peoõhtule kutsutud lapsed on juba tulnud.

We should like to talk to some women **working at the factory.**

Me tahaksime rääkida mõnede selles vabrikus töötavate naistega.

3. Koma tarvitatakse:

a) saatelause eraldamiseks otsesest kõnест:

"Everybody hoped that fascism would be defeated," **said my father.**

«Kõik lootsid, et fašism saab lüüa,» ütles mu isa.

My father said, "Millions of people lost their lives during the war."

Minu isa ütles: «Miljonid inimesed hukkusid sõja ajal.»

- b) kesksõnaliste lauselühendite eraldamiseks, kui need on lauses määruseks:

Trying to open the door, we broke the lock.

Püüdes avada ust, me murdsime luku.

Having broken the lock, we no longer tried to open the door.

Murdnud luku, me ei püüdnud enam ust avada.

- c) lause algul asetsevate määruslike ühendite eraldamiseks

In Hyde Park, people are allowed to lie on the grass.

Hyde Pargis on inimestel lubatud rohul lamada.

In 1942, few people in the west believed that fascist Germany would be defeated.

1942. a. uskusid vähesed inimesed läänes, et fašistlik Saksa-maa saab lüüa.

- d) kirja algul ütte järel

Dear friends,

Kallid sõbrad!

Dear Comrade Sepp,

Lp. sm. Sepp!

Dear sir,

Austatud härra!

SÕNADE POOLITAMINE

§ 127

Sõnade poolitamine toimub inglise keeles silpide ja liidete järgi.

fol-lowed

coun-try

recog-nize

bet-ter

gram-mar

foun-tain

fa-mous

cli-mate

du-ty

cu-cum-ber

sur-prise

dis-appear

ir-regu-lar

im-pression

pre-vent

pre-pare

develop-ment

friend-less

child-hood

bed-room

Silbitamise reeglid on inglise keeles keerulised ja mõnes suhtes eesti keelest erinevad. Seetõttu on soovitatav vältida lühemate sõnade poolitamist nende üleviimisel ühelt realt teisele.

Poolitamisel tuleb aga meeles pidada järgmist:

1. Üksikut tähte ei jäeta rea lõppu ega viida üle järgmisele reale. Seetõttu ei saa, näiteks, järgmisi sõnu poolitada:

again
about

obey
union

even
idea

2. Ühesilbiliselt hääldatavaid sõnu ei poolitata, näiteks:

skate
skates

make
makes

begged
filled

kissed
hanged

3. Rea lõppu ei jäeta lühikest rõhulist täishäälikut. Seetõttu ei saa, näiteks, poolitada niisuguseid sõnu nagu:

city

heavy

busy

many

taxi

copy

Kui aga teisele reale jääb rohkem kui üks täht, võib neid sõnu poolitada järgmiselt:

Brit-ish
spir-it

fin-ish
cal-endar

Span-ish
buck-et

4. Üldreeglina poolitatakse kaks konsonanti vokaalide vahel, kuid l ja r tõmbavad eelneva konsonandi järgmise silbi külge, moodustades eri silbi:

mis-ter
mon-key

hun-dred
hap-py

ta-ble
cy-cle

me-tre

5. Tuletatud sõnades eraldatakse harilikult ees- ja järelliited tüvest. Ka muutelõpud eraldatakse üldreeglina tüvest:

danger-ous
differ-ence
move-ment
bright-en
dust-er
revolu-tion

in-come
im-possible
dis-cover
pre-tend
re-pair
break-ing

last-ed
wish-es

6. Liitsõnades eraldatakse liidetud sõnad:

black-board
grand-mother
air-plane

shoe-maker
white-wash
thunder-storm

TABELID

Tabel 1.

Nimisõnade mitmuse moodustamine

Reeglipärane		Ebareeglipärane	
s-lõpu abil	es-lõpu abil	(e)s-lõpu abil; f > v.	
Valdaval osal nimisõnadest	1. Kaashäälik + y-lõpulistest nimisõnadest (täht y muutub täheks i): family — families	Ainult järgmistest nimisõnadest:	man — men woman — women child — children foot — feet
hat — hats [s]	2. Mõnedest kaashäälik + o-lõpulistest nimisõnadest:	life — lives wife — wives knife — knives leaf — leaves shelf — shelves loaf — loaves wolf — wolves half — halves thief — thieves calf — calves sheaf — sheaves self — selves	goose — geese tooth — teeth mouse — mice ox — oxen sheep — sheep deer — deer
hand — hands [z]	potato — potatoes Kuid: photo — photos		
rose — roses [ˈrouziz]	3. s-, ss-, sh-, ch-, tch-, x-lõpulistest nimisõnadest (-es loetakse [iz]): bus — buses [iz] couch — couches [iz] class — classes match — matches bush — bushes box — boxes		

Tabel 2.

Artikli tarvitamise põhireeglid

Umbmäärast artiklit tarvitatakse	Määravat artiklit tarvitatakse	Artiklit ei tarvitata
<p>1) tähenduses «üks teiste samasuguste seast»: Give me a pencil. You have several. Anna mulle üks pliiats. Sul on neid mitu.</p> <p>2) liigitavas tähenduses: This is a rose. See on roos (rooside liiki kuuluv lill). We saw a boy in the garden. Me nägime aias (üht) poissi (mitte tüdrukut). Mother bought a dress yesterday. Ema ostis eile kleidi (mitte see-liku).</p>	<p>1) tähenduses «see ainuke», «kogu see», «kõik need» antud olukorras. Give me the pencil. Anna mulle (see ainuke) pliiats, (mis siin on)! Drink the milk. Joo ära (kogu see) piim, (mis siin on)! Take the flowers. Võta (kõik need) lilled, (mis siin on)!</p> <p>2) tähenduses «see, kellest (millest) on juba varem juttu olnud»: Mother bought a dress yesterday. The dress cost 20 roubles. Ema ostis eile kleidi. (See eespool nimetatud) Kleit maksis 20 rubla.</p> <p>3) tähenduses «just see (need), nimelt see (need) kõikide teiste samasuguste seast»: Show me the house where you live. Näidake mulle maja, kus te elate. Who planted the trees growing there? Kes istutas puud, mis seal kasvavad? The milk in the jug has turned sour. Piim kannus on hapuks läinud. Do you like the music of that opera? Kas teile meeldib selle ooperi muusika?</p> <p>4) nimisõnadega, millede ees seisab järgarvsõna või üli- võrdes omadussõna: Monday is the first day of the week. Esmaspäev on esimene nädalapäev. Summer is the warmest season of the year. Suvi on kõige soojem aastaaeg.</p>	<p>1) ainenimedega üldises tähenduses: This is milk. See on piim.</p> <p>2) abstraktsete nimisõnadega üldises tähenduses: Do you like music?</p> <p>3) pärisnimedega: London is the capital of England. London on Inglismaa pealinn.</p> <p>Erandite kohta vt. lk. 20—22.</p>

Tabel 3.

Omadussõnade kesk- ja ülivõrde moodustamine

Sufiksrite -er-, -est abil	more, most abil	Ebareeglipäraselt
1) ühesilbilistest omadussõnadest: clear — clearer — the clearest hot — hotter — the hottest	1) enamikust kahe- ja kolmesilbilistest omadussõnadest: famous — more famous — the most famous stupid — more stupid — the most stupid useful — more useful — the most useful	good — better — the best bad — worse — the worst little — less — the least (vähe) much } — more — the most many }
2) y-, er-, ow- ja le-lõpulistest kahe- ja kolmesilbilistest omadussõnadest: sunny — sunnier — the sunniest clever — cleverer — the cleverest narrow — narrower — the narrowest simple — simpler — the simplest	2) kolme- ja enamasilbilistest omadussõnadest: difficult — more difficult — the most difficult important — more important — the most important	

Tabel 4.

Asesõnad

Isikulised			Omastavad		Enesekohased
Alusena	Otse-sihitisena	Eessõnalise sihitisena	Täiendina	Õeldistäitena	
1. I	me	(at) me	my (name)	That book is mine. yours his hers —	(I) ... myself
2. you	you	(to) you	your (name)		(You) ... yourself
3. { he she it	him her it	(for) him (from) her (with) it	his (name) her (name) its (name)		his hers
1. we	us	(of) us	our (name)	ours	(we) ... ourselves
2. you	you	(about) you	your (name)	yours	(you) ... yourselves
3. they	them	(by) them	their (name)	theirs	(they) ... themselves

Tabel 5.

Siduvad asesõnad täiendlauses

	Siduv asesõna	Näited
Inimolendite kohta	who (that) whom (that) whose	The girl who (that) helped you is not here. The boy whom (that) I greeted is my friend. The boy whose ball you took is Peter Brown.
Asjade, loomade ja abstraktsete mõistete kohta	which that	Where is the ball which (that) you took? The cat which (that) ate the meat was beaten. We can understand the deep love which (that) you feel for the child.
Asesõnade <i>all, something, anything, nothing, everything</i> järel	that	All that glitters is not gold. She said something that surprised me. Everything that he said was true.
Nimisõna järel, mille ees seisab ülvõrdes omadussõna	that	This is the most interesting story that I have ever read.
Sihitise funktsioonis võivad täiendlausest ära jääda	whom (that) which (that) that	The boy (whom/that) I greeted is my friend. Where is the ball (which/that) you took? Everything (that) he said was true. This is the most interesting story (that) I have ever read.

Tabel 6.

Eessõnadega siduvad asesõnad täiendlauses

1.	Give me the book about which you told me yesterday.
	Give me the book which you told me yesterday about.
	Give me the book that you told me yesterday about.
	Give me the book you told me yesterday about.
2.	We shall invite some people with whom we work.
	We shall invite some people whom we work with.
	We shall invite some people that we work with.
	We shall invite some people we work with.

Tabel 7.

Küsiavad asesõnad *who? whom? whose?* küsilauseis

Funktsioon lauses	Asesõna	Näiteid
Alus	who? kes?	Who invited you?
Sihitis	whom? keda?	Whom did you meet there?
Eessõnaline sihitis	whom + eessõna whom ... for? (kelle jaoks?) whom ... from? (kellelt?) whom ... to? (kellele?) whom ... with? (kellega?) jne.	Whom did you buy the book for ? Whom did you get a letter from ? Whom did you explain the rule to ? Whom will you go there with ?
Õeldistäide	who? kes?	Who is this man? This man is Tom Brown.
Täiend	whose? kelle? (+ nimisõna)	Whose book did you take?

Tabel 8.

Küsidavad asesõnad *what?* ja *which?* küsilause

Funktsioon lauses	Asesõna	Näited
Alus	what? (mis?) which? (missugune? (valiku puhul))	What woke you up? Which of the books is yours?
Sihitis	what? (mida?) which? (missugune? (valiku puhul)) (kumba?)	What did you buy there? Which of the books will you take?
Eessõnaline sihitis	what + eessõna what... with? (millega?) what... about? (millest?) what... for? (milleks?) jne. which + eessõna which... with? (missugusega?) (valiku puhul) which... for? (missuguse jaoks?) jne.	What is bread cut with? What are you talking about? What is this paper for? You have three pens. Which are you going to write with? What nice rooms! Which is this furniture for?
Õeldistäide	what? (kes? mis?)	What is that man? He is a doctor. What is the time?
Täiend	what? (missugune?) what kind of? (missugune?) which? (mitmes? missugune?) (valiku puhul)	What games do you play? What kind of shoes do you wear? Which month is April? Which book may I take?

Tabel 9.

Verbi *BE* pööramine.Põhivormid: *BE, WAS, WERE, BEEN.*

The Indefinite Tenses				The Perfect Tenses		
	Present	Past	Future	Fut. in the Past	Present	Past
Affirmative	I am you are he is we are you are they are	I was you were he was we were you were they were	I shall be you will be he will be we shall be you will be they will be	I should be you would be he would be we should be you would be they would be	I have been you have been he has been we have been you have been they have been	I had been you had been he had been we had been you had been they had been
Interrogative	am I? are you? is he? are we? are you? are they?	was I? were you? was he? were we? were you? were they?	shall I be? will you be? will he be? shall we be? will you be? will they be?	should I be? would you be? would he be? should we be? would you be? would they be?	have I been? have you been? has he been? have we been? have you been? have they been?	had I been? had you been? had he been? had we been? had you been? had they been?
Negative	I am not you are not he is not we are not you are not they are not	I was not you were not he was not we were not you were not they were not	I shall not be you will not be he will not be we shall not be you will not be they will not be	I should not be you would not be he would not be we should not be you would not be they would not be	I have not been you have not been he has not been we have not been you have not been they have not been	I had not been you had not been he had not been we had not been you had not been they had not been

Tabel 10.

Verbi *HAVE* pööraminePõhivormid: *HAVE, HAD, HAD.*

The Indefinite Tenses				The Perfect Tenses		
	Present	Past	Future	Fut. in the Past	Present	Past
Affirmative	I have you have he has we have you have they have	I had you had he had we had you had they had	I shall have you will have he will have we shall have you will have they will have	I should have you would have he would have we should have you would have they would have	I have had you have had he has had we have had you have had they have had	I had had you had had he had had we had had you had had they had had
Interrogative	have I? have you? has he? have we? have you? have they?	had I? had you? had he? had we? had you? had they?	shall I have? will you have? will he have? shall we have? will you have? will they have?	should I have? would you have? would he have? should we have? would you have? would they have?	have I had? have you had? has he had? have we had? have you had? have they had?	had I had? had you had? had he had? had we had? had you had? had they had?
Negative	I have no ... you have no ... he has no ... we have no ... you have no ... they have no ...	I had no ... you had no ... he had no ... we had no ... you had no ... they had no ...	I shall have no ... you will have no ... he will have no ... we shall have no ... you will have no ... they will have no ...	I should have no ... you would have no ... he would have no ... we should have no ... you would have no ... they would have no ...	I have had no ... you have had no ... he has had no ... we have had no ... you have had no ... they have had no ...	I had had no ... you had had no ... he had had no ... we had had no ... you had had no ... they had had no ...

Tabel 11.

Abiverbid aktiivi aegades

Aeg		Abiverb		Abiverbile järgnev verbivorm
		jaatavas, küsivas ning eitavas vormis	ainult küsivas ja eitavas vormis	
Indefinite	Present			I põhivorm
	Past		do, does, did	
	Future	shall, will		
Continuous	Present	am, is, are,		ing-vorm
	Past	was, were		
	Future	shall be	will be	
Perfect	Present	have, has,		III põhivorm
	Past	had		
	Future	shall have will have		

Tabel 11a.

Verbi pööramine aktiivis

Põhivormid: I   II   III
ask asked asked
sing sang sung

	The Indefinite Tenses §§ 40—50	The Continuous Tenses §§ 51—56	The Perfect Tenses §§ 57—59	The Perfect Continuous Tenses §§ 60—61
Present	I põhivorm I põhivorm + (e)s-ains 3. p. Küsiavas vormis: do, does + I põhivorm Eitavas vormis: do not, does not + I põhivorm	am is + ing-vorm are	have has + III põhivorm	have been has been + ing-vorm
Past	II põhivorm Küsiavas vormis: did + I põhivorm Eitavas vormis: did not + I põhivorm	was were † ing-vorm	had + III põhivorm	had been + ing-vorm
Future	shall will + I põhivorm	shall be will be † ing-vorm	shall have + III põhivorm will have	shall have been + ing-vorm will have been.
Future in the Past	should would + I põhivorm	should be would be + ing-vorm	should have † III põhivorm would have	should have been + ing-vorm would have been

Tabel 12.

Verbi pööramine passiivis

Pöihivormid: I *examine* II *examined* III *examined*
teach *taught* *taught*

	The Indefinite Tenses §§ 62—66		The Continuous Tenses §§ 62—66		The Perfect Tenses §§ 62—66	
Present	am is are	+ III pöihivorm	am being is being are being	+ III pöihivorm	have been has been	+ III pöihivorm
Past	was were	+ III pöihivorm	was being were being	+ III pöihivorm	had been	+ III pöihivorm
Future	shall be will be	+ III pöihivorm		(ei esine)	shall have been will have been	+ III pöihivorm
Future in the Past	should be would be	+ III pöihivorm		(ei esine)	should have been would have been	+ III pöihivorm

Tabel 13.

Reeglipärase verbi *WORK* pööramine
aktiivi üldaegades

Põhivormid: *WORK WORKED WORKED*

The Indefinite Tenses				
	Present I põhivorm	Past II põhivorm	Future shall (will) + I põhivorm	Fut. in the Past should (would) + I põhivorm
Affirmative	I work you work he works we work you work they work	I worked you worked he worked we worked you worked they worked	I shall work you will work he will work we shall work you will work they will work	I should work you would work he would work we should work you would work they would work
	do (does) + I põhivorm	did + I põhivorm		
Interrogative	do I work? do you work? does he work? do we work? do you work? do they work?	did I work? did you work? did he work? did we work? did you work? did they work?	shall I work? will you work? will he work? shall we work? will you work? will they work?	(ei esine)
Negative	I do not work you do not work he does not work we do not work you do not work they do not work	I did not work you did not work he did not work we did not work you did not work they did not work	I shall not work you will not work he will not work we shall not work you will not work they will not work	I should not work you would not work he would not work we should not work you would not work they would not work

Tabel 13a.

Reeglipärase verbi *WORK* pööramine aktiivi kestvates aegadesPõhivormid: *WORK WORKED WORKED*

The Continuous Tenses		
	Present am (is, are) + ing-vorm	Past was (were) + ing-vorm
Affirmative	I am working you are working he (she, it) is working we (you, they) are working	I was working you were working he (she, it) was working we (you, they) were working
Interrogative	am I working? are you working? is he (she, it) working? are we (you, they) working?	was I working? were you working? was he (she, it) working? were we (you, they) working?
Negative	I am not working you are not working he (she, it) is not working we (you, they) are not working	I was not working you were not working he (she, it) was not working we (you, they) were not working

Tabel 13b.

Reeglipärase verbi *WORK* pööramine aktiivi perfekti aegadesPõhivormid: *WORK WORKED WORKED*

The Perfect Tenses		
	Present have (has) + III põhivorm	Past had + III põhivorm
Affirmative	I have worked you have worked he (she, it) has worked we (you, they) have worked	I had worked you had worked he (she, it) had worked we (you, they) had worked
Interrogative	have I worked? have you worked? has he (she, it) worked? have we (you, they) worked?	had I worked? had you worked? had he (she, it) worked? had we (you, they) worked?
Negative	I have not worked you have not worked he (she, it) has not worked we (you, they) have not worked	I had not worked you had not worked he (she, it) had not worked we (you, they) had not worked

Tabel 14.

Ebareeglipärase verbi *WRITE* pööramine aktiivi üldaegadesPõhivormid: *WRITE WROTE WRITTEN*

(ACTIVE)

The Indefinite Tenses				
	Present I põhivorm	Past II põhivorm	Future shall (will) + I põhivorm	Fut. in the Past should (would) + I põhivorm
Affirmative	I write you write he } writes she } it } we write you write they write	I wrote you wrote he } wrote she } it } we wrote you wrote they wrote	I shall write you will write he } will write she } it } we shall write you will write they will write	I should write you would write he } would write she } it } we should write you would write they would write
	do (does) + I põhivorm	did + I põhivorm		
Interrogative	do I write? do you write? does he write? do we write? do you write? do they write?	did I write? did you write? did he write? did we write? did you write? did they write?	shall I write? will you write? will he write? shall we write? will you write? will they write?	(ei esine)
Negative	I do not write you do not write he does not write we do not write you do not write they do not write	I did not write you did not write he did not write we did not write you did not write they did not write	I shall not write you will not write he will not write we shall not write you will not write they will not write	I should not write you would not write he would not write we should not write you would not write they would not write

Tabel 14a.

Ebareeglipärase verbi *WRITE* pööramine aktiivi kestvates aegadesPõhivormid: *WRITE WROTE WRITTEN*

(ACTIVE)

The Continuous Tenses		
	Present am (is, are) + ing-vorm	Past was (were) + ing-vorm
Affirmative	I am writing you are writing he (she, it) is writing we (you, they) are writing	I was writing you were writing he (she, it) was writing we (you, they) were writing
Interrogative	am I writing? are you writing? is he (she, it) writing? are we (you, they) writing?	was I writing? were you writing? was he (she, it) writing? were we (you, they) writing?
Negative	I am not writing you are not writing he (she, it) is not writing we (you, they) are not writing	I was not writing you were not writing he (she, it) was not writing we (you, they) were not writing

Tabel 14b.

Ebareeglipärase verbi *WRITE* pööramine aktiivi perfekti aegadesPõhivormid: *WRITE WROTE WRITTEN*

(ACTIVE)

The Perfect Tenses		
	Present have (has) + III põhivorm	Past had + III põhivorm
Affirmative	I have written you have written he (she, it) has written we (you, they) have written	I had written you had written he (she, it) had written we (you, they) had written
Interrogative	have I written? have you written? has he (she, it) written? have we (you, they) written?	had I written? had you written? had he (she, it) written? had we (you, they) written?
Negative	I have not written you have not written he (she, it) has not written we (you, they) have not written	I had not written you had not written he (she, it) had not written we (you, they) had not written

Tabel 15.

Verbi *TAKE* pööramine passiivi üldaegetesPõhivormid: *TAKE TOOK TAKEN*

(PASSIVE)

The Indefinite Tenses				
	Present am (is, are) + III põhi- vorm	Past was (were) + III põhivorm	Future shall (will) be + III põhi- vorm	Fut. in the Past should (would) be + III põhivorm
Affirmative	I am taken you are taken he is taken we are taken you are taken they are taken	I was taken you were taken he was taken we were taken you were taken they were taken	I shall be taken you will be taken he will be taken we shall be taken you will be taken they will be taken	I should be taken you would be taken he would be taken we should be taken you would be taken they would be taken
Interrogative	am I taken? are you taken? is he taken? are we taken? are you taken? are they taken?	was I taken? were you taken? was he taken? were we taken? were you taken? were they taken?	shall I be taken? will you be taken? will he be taken? shall we be taken? will you be taken? will they be taken?	(ei esine)
Negative	I am not taken you are not taken he is not taken we are not taken you are not taken they are not taken	I was not taken you were not taken he was not taken we were not taken you were not taken they were not taken	I shall not be taken you will not be taken he will not be taken we shall not be taken you will not be taken they will not be taken	I should not be taken you would not be taken he would not be taken we should not be taken you would not be taken they would not be taken

Tabel 15a.

Verbi *TAKE* pööramine passiivi perfekti aegades

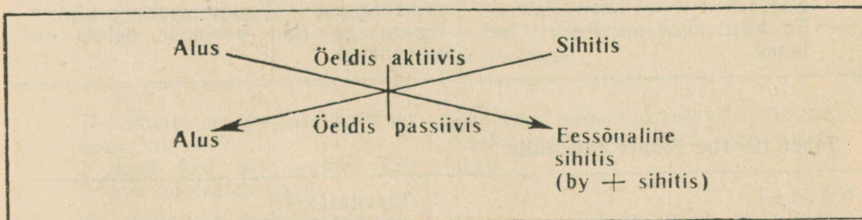
Põhivormid: *TAKE TOOK TAKEN*

(PASSIVE)

The Perfect Tenses		
	Present have (has) been + III põhivorm	Perfect had been + III põhivorm
Affirmative	I have been taken you have been taken he has been taken we have been taken you have been taken they have been taken	I had been taken you had been taken he had been taken we had been taken you had been taken they had been taken
Interrogative	have I been taken? have you been taken? has he been taken? have we been taken? have you been taken? have they been taken?	had I been taken? had you been taken? had he been taken? had we been taken? had you been taken? had they been taken?
Negative	I have not been taken you have not been taken he has not been taken we have not been taken you have not been taken they have not been taken	I had not been taken you had not been taken he had not been taken we had not been taken you had not been taken they had not been taken

Tabel 16.

Aktiivlause muutmine passiivilauseks

Tabel 17. The Present Indefinite

Näide	Tarvitatakse:
1) We like music. The sun rises in the east. She often helps her mother. We get up at seven every day.	tegevuse väljendamiseks, mis on alusele pidevalt omane või harjumuspärane;
2) He puts on his hat and coat, opens the door and goes out.	mitme üksteisele järgneva tegevuse väljendamiseks seotud jutustuses;
3) Do you see the house over there? I hear a noise.	meeltetaju või seisundit väljendavate verbide puhul tegevuse väljendamiseks, mis toimub kõnelemise momendil;
4) When I come back, I shall help you. If you eat too much, you will be ill.	tulevikus toimuva tegevuse väljendamiseks ajamäärus- ja tingimuslausetes.

Tabel 18. The Past Indefinite

Näide	Tarvitatakse:
1) We met him yesterday. They arrived last Monday.	koos ajamäärustega <i>yesterday, last week, three days ago, in 1870</i> jne. minevikus toimunud tegevuse väljendamiseks;
2) He took his hat and coat, opened the door and went out.	seotud jutustuses mitme üksteisele järgnenud tegevuse väljendamiseks, mis toimusid minevikus;
3) We often took long walks in the woods last summer.	koos vastavate määrustega korduva tegevuse väljendamiseks minevikus;
4) He said that he was tired. Ta ütles, et ta on väsinud. She asked if we knew Peter. Ta küsis, kas me Peetrit tunneme.	meeltetaju või seisundit väljendavate verbide puhul sihitilause tegevuse samaaegsuse väljendamiseks pealause tegevusega (kui pealause öeldis on minevikus).

Tabel 19. The Future Indefinite

Näide	Tarvitatakse:
1. We shall finish school next year. How old will you be in 1980? The guests will soon arrive .	tegevuse väljendamiseks, mis toimub tulevikus;
2. Next summer we shall sometimes take long walks in the woods.	koos vastavate määrustega korduva tegevuse väljendamiseks tulevikus.

Tabel 20. The Present Continuous

Näide	Tarvitatakse:
1. The children are sleeping . Is it raining ?	tegevuse väljendamiseks, mis toimub kõnelemise momendil (tegevuse alguse ja lõpu kohta ei ole midagi teada);
2. They are leaving for Moscow tomorrow. They are arriving next Friday.	koos ajamäärustega <i>tomorrow, next week</i> jne. lähemas tulevikus toimuva tegevuse väljendamiseks verbidega <i>come, go, leave, start, arrive, return</i> .

The Past Continuous

Näide	Tarvitatakse:
1. Last night at seven I was doing my homework.	koos aega täpselt piiritleva määrusega tegevuse väljendamiseks, mis toimus teatud momendil minevikus;
2. We wanted to know what they were reading .	sihitislause tegevuse samaaegsuse väljendamiseks pealause tegevusega (kui pealause öeldis on minevikus).

Tabel 21. The Future Continuous

Näide	Tarvitatakse:
Tomorrow at eight we shall be watching television. Homme kell kaheksa me vaatame televiisorit. When you return, we shall be having an English lesson. Kui te tagasi tulete, on meil (parajasti) inglise keele tund.	koos ajamäärusega tegevuse väljendamiseks, mis kestab teatud momendil tulevikus.

Tabel 22. The Present Perfect

Näide	Tarvitatakse:
1. The Soviet people have built up socialism. I have lost my watch. (So I have no watch now.)	minevikus toimunud tegevuse väljendamiseks, mille tagajärjed ulatuvad olevikku;
2. We have had three lessons today.	tegevuse väljendamiseks, mis toimus ajaühikus, mis ei ole veel möödunud (<i>today, this week, in my lifetime</i> jne.);
3. She has been a teacher for 10 years.	mõnede verbidega, nagu <i>see, hear, know, have, be, live, work</i> jt. tegevuse väljendamiseks, mis kestab kõnelemise momendil ja mille alguse kohta on meil andmeid.

Tabel 23.

The Past Perfect

Näide	Tarvitatakse:
1. By three o'clock all the guests had arrived . They showed us the pictures which they had painted .	tegevuse väljendamiseks, mis lõpetati teatud momendiks minevikus;
2. We learned that Peter had fallen ill .	sihitlause tegevuse varemaegsuse väljendamiseks pealause tegevuse suhtes (kui pealause öeldis on minevikus).

The Future Perfect

Näide	Tarvitatakse:
When you come tomorrow, I shall have written my composition already. Kui sa homme tuled, olen kirjandi juba kirjutanud.	tegevuse väljendamiseks, mis teatud tulevikumomendiks on juba lõppenud.

Tabel 24.

The Perfect Continuous Tenses

Aeg	Näide	Tarvitatakse:
1. Present Perfect Continuous	Ann has been waiting for you for twenty minutes already. Ann ootab sind juba kakskümmend minutit.	tegevuse väljendamiseks, mis kestab kõnelemise momendil. Tegevuse alguse kohta on meil andmeid.
2. Past Perfect Continuous	When we arrived, they had been writing invitations for two hours already. Kui me saabusime, olid nad juba kaks tundi kutseid kirjutanud.	tegevuse väljendamiseks, mis kestis teatud momendil minevikus. Tegevuse alguse kohta on meil andmeid.
3. Future Perfect Continuous	By the first of June we shall have been studying English for four years. Esimeseks juuniks oleme inglise keelt neli aastat õppinud.	tegevuse väljendamiseks, mis kestab teatud momendini tulevikus. Seda tulevikumomenti väljendab mõni ajaline määrus.

Tabel 25.

Aegade ühildumine

Aeg pealauses	Sihitislause tegevus	Aeg sihitislauses	Näide
Past Indefinite (harilikult)	on alusele pidevalt omane	Past Indefinite	She said she liked music. They said they often went for long walks.
	toimus samaaegselt pealause tegevusega	Past Continuous Past Indefinite (meeltetaju või seisundit väljendavate verbide puhul)	We wanted to know what they were reading . He asked us if we heard the noise. They did not know what the bottle contained .
	toimus enne pealause tegevust	Past Perfect	She said she had done her homework.
	toimus pärast pealause tegevust	Future in the Past	Ann said that she would go to that concert.

Tabel 26.

Aegade tarvitamine tingimuslausetes

Tingimuslause tüüp	Verbiaeg if-lauses	Verbiaeg pealauses	Näide	Tõlge eesti keelde
I	Present Indefinite	Future Indefinite	If you take a taxi, you will catch the train.	Kui te võtate takso, te jõuate rongile.
II	Past Indefinite	<i>should (would)</i> + I põhivorm	If you took a taxi, you would catch the train.	Kui te võtaksite takso, te jõuaksite rongile.
III	Past Perfect	<i>should have (would have)</i> + III põhivorm	If you had taken a taxi, you would have caught the train.	Kui te oleksite takso võtnud, te oleksite rongile jõudnud.

Tabel 27.

Verbi mittepöördelised vormid. Infinitiiv

Infinitiiv	The Infinitive			
	Active	Passive	Näide	Tõlge eesti keelde
Indefinite	to punish	to be punished	We do not want to punish the boy. The boy does not want to be punished .	Me ei taha poissi karistada. Poiss ei taha, et teda karistataks.
Perfect	to have punished	to have been punished	We were sorry to have punished the boy. The boy should have been punished .	Me kahetsesime, et me poissi karistasime. Poissi oleks pidanud karistama.

Tabel 28.

Verbi mittepöördelised vormid. Gerundium

Gerundium	The Gerund			
	Active	Passive	Näide	Tõlge eesti keelde
Indefinite	punishing	being punished	Nobody likes punishing little children. They insisted on punishing the boy. That child hates being punished .	Keegi ei armasta väikesi lapsi karistada. Nad nõudsid, et poissi karistataks. See laps ei salli, et teda karistataks.

Tabel 29.

Verbi mittepöordelised vormid. Keskõnad

Keskõnad	The Participles			
	Active	Passive	Näide	Tõlge eesti keelde
The Present Participle	punishing	being punished	While punishing the boy, she began to feel sorry for him. While being punished , the boy did not make a sound. Who is the man punishing the boy?	Poissi karistades hakkas tal temast kahju. Sel ajal kui teda karistati, ei teinud poiss häält. Kes on see mees, kes karistab praegu poissi?
The Past Participle	—	punished	The boy punished yesterday has again broken a window.	Eile karistatud poiss lõi täna jälle ühe akna katki.
The Perfect Participle	having punished	having been punished	Having punished the boy, they allowed him to take part in the game. Having been punished for breaking a window, he decided to be more careful in the future.	Karistanud poissi, lubasid nad tal mängust osa võtta. Saanud akna katkilöömise eest karistada, otsustas ta edaspidi ettevaatlikum olla.

Tabel 30.

LIITSIHITISE KOONDTABEL

Konstruktsioonid «sihitis infinitiiviga» ja «sihitis kesksõnaga»

Sihitis infinitiiviga	
ilma partiklita <i>to</i>	partikliga <i>to</i>
<p>She <i>saw</i> <i>heard</i> <i>watched</i> <i>noticed</i> <i>made</i> <i>let</i> } him open the door.</p> <p>Ta nägi (jne.), et ta avas ukse.</p>	<p>She <i>wanted</i> <i>wished</i> <i>expected</i> <i>ordered</i> <i>allowed</i> <i>told</i> <i>liked</i> } him to help her.</p> <p>Ta tahtis, et ta teda aitaks.</p>
Sihitis oleviku kesksõnaga	Sihitis mineviku kesksõnaga
<p>She <i>saw</i> <i>heard</i> <i>watched</i> <i>noticed</i> <i>found</i> <i>left</i> } him locking the door.</p> <p>Ta nägi teda ust lukustamas.</p>	<p>She had her rooms papered. Ta laskis oma toad tapetida.</p>

Umbmääraste ajamäärsonade koht lauses

Määrsõnad	Koht lauses	Näiteid
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">often seldom always never sometimes soon usually already</div>	1) verbi lihtaja ees 2) (esimese) abiverbi järel 3) modaal- ja põhiverbi vahel 4) <i>am, is, are, was, were</i> järel	They often write dictations. They have already written that dictation. They must sometimes write dictations. Dictations are always difficult to write.
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">sometimes soon usually</div>	ka aluse ees	Sometimes they write dictations. Soon they will write a dictation. Usually they write dictations.
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">sometimes soon already</div>	ka lause lõpus	They write dictations sometimes . They will write a dictation soon . They have written that dictation already .

Tabel 32.

Sõnade järjekord jutustavas lauses

Koha- või ajamäärus	Alus	Õeldis	Kaudsihitis	Otsesihitis	Eessõnaline sihitis	Kohamäärus	Ajamäärus
Yesterday	Ann Ann	bought bought	—	a book a book	for her friend for her friend	at that shop at that shop.	yesterday. —
Last week	Peter Peter	sent sent	his friend his friend	some presents some presents	— —	from Moscow. from Moscow.	last week. —
At the station	Peter Peter	met met	— —	his friend. his friend.	— —	at the station. —	— —

Tabel 33.

Sõnade järjekord küsilause (välja arvatud alusküsimused)

A. Ühe abiverbiga küsilauseid					
Küsimuse liik	Küsiiv sõna	Abiverb	Alus	Põhiverb	Muud lauseliikmed
Üldküsimus	—	Does/Did/Will Has/Had Is/Was Is/Was	Ann Peter	take taken taking taken	Peter to town on Sundays? Peter to town? Peter to town? to town on Sundays?
Sihitisele, määrusele või öeldisele suunatud eriküsimus	Whom Where When What	does/did/will	Ann	take <hr/> do	to town on Sundays? Peter on Sundays? Peter to town? on Sundays?
	Whom Where What	has/had	Ann	taken <hr/> done?	to town? Peter?
	Whom Where What	is/was	Ann	taking <hr/> doing?	to town? Peter? —
	Where When	is/was	Peter	taken	on Sundays? to town?

Tabel 34.

Sõnade järjekord küsilauses (välja arvatud alusküsimused)

B. Kahe abiverbiga küsilaused						
Küsimuse liik	Küsiv sõna	Esimene abiverb	Alus	Teine abiverb	Põhiverb	Muud lauseliikmed
Uldküsimus	—	Will Has/Had Is/Was	Peter	be been being	taken	to town on Sundays? to town? to town?
Sihitisele või määrusele suunatud eriküsimus	Where When Where Where	will has/had is/was	Peter	be been being	taken taken? taken?	on Sundays? to town? — —
	By whom	will has/had is/was	Peter	be been being	taken	to town on Sundays? to town? to town?

Tabel 35.

Sõnade järjekord küsilause (välja arvatud alusküsimused)

C. Modaalverbiga küsilauseid					
Küsimuse liik	Küsi sõna	Modaalverb	Alus	Põhiverb	Muud lauseliikmed
Uldküsimus	—	Can May Must	Ann	take	Peter to town on Sundays?
Sihitisele või mää- rusele suunatud eri- küsimus	Whom Where When	can/may/must can/may/must can/may/must	Ann	take	to town on Sundays? Peter on Sundays? Peter to town?

Tabel 36.

Sõnade järjekord küsilause. Alusküsimused.

D. Sõnade järjekord alusküsimustes (küsimustes, mis on suunatud alusele või selle juurde kuuluvale täiendile)			
Alus	Õeldis	Muud lauseliikmed	Lühivastus
Who	takes/took/will take has taken/had taken is taking/was taking is taken/was taken/will be taken	Peter to town on Sundays? Peter to town? Peter to town? to town on Sundays?	Ann does/did/will. Ann has/had. Ann is/was. Peter is/was/will.
How many boys	has been taken/had been taken is being taken/was being taken	to town? to town?	Peter has/had. Peter is/was.
Which train	sleep/slept/will sleep	in that room?	Four boys do/did/will.
Which group	stops	at that station?	The next train does.
What books	won	the race?	The third group did.
	will be placed	on that shelf?	English books will.

Tabel 37.

Ebareeglipäraste verbide tabel

I põhivorm Infinitiiv Infinitive	II põhivorm Üldminevik Past Indefinite	III põhivorm Mineviku kesksõna Past Participle	Tähendus
arise [ai]	arose [ou]	arisen [i]	tõusma; tekkima
awake [ei]	awoke [ou]	{ awoke [ou] awaked [ei]	ärkama; äratama
be [i:]	{ was [ɔ] were [ə]	been [i:]	olema
bear	bore [ɔ:]	{ borne [ɔ:] born [ɔ:]	kandma; sünnitama; taluma
beat [i:]	beat [i:]	beaten [i:]	peksma, lööma
become [Λ]	became [ei]	become [Λ]	saama (millekski); muutuma
begin [i]	began [æ]	begun [Λ]	algama; alustama
bend [e]	bent [e]	bent [e]	painutama; painduma
bind [ai]	bound [au]	bound [au]	siduma; köitma
bite [ai]	bit [i]	bitten [i]	hammustama
bleed [i:]	bled [e]	bled [e]	verd jooksuma, veritsema
blow [ou]	blew [u:]	blown [ou]	puhuma
break [ei]	broke [ou]	broken [ou]	murduma; murdma
breed [i:]	bred [e]	bred [e]	purustama aretama; kasvata-
bring [i]	brought [ɔ:]	brought [ɔ:]	tooma
build [i]	built [i]	built [i]	ehitama
burn [ə:]	burnt [ə:]	burnt [ə:]	põlema; põletama
burst [ə:]	burst [ə:]	burst [ə:]	lõhkema; puhkema
buy [ai]	bought [ɔ:]	bought [ɔ:]	ostma
cast [ɑ:]	cast [ɑ:]	cast [ɑ:]	viskama
catch [æ]	caught [ɔ:]	caught [ɔ:]	(kinni) püüdma
choose [u:]	chose [ou]	chosen [ou]	valima
cling [i]	clung [Λ]	clung [Λ]	(millestki) kinni hoidma; (millegi) küljes rippuma
come [Λ]	came [ei]	come [Λ]	tulema
cost [ɔ]	cost [ɔ]	cost [ɔ]	maksma, väärt olema
creep [i:]	crept [e]	crept [e]	roomama; pugema
cut [Λ]	cut [Λ]	cut [Λ]	lõikama
deal [i:]	dealt [e]	dealt [e]	välja jagama; kauplema (in); käsitlema (with)
dig [i]	dug [Λ]	dug [Λ]	kaevama
do [u:]	did [i]	done [Λ]	tegema
draw [ɔ:]	drew [u:]	drawn [ɔ:]	tõmbama; joonistama
dream [i:]	{ dreamed [i:] dreamt [e]	{ dreamed [i:] dreamt [e]	und nägema
drink [i]	drank [æ]	drunk [Λ]	unistama
drive [ai]	drove [ou]	driven [i]	jooma ajama; sõitma

I põhivorm Infinitiiv Infinitive	II põhivorm Üldminevik Past Indefinite	III põhivorm Mineviku kesksõna Past Participle	Tähendus
dwell [e] eat [i:] fall [ɔ:] feed [i:] feel [i:] fight [ai] find [ai] flee [i:] fling [i]	dwelt [e] ate [et, eit] fell [e] fed [e] felt [e] fought [ɔ:] found [au] fled [e] flung [ʌ]	dwelt [e] eaten [i:] fallen [ɔ:] fed [e] felt [e] fought [ɔ:] found [au] fled [e] flung [ʌ]	elama sööma langema, kukkuma toitma; toituma tundma võitlema; kaklema leidma põgenema paiskama, viskama, pilduma lendama
fly [ai] forbid [i] forget [e] forgive [i] freeze [i:]	flew [u:] { forbade [æ, ei] forbid forgot [ɔ] forgave [ei] froze [ou]	flown [ou] forbidden [i] forgotten [ɔ] forgiven [i] frozen [ou]	keelama unustama andestama külmetama; külmu- ma (midagi) saama andma minema, käima jahvatama; terita- ma; lihvima kasvama; kasvata- ma; (millekski) muutuma
get [e] give [i] go [ou] grind [ai]	got [ɔ] gave [ei] went [e] ground [au]	got [ɔ] given [i] gone [ɔ] ground [au]	kasvama; kasvata- ma; (millekski) muutuma rippuma; riputama omama kuulma peitma, varjama lõõma, tabama hoidma, pidama vigastama, valu te- gema pidama, hoidma põlvitama, põlvili langema
grow [ou]	grew [u:]	grown [ou]	rippuma; riputama omama kuulma peitma, varjama lõõma, tabama hoidma, pidama vigastama, valu te- gema pidama, hoidma põlvitama, põlvili langema
hang [æ] have [æ] hear [iə] hide [ai] hit [i] hold [ou] hurt [ɔ:]	hung [ʌ] had [æ] heard [ɔ:] hid [i] hit [i] held [e] hurt [ɔ:]	hung [ʌ] had [æ] heard [ɔ:] hidden [i] hit [i] held [e] hurt [ɔ:]	rippuma; riputama omama kuulma peitma, varjama lõõma, tabama hoidma, pidama vigastama, valu te- gema pidama, hoidma põlvitama, põlvili langema
keep [i:] kneel [ni:l]	kept [e] knelt [nelt]	kept [e] knelt [nelt]	pidama, hoidma põlvitama, põlvili langema
know [nou] lay [ei] lead [i:] lean [i:] leap [i:] learn [ɔ:] leave [i:]	knew [nju:] laid [ei] led [e] { leaned [i:] leant [e] leaped [i:] leapt [e] { learned [ɔ:] learnt [ɔ:] left [e]	known [noun] laid [ei] led [e] { leaned [i:] leant [e] { leaped [i:] leapt [e] { learned [ɔ:] learnt [ɔ:] left [e]	teadma, tundma panema, asetama juhtima nõjatama; nõjatu- ma hüppama õppima; teada saa- ma lahkuma; (maha) jätma
lend [e] let [e] lie [ai] light [ai]	lent [e] let [e] lay [ei] { lighted [ai] lit [i]	lent [e] let [e] lain [ei] { lighted [ai] lit [i]	laenutama, laenuks andma laskma, lubama lamama valgustama; süüta- ma

I põhivorm Infinitiiv Infinitive	II põhivorm Üldminevik Past Indefinite	III põhivorm Mineviku kesksõna Past Participle	Tähendus
lose [luz]	lost [ɔ]	lost [ɔ]	kaotama
make [ei]	made [ei]	made [ei]	tegema, valmistama
mean [i:]	meant [e]	meant [e]	tähendama
meet [i:]	met [e]	met [e]	kohtama; kohtuma
mow [ou]	mowed [ou]	{ mowed [ou] mown [ou]	niitma
pay [ei]	paid [ei]	paid [ei]	maksma, tasuma
put [u]	put [u]	put [u]	panema
read [i:]	read [e]	read [e]	lugema
ride [ai]	rode [ou]	ridden [i]	ratsutama; sõitma
ring [i]	rang [æ]	rung [ʌ]	helisema; helistama
rise [ai]	rose [ou]	risen [i]	tõusma
run [ʌ]	ran [æ]	run [ʌ]	jooksuma
saw [ɔ:]	sawed [ɔ:]	{ sawn [ɔ:] sawed [ɔ:]	saagima
say [ei]	said [e]	said [e]	ütlemata
see [i:]	saw [ɔ:]	seen [i:]	nägema
seek [i:]	sought [ɔ:]	sought [ɔ:]	otsima
sell [e]	sold [ou]	sold [ou]	müüma
send [e]	sent [e]	sent [e]	saatma
set [e]	set [e]	set [e]	panema, asetama
sew [ou]	sewed [ou]	{ sewn [ou] sewed [ou]	õmblema
shake [ei]	shook [u]	shaken [ei]	raputama; rappuma
shed [e]	shed [e]	shed [e]	valama; heitma (lehti, valgust)
shine [ai]	shone [ɔ]	shone [ɔ]	paistma
shoot [u]	shot [ɔ]	shot [ɔ]	(püssist) laskma
show [ou]	showed [ou]	shown [ou]	näitama
shrink [i]	shrank [æ]	shrunk [ʌ]	kokku tõmbuma
shut [ʌ]	shut [ʌ]	shut [ʌ]	sulgema; sulguma
sing	sang [æ]	sung [ʌ]	laulma
sink [i]	sank [æ]	sunk [ʌ]	vajuma; põhja lask- ma
sit [i]	sat [æ]	sat [æ]	istuma
sleep [i:]	slept [e]	slept [e]	magama
slide [ai]	slid [i]	slid [i]	libisema
sow [ou]	sowed [ou]	{ sown [ou] sowed [ou]	külvama
speak [i:]	spoke [ou]	spoken [ou]	rääkima
speed [i:]	sped [e]	sped [e]	kiirustama
spell [e]	{ spelt [e] spelled [e]	{ spelt [e] spelled [e]	veerima
spend [e]	spent [e]	spent [e]	veetma; kulutama (raha)
spin [i]	spun [ʌ]	spun [ʌ]	ketrama
spit [i]	spat [æ]	spat [æ]	sülitama
split [i]	split [i]	split [i]	lõhestama
spoil [ɔi]	{ spoilt [ɔi] spoiled [ɔi]	{ spoilt [ɔi] spoiled [ɔi]	rikkuma; rikkema
spread [e]	spread [e]	spread [e]	laotama; levitama; levima

I põhivorm Infinitiiv Infinitive	II põhivorm Üldminevik Past Indefinite	III põhivorm Mineviku kesksõna Past Participle	Tähendus
spring [i:] stand [æ] steal [i:]	sprang [æ] stood [u] stole [ou]	sprung [ʌ] stood [u] stolen [ou]	hüppama seisma varastama; (varg- si) hiilima
stick [i]	stuck [ʌ]	stuck [ʌ]	pistma, torkama; kleepuma; kleepima
sting [i] strive [ai] swear [ɛə] sweep [i:]	stung [ʌ] strove [ou] swore [ɔ:] swept [e]	stung [ʌ] striven [i] sworn [ɔ:] swept [e]	nõelama püüdma, taotlema vanduma pühkima
swell [e]	swelled [e]	{ swollen [ou] swelled [e]	paistetama; paisu- ma
swim [i] swing [i] take [ei] teach [i:] tear [ɛə] tell [e] think [i] throw [ou] thrust [ʌ] tread [e] understand [æ]	swam [æ] swung [ʌ] took [u] taught [ɔ:] tore [ɔ:] told [ou] thought [ɔ:] threw [u:] thrust [ʌ] trod [ɔ] understood [u]	{ swum [ʌ] swung [ʌ] taken [ei] taught [ɔ:] torn [ɔ:] told [ou] thought [ɔ:] thrown [ou] thrust [ʌ] trodden [ɔ] understood [u]	ujuma kiikuma; pöörduma võtma õpetama rebima üttelema; jutustama mõttelema viskama torkama; tõukama astuma; sõtkuma mõistma, aru saa- ma
wake [ei] wear [ɛə]	{ woke [ou] waked [ei] wore [ɔ:]	{ woke(n) [ou] waked [ei] worn [ɔ:]	ärkama; äratama (rõivaid) kandma; kuluma
weave [i:] weep [i:] win [i] wind [ai] wring [riŋ]	wove [ou] wept [e] won [ʌ] wound [au] wring [rʌŋ]	woven [ou] wept [e] won [ʌ] wound [au] wring [rʌŋ]	(kangast) kuduma nutma võitma keerama; keerlema pigistama; vääna- ma
write [rait]	wrote [rout]	written [ˈriɪn]	kirjutama

SISUKORD

	Lk.
<i>Eessõna</i>	5
Sõnaliigid	7
Nimisõna	9
Üldkääne	9
Omastav kääne	10
Nimisõnade mitmus	12
Artikkel	15
Umbmäärane artikkel	17
Määrav artikkel	18
Artikli ja artikli asendajate <i>some, any</i> tarvitamine ainenimedega	20
Artikli tarvitamine abstraktsete nimisõnadega	21
Artikli tarvitamine pärisnimedega	21
Artikli puudumise erijuhud	23
Omadussõna	25
Omadussõna võrdlemine	25
Arvsõna	31
Põhiarvsõnad	31
Järgarvsõnad	34
Mõningaid põhi- ja järgarvsõnade tarvitamise erinevusi inglise ja eesti keeles	35
Murdarvsõnad	36
Asesõna	37
Isikulised asesõnad	38
Omastavad asesõnad	39
Enesekohased ja rõhutavad asesõnad	41
Küsiavad asesõnad	42
Näitavad asesõnad	44
Siduvad asesõnad	45
Umbmäärased asesõnad	46
Verb	55
Verbi pöördelised vormid	55
Verbi põhivormid	56
Verbi ajad	56
Üldajad	60
Present Indefinite	61
Past Indefinite	63
Future Indefinite	67

Future Indefinite in the Past	69
Kestvad ajad	69
Perfekti ajad	74
Perfekti kestvad ajad	78
Passiiv	81
Käskiv kõneviis	85
Abiverbid	86
Verb <i>have</i>	86
Verb <i>be</i>	89
Verb <i>do</i>	92
Abiverbide lühivormid	94
Modaalverbid	95
Modaalverbide grammatilised iseärasused	98
Modaalverbide asendamine teisteverbidega	99
Aegade ühildumine	101
Otsene ja kaudne kõne	103
Jutustav lause kaudses kõnes	104
Küsilause kaudses kõnes	104
Käsklause kaudses kõnes	105
Verbide <i>say</i> ja <i>tell</i> tarvitamine otsese ja kaudse kõnega	105
Näitavad asesõnad, koha- ja ajamäärused kaudses kõnes	107
Aegade tarvitamine mõningais lauseliikides	109
Aegade tarvitamine ajamääruslausetes	109
Aegade tarvitamine tingimuslausetes	109
Verbi mittepöördelised vormid	111
Infinitiiv	111
Konstruktsioon «sihitis infinitiiviga»	113
Konstruktsioon «alus infinitiiviga»	115
Partikli <i>to</i> tarvitamine infinitiiviga	116
Kesksõna	116
Oleviku kesksõna	116
Mineviku kesksõna	118
Konstruktsioon «sihitis kesksõnaga»	120
Perfekti kesksõna	120
Gerundium	121
Määrsõna	124
Määrsõnade tuletamine	124
Määrsõnade võrdlusastmed	126
Määrsõnade koht lauses	127
Eessõna	129
Sagedamini tarvitatavad eessõnad kohamäärustes	129
" " eessõnad ajamäärustes	133
" " eessõnad viisimäärustes	135
" " eessõnad eessõnalistes sihitistes	135
Tegusõnad ja omadussõnad, mis nõuavad enda järel teatud eessõnaga sihitist	136
Sidesõnad	139
Tähtsamad rinnastavad sidesõnad	139
Tähtsamad alistavad sidesõnad	140

Lauseliikmed ja sõnade järjekord lauses	142
Alus	142
Õeldis	143
Sihitis	145
Sõnade järjekord jutustavas lauses	147
Küsilauseid	148
Üldküsimused	148
Eriküsimused	149
Valikküsimused	152
Liigendatud küsimused	152
Koma tarvitamine	153
Sõnade poolitamine	155

Tabelid

1. Nimisõnade mitmuse moodustamine	157
2. Artikli tarvitamise põhireeglid	158
3. Omadussõnade kesk- ja ülivõrde moodustamine	159
4. Asesõnad	159
5. Siduvad asesõnad täiendlauses	160
6. Eessõnadega siduvad asesõnad täiendlauses	161
7. Küsivad asesõnad <i>who? whom? whose?</i> küsilaises	161
8. Küsivad asesõnad <i>what? which?</i> küsilaises	162
9. Verbi <i>be</i> pööramine	163
10. Verbi <i>have</i> pööramine	164
11. Abiverbid aktiivi aegades	165
11a. Verbi pööramine aktiivis	166
12. Verbi pööramine passiivis	167
13. Reeglipärase verbi <i>work</i> pööramine aktiivi üldaegades	168
13a. Reeglipärase verbi <i>work</i> pööramine aktiivi kestvates aegades	169
13b. Reeglipärase verbi <i>work</i> pööramine aktiivi perfekti aegades	169
14. Ebareeglipärase verbi <i>write</i> pööramine aktiivi üldaegades	170
14a. Ebareeglipärase verbi <i>write</i> pööramine aktiivi kestvates aegades	171
14b. Ebareeglipärase verbi <i>write</i> pööramine aktiivi perfekti aegades	171
15. Verbi <i>take</i> pööramine passiivi üldaegades	172
15a. Verbi <i>take</i> pööramine passiivi perfekti aegades	173
16. Aktiivilause muutmine passiivilauseks	173
17. <i>The Present Indefinite</i>	174
18. <i>The Past Indefinite</i>	174
19. <i>The Future Indefinite</i>	174
20. <i>The Present Continuous</i> ja <i>The Past Continuous</i>	175
21. <i>The Future Continuous</i>	175
22. <i>The Present Perfect</i>	175
23. <i>The Past Perfect</i> ja <i>The Future Perfect</i>	176
24. <i>The Present, Past ja Future Perfect Continuous</i>	176
25. Aegade ühildumine	177
26. Aegade tarvitamine tingimuslausetes	177
27. Verbi mittepöördelised vormid. Infinitiiv	178
28. " " " Gerundium	178
29. " " " Keksõnad	179

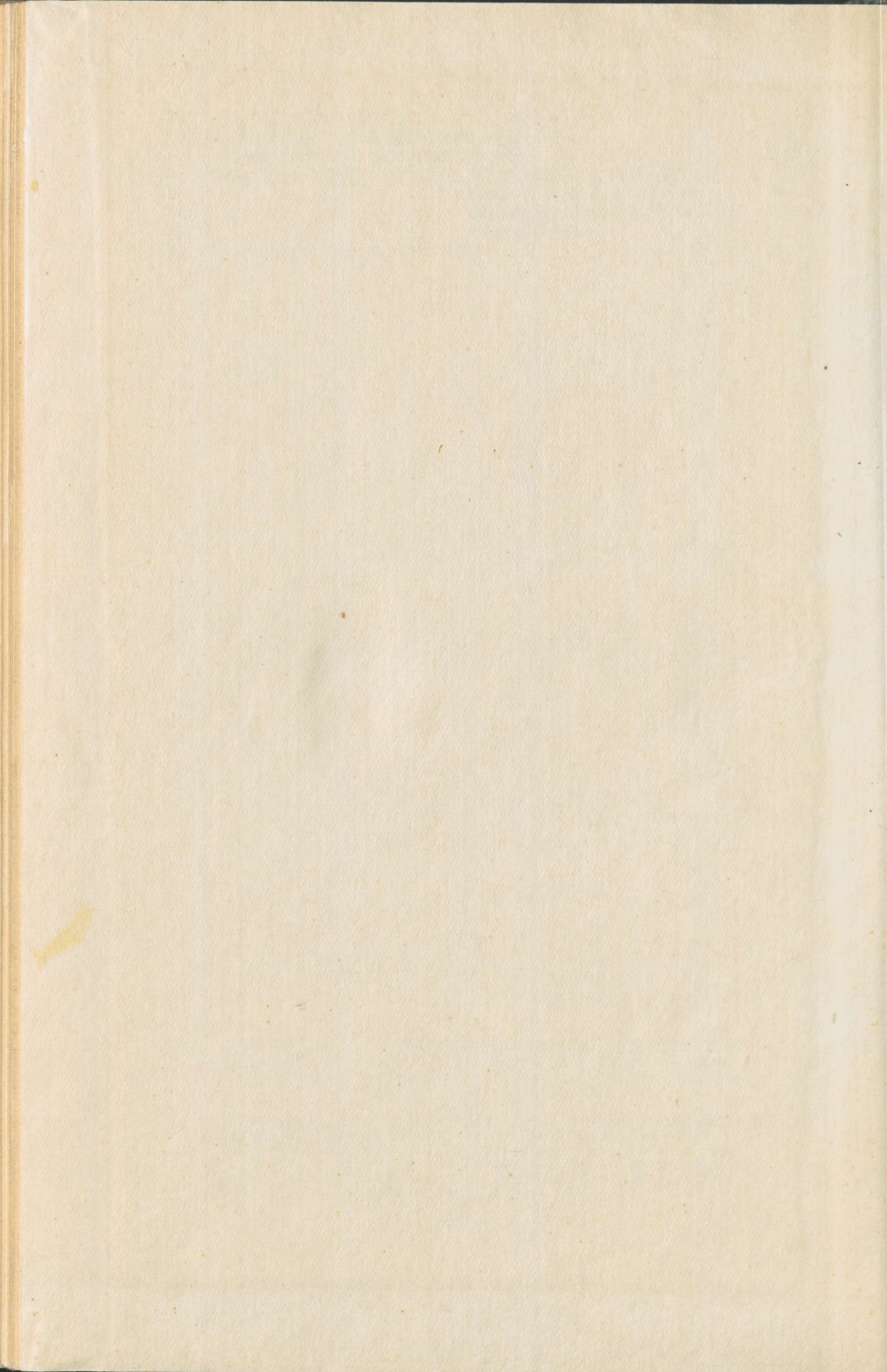
30.	Liitsihitise koondtabel	180
31.	Umbmääraste ajamäärsõnade koht lauses	181
32.	Sõnade järjekord jutustavas lauses	181
33.	Sõnade järjekord küsilause. Ühe abiverbiga küsilause	182
34.	„ „ „ Kahe abiverbiga küsilause	183
35.	„ „ „ Modaalverbiga küsilause	184
36.	„ „ „ Alusküsimused	184
37.	Ebareeglipäraste verbide tabel	185

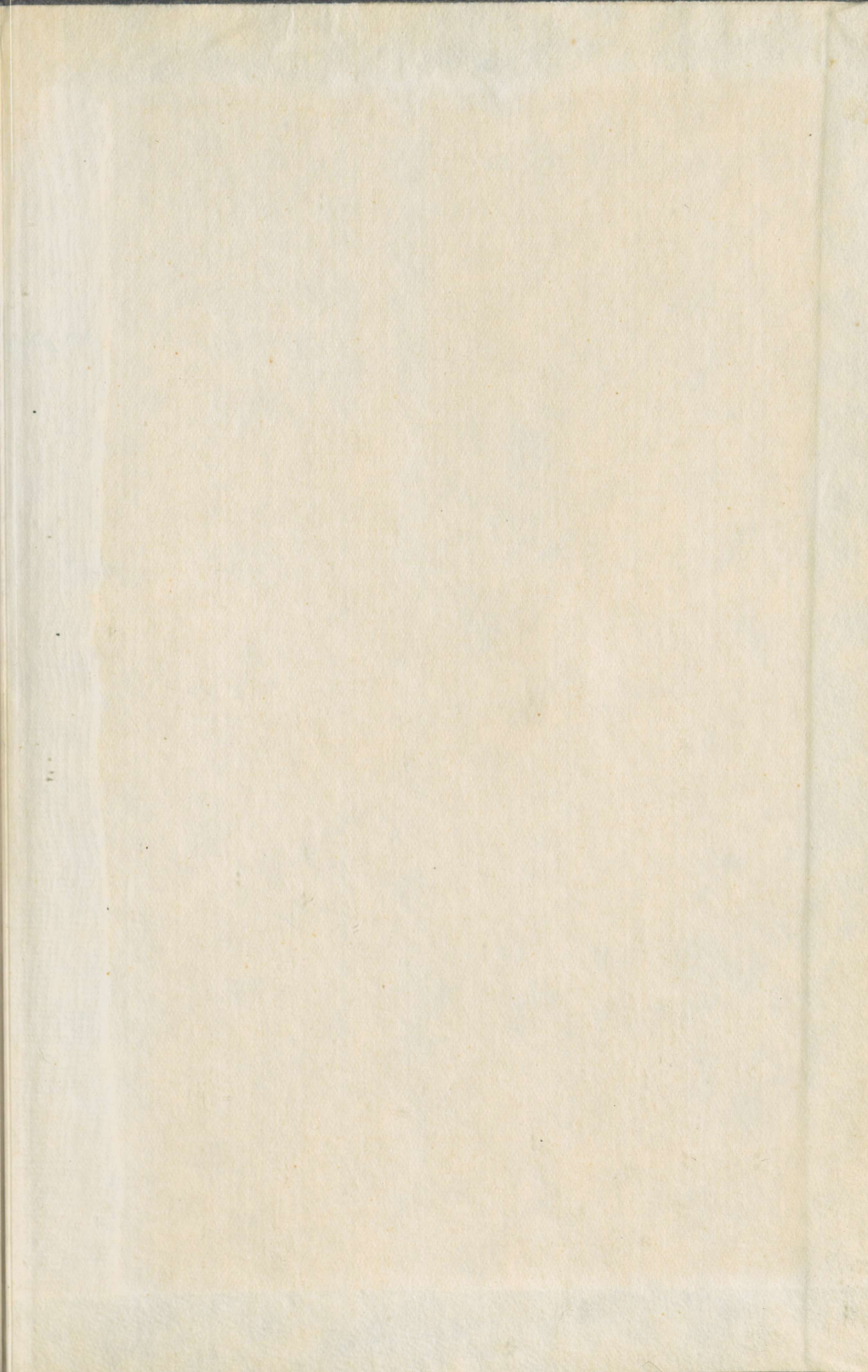
Алис Эхин. ГРАММАТИКА АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА ДЛЯ СРЕДНЕЙ ШКОЛЫ. На эстонском и английском языках. Художественное оформление Ю. Аппак. Издательство «Валгус», Таллин, Пярнуское шоссе, 10.

Toimetaja V. Rummel. Kunstiline toimetaja H. Keigo. Tehniline toimetaja T. Linkvist. Korrektor H. Uuspõld. Laduda antud 17. III 1970. Trükkida antud 24. VII 1970. Kohila Paberivabriku trükipaber nr. 2, 60 × 90/16. Trükipoognaid 12,0. Arvestuspoognaid 10,18. Trükiarv 20 000. Tellimuse nr. 1629. H. Heidemanni nim. Trükkikoda, Tartu, Ülikooli 17/19. II.

Hind 45 kop.

40 196

A-
30866

77 524

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00406242 0

45 top

A-
30866
77 524

INGLISE KEELE GRAMMATIKA KESKKOOLILE

A.EHIN

INGLISE
KEELE
GRAMMATIKA
KESKKOOLILE

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00406242 0